

Poletni pust

V Miljah se pustarji zabavajo tudi sredi avgustovske vročine
Na 6. strani

Poletni miks

Novi Tržačani, Tržaške prikazni, Pod svobodnim soncem - strip
Od 11. do 13. strani

Jadranje

Montesano (Sirena) in Coslovich svetovna prvaka v razredu 29er
Na 29. strani

V gore prepričani, da jih bo kdo rešil

Planinstvo Reševalci po petih smrtih v nekaj dneh v Italiji opozarjajo, da imajo ljudje večkrat zgrešen pristop do hribov **VONCINA** Na 3. strani

V Rusiji

Ukrajinci napadali Belgorod

MOSKVA Ukrajinske sile so včeraj nadaljevale z napadi na ruskem ozemlju, ki so se tokrat osredotočili južneje od Kurska, natančneje v regiji Belgorod ob meji z Ukrajino. Tu je guverner Vjačeslav Gladkov odredil evakuacijo prebivalstva, ki stanuje v obmejnem pasu. Ruski predsednik Vladimir Putin pa je ocenil, da si želi Ukrajina z vdorom na rusko ozemlje izboljšati svoj pogajalski položaj in je zato izključil možnost katerikoli pogovorov o končanju vojne v Ukrajini. Italijanski zunanji minister Antonio Tajani je potrdil podporo Italije Ukrajini, a pristavil, da orožja, ki so jim ga dostavili, ne smejo uporabljati za napadanje Rusije na njenem ozemlju. Švicarskim kolegom Ignaziom Cassisom sta se zavzela za nov mirovni vrh v Ukrajini, na katerem bi sodelovala tudi Rusija.

MAJOVSKI Na 2. strani

Zaključna prireditev Predsednik MOK-a Thomas Bach je olimpijsko zastavo predal županji Los Angelesa Karen Bass ANSA

Romantični Pariz predal štafeto »mestu angelov«

V francoski prestolnici bodo konec meseca na sporedu še 17. poletne paralimpijske igre

GRGIČ, PETAROS, PICCINI, SOSSA Od 19. do 28. strani

Italija - Slovenija

Čezmejno o upravljanju hudournikov

VIDEM Brez ozira na meje, tako kot tečejo tudi reke in potoki, se razvija projekt TORRENT o upravljanju hudournikov, pri katerem je vodilni partner Univerza v Vidmu, sodelujeta pa tudi Dežela FJK in ljubljanska univerza.

MAJOVSKI Na 3. strani

Šolski prevoz

V Dijaški in Mladinski dom s kombiji

GORICA Od danes je mogoče oddati vlogo za koriščenje šolskega prevoza v goriški občini. Za razliko od prejšnjih let le-ta ne bo zaobjemal povezav z Dijaškim in Mladinskim domom.

AMBROSI, CIGLIC Na 8. strani

V Trstu včeraj zaprli parkirišče s 485 mesti

Četrty pomol Župan bi alternativo iskal pri silosu in Sv. Andreju

TRST Od včeraj na četrtem pomolu ni več mogoče parkirati vozil. Domačini so svoje jeklene konjičke že odstranili, na parkirišču so bila včeraj samo še tuja vozila, ki bodo do konca tedna morala zapustiti območje. Za župana bi bila alternativna rešitev ureditev parkirišča na območju zelenjavne veletržnice ali silosa.

Prazno parkirišče Tu bodo uredili gradbišče za linearni park FOTODAMI@N

ČORALIČ Na 4. STRANI

V Izoli

Z avtom zavozila v morje, njo in otroka rešil turist

Na 5. strani

Na avtocesti

Pri Vilešu zagorel tovornjak s priklopnikom

Na 8. strani

ALABARDA
POGREBNO PODJETJE
od leta 1999

Opčine	040 2158318
Boljunec	040 8325057
Milje	040 272272
Rojan	040 421638
Ul. Machiavelli	040 773077
Ul. Zonta	040 773377
Istrska Ul.	040 8439876
Nabrežina	040 2024067

V uradu v Nabrežini vam je na voljo in v pomoč nova uslužbenka Valentina
od 8.00 do 13.00 od ponedeljka do sobote

PREVZEM POKOJNIKA (24 UR NA 24)
392 7372323

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI Poste Italiane s.p.a.
Stazione in Abbonamento L. 3937/2003
(convenzioni in legge 27/02/2004 n. 46) art. 1, comma 1, NE/TS
4.03.13
9 771124 666007

Putin: Kijev se želi okoristiti, tako ni mogoče nobeno pogajanje

Po ukrajinski ofenzivi Napadi so bili včeraj osredotočeni na obmejni pas regije Belgorod, kjer so oblasti odredile evakuacijo prebivalcev, kot so že prej storili v sosednji regiji Kursk. Fronta naj bi se raztezala na 40 km

Jaruška Majovski

MOSKVA Ukrajinske sile so včeraj nadaljevale z napadi na ruskem ozemlju, ki so se tokrat osredotočili južneje od Kurška, natančneje v regiji Belgorod ob meji z Ukrajino. Tu je guverner Vjačeslav Gladkov odredil evakuacijo prebivalstva, ki stanuje v obmejnem pasu, denimo v Krasnaji Jarugi, kjer je domove moralo zapustiti več tisoč ljudi. V regijo Belgorod je ob zori vdrla kolona z nekaj ukrajinskimi tanki in oklepniki, do spopadov je prišlo v okolici naselja Kolotilovka.

O vdoru na rusko ozemlje je v nedeljo prvič spregovoril ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski in dejal, da so z ofenzivo, ki se je začela v torek, »potisnili vojno na ozemlje agresorja« in dodal, da Ukrajina tako dokazuje, da je sposob-

na zagotoviti pravico in priti-skati na agresorja.

Ruski predsednik Vladimir Putin pa je včeraj ocenil, da si želi Ukrajina z vdorom na rusko ozemlje izboljšati svoj pogajalski položaj. Glavna naloga ruskih sil je izgnati sovražnika z ruskega ozemlja, je dejal. Izključil je kakršne koli razprave o končanju vojne in Ukrajino obtožil, da želi z vdorom sejati razdor v ruski družbi.

Ukrajinske sile po navedbah ruskih oblasti nadzirajo 28 vasi približno 2000 prebivalci v regiji Kursk. Guverner Kurska Aleksej Smirnov je pojasnil, da so ukrajinske sile prodrle kakih 12 kilometrov globoko v regijo in da se fronta razteza na 40 km. Vrhovni poveljnik ukrajinske vojske Oleksandr Sirski je navedel, da trenutno nadzirajo približno tisoč kvadratnih kilometrov ozemlja Ruske federacije.

Tank Pripadniki ukrajinskih sil v regiji Sumi na poti proti meji z Rusijo ANSA

Tajani o italijanskem orožju

Italijanski minister za zunanje zadeve in podpredsednik vlade Antonio Tajani je dejal, da brez-pogojno podpirajo Ukrajino in da razumejo njihovo željo po obrambi tudi s protinapadi, a da Italija ni v vojni z Rusijo in da zato orožja, ki so ga posredovali ukrajinskim silam, ne smejo uporabljati za napadanje Rusije na njenem ozemlju. Tajani namerava o tem spregovoriti s predstavniki ukrajinske vlade. »Prosili bomo za pojasnila in presodili bomo, kako ukrepati,« je dejal Tajani in ob tem pri-

stavil, da Italija zagotovo ne bo poslala v boj svojih vojakov ter vse povabil k čim večji previdnosti. Ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski ob tem poziva k odpravi tovrstnih omejitev za uporabo orožja.

Italija in Švica se zavzemata za nov mirovni vrh o Ukrajini, na katerem bi sodelovala tudi Rusija, sta včeraj Antonio Tajani in njegov švicarski kolega Ignazio Cassis. Poudarila sta, da je mir mogoče doseči le z vključenostjo vseh vpletenih strani in dialogom med njimi.

Pogasili požar v nuklearki

V hladilnem stolpu jedrske elektrarne v Zaporozju, kjer od zasedbe elektrarne s strani ruskih sil v začetku leta 2022 vseh šest reaktorjev praviloma miruje in ne proizvaja elektrike, je v nedeljo izbruhnil požar, ki so ga v noči na ponedeljek obvladali in pogasili. Po navedbah Mednarodne agencije za jedrsko energijo, ki ima na lokaciji osebje, ni prišlo do poslabšanja jedrske varnosti, ob tem so zapisali, da so jim iz nuklearke sporočili, da je bil hladilni stolp tarča napada

brezpilotnih letal. Ruski guverner tamkajšnje delno zasedene regije Zaporozje Jevgenij Balicki je kmalu po napadu zanj obtožil Ukrajino, Kijev je obtožbe zavrnil, ukrajinska agencija za jedrsko energijo Energoatom pa je sporočila, da je odgovornost za požar na ruski strani.

Ukrajinski mediji so poročali o aretaciji Oleksandra Kheila, ukrajinskega namestnika ministra za energetiko, ker naj bi prejemal podkupnine od vodij državnih rudarskih podjetij v za-hodni Ukrajini.

Ob pozivih napetost še naprej raste

Bližnji vzhod

TEHERAN Bojazni o bližajočem se povračilnem napadu Irana na Izrael zaradi umora vodje Hamasa Ismaila Hani-je so se včeraj krepile. Mediji so poročali, da bi se napad lahko zgodil med včerajšnjim in današnjim dnem, ob tiša beavu, judovskem postnem dnevu v spomin na uničenje jeruzalemskih templjev in posledično izgnanstvu judov iz Izraela. Mnogi so ugibali, da bi Iran lahko izbral ravno ta termin zaradi njegovega simboličnega naboja, na kar je pred časom namignil tudi poveljnik libanonskega gibanja Hezbolah Fuad Šukr. Pred tiša beavom so rabini izjemoma dovolili, da izraelski vojaki ne spoštujejo zapovedanega posta.

Spričo naraščanja napetosti so nemški kancler Olaf Scholz, francoski predsednik Emmanuel Macron in britanski premier Keir Starmer, ki jih je včeraj tako kot Giorgio Meloni poklical predsednik ZDA Joe Biden, v skupni izjavi pozvali k umiritvi razmer na Bližnjem vzhodu. Iran in njegove zaveznike so pozvali, naj se vzdržijo dejanj, ki bi lahko ogrozila priložnost za dogovor med Izraelom in Hamasom o prekinitvi ognja v Gazi in izpustitvi talcev. Ob tem so pozdravili prizadevanja posrednikov v konfliktu – Katarja, Egipta in ZDA – za sklenitev dogovora in pred-skrbenje sovražnosti, ki so deslej med Palestinci zahtevale že več kot 39.000 smrtnih žrtev.

Vzajemne obtožbe zaradi odgovornosti za požar v nuklearki Zaporozje

Uničujoči ogenj se približuje Atenam

ATENE V regiji Atika v okolici Aten se je včeraj nadaljevala množična evakuacija domov in bolnišnic zaradi gozdnih požarov, ki so izbruhili v soboto. Grčija je za obvladovanje požarov za pomoč zaprosila Evropsko unijo, tako da ji bodo v sklopu mehanizma na področju civilne zaščite pomagale Italija, Francija, Češka in Romunija. Požar je že zajel goro Pentelik, v mestu Penteli pa so lahko prebivalci le nemočno opazovali, kako so siloviti vetrovi potiskali plamene proti njihovim domovom. S požari, ki divjajo kakih 20 kilometrov od Aten, se je včeraj borilo več kot 600 gasilcev, 150 vozil in okoli 30 letal oz. helikopterjev. Med območji, kjer so reševalne službe odredile evakuacijo, je tudi zgodovinsko mesto Maraton, 40 kilometrov vzhodno od Aten. Plameni naj bi mesto že dosegli, zaradi česar so zgorele številne strehe. Hiše so zgorele v mestu Varnavas, v mestu Dione pa je ogenj uničil več avtomobilov in poškodoval stanovanjske stavbe. Gasilcem so težave med drugim povzročale temperature – v Atenah je bilo včeraj 39 stopinj Celzija – ter sunki vetra do 50 kilometrov na uro. ANSA

Z ognjenimi zublji so se borili tudi v Istri

PULJ V hrvaški Istri je včeraj popoldne na območju kraja Barban izbruhnil požar, ki se je zaradi vetra hitro razširil, ognjeni zublji pa so ogrozili tudi hiše, so poročali lokalni spletni portali. Zagorel je borov gozd blizu vasi Puntera na jugovzhodnem delu istrskega polotoka. Na terenu so bili gasilci, ogenj sta pomagala gasiti tudi dva kanaderja.

Včeraj naj bi zgorelo približno 50 hektarjev borovega gozda, nasadov oljk in nizkega rastlinja, je po poročanju hrvaške tiskovne agencija Hina dejal poveljnik gasilcev Istrske županije Dino Kozlevac.

Pomoč v visokogorju ni vedno samoumevna

Reševanje v hribih V Italiji so v zadnjih dneh zabeležili pet smrtnih žrtev, v Sloveniji dve. Reševalci opozarjajo, da ljudje ne glede na okoliščine in razmere preveč računajo na njihovo intervencijo

Prilagodijo se vsem razmeram Gorski reševalci iz FJK so prejšnji teden postregli z zahtevnim reševanjem pri Trasaghisu CNSAS FJK

Albert Voncina

TRST Vsako poletje, predvsem od pandemije covida-19 oz. od leta 2020 dalje, se pojavi tema reševanja v gorah. Letos pa reševalci opozarjajo na nov problem, in sicer na ljudi, ki se v visokogorje odpravljajo kljub nezadostni pripravi, vodi pa jih nekako filozofija: »saj, če se bomo znašli v težavah, bodo itak prišli reševalci«. Tako bi lahko povzeli besede vodje gorskih reševalcev iz Doline Aoste Paola Comuneja, ki je spregovoril za italijansko tiskovno agencijo Ansa, potem ko so med minulim koncem tedna v italijanskih gorah umrle tri osebe, še dva alpinista sta se včeraj smrtno ponesrečila v Valtellini in na Gran Sasso. V nedeljo so smrtno žrtev zabeležili tudi v Julijskih Alpah v Sloveniji, kjer je pohodniku usodno zdrsnilo, medtem ko je hodil iz Vrat čez Plemenice proti Triglavu. Včeraj pa so nad Kamniško Bistrico našli truplo planinca, ki so ga iskali več dni, v

akciji pa se je hudo poškodoval gorski reševalec, lažje poškodovana pa sta bila njegov kolega in policist, kar potrjuje visoko tveganje ob takih intervencijah.

Reševanje je vsak vikend veliko. Ansa je za minul teden izpostavila petkovo reševanje alpinista na masivu Monte Rosa ter reševanje 39-letnega Tržačana srbskih korenin, ki se je v nedeljo znašel pred snežiščem pod vrhom Viša, s seboj pa ni imel opreme oz. cepina in dežev, tako da je poklical na pomoč in so ga s helikopterjem nepoškodovanega prepeljali v dolino. Sicer je drug planinec, ki je istega dne opravil isto pot, ki po severovzhodni debri vodi na Viš, na družbenih omrežjih polemično objavil fotografijo snežišča, ki ga je bilo po njegovih besedah mogoče zlahka obiti. Seveda je treba vsak primer obravnavati posamično, saj je generaliziranje nekoristno.

»Ne morem nadaljevati« Comune je dejal, da je pogosto

sporočilo, ki ga prejemajo, slednje: »Ne morem nadaljevati, pridite pome«. Ob tem je dodal zanimivost, da na bolj turističnih stezah, kjer lahko ljudje računajo na telefonsko omrežje, prejemajo dosti več klicev na pomoč kot na območjih, kjer omrežja ni. Tam se namreč ljudje večkrat sami izvlečejo iz težkih situacij, saj alternative ni. »Ljudje razmišljajo tako: poskušajmo se povzpeti, kvečjemu zaprosimo za pomoč. Občutek imam, da je za osebe samoumevno, da bodo reševalci na kak način prišli do njih, v katerikoli razmerah. Žal pa ni tako. Tudi helikopter ima svoje omejitve. Včasih pa nas čaka štiri ali pet ur hoje, da dosežemo osebo, ki potrebuje pomoč, nato pa je ni enostavno pospremiti v dolino,« je obrazložil Comune. Seveda je splet okoliščin, da se tudi najbolj izkušeni alpinisti lahko znajdejo v težavah v gorah, najrazličnejše narave, reševalci pa vse pogosteje omenjajo osebe, ki nimajo primerne opreme, prece-

njujejo svoje sposobnosti ali se ne pozanimajo glede vremena.

VFK porast po pandemiji

Večje število nepripravljenih planincev je seveda posledica večjega števila ljudi, ki je začelo odkrivati gore od poletja 2020, ko je bilo alternativ za prosti čas zaradi koronavirusnih omejitev bolj malo. Pogostejše intervencije so torej le naravna posledica tega dejstva. Deželna gorsko reševalna služba (CNSAS) iz FJK objavlja vsakoletno statistiko intervencij. Če jih je bilo npr. leta 2016 218, leta 2019 pa 294, je število posegov doseglo rekord v »covidnem letu« 2020, ko so jih naštel 452, številke pa so bile nato precej višje od predpandemičnih: 437 intervencij leta 2021, 361 leta 2022, 402 leta 2023, do konca julija letos, to se pravi pred poletnim vrhuncem, pa so jih že naštel več kot 200. Nimajo pa vse intervencije srečnega konca. Od leta 2020 so gorski reševalci iz FJK naštel okoli 120 smrtnih žrtev.

Skupaj »krotijo« hudournike

Italija - Slovenija Pri čezmejnem projektu je vodilni partner Univerza v Vidmu, sodelujeta tudi Dežela FJK in Univerza v Ljubljani

Ortegias Hudournik pri Paularu v Karniji UNIUD

VIDEM Podnebne spremembe, med posledicami katerih so vse pogostejši ekstremni vremenski pojavi, negativno vplivajo na zmožnost upravljanja vodotokov. Natančno in učinkovito načrtovanje del za njihov nadzor je zato danes bistveno orodje za preprečevanje geo-hidroloških tveganj, ki ne poznajo meja, zato je na ranljivih ozemljih, kot sta Italija in Slovenija, sprejetje skupnih strategij za izboljšanje urejanja vodotokov ter varovanje infrastrukture, premoženja in življenj bistvenega pomena.

V tej smeri deluje tudi dveletni projekt TORRENT o skupnih praksah za zmanjšanje tveganja pri upravljanju vodotokov, pri katerem je vodilni partner Univerza v Vidmu, preostali partnerji pa so Centralna direkcija za agroživilske in gozdne vire Dežele FJK, Regionalni razvojni center Koper in Univerza v Ljubljani, kot pridruženi partnerji pa pri njem sodelujejo še Civilna zaščita FJK, slovensko Ministrstvo za naravne vire in prostor ter Karnijska skupnost gorskega območja.

Projekt pri videmski univerzi koordinira Federico Cazorzi, ki vodi raziskovalno skupino. V projekt vpletena pilotna porečja v FJK so Moscardo (Paluzza), Orteg-

las (Paularo), Miozza (Ovaro), Cella-Vuom (Žabnice), v Sloveniji pa Krvavec severno od Ljubljane in Osapska reka pri Ospu.

S projektom TORRENT želijo razviti skupno inovativno metodologijo s smernicami za spremljanje stanja in funkcionalnosti objektov za urejanje hudournikov ter ocenjevanje dolgoročne učinkovitosti objektov, določanje prednosti vzdrževalnih posegov in izboljšanje strategij upravljanja povodij.

Projekt, ki se razvija pod okriljem evropskega programa Interreg Italija-Slovenija, želi tudi spodbuditi čezmejno izmenjavo zgodovinskih podatkov, povezanih z geo-hidrološkimi procesi. **Maj**

Med pilotnimi porečji, ki jih nadzirajo, je tudi Cella-Vuom pri Žabnicah

Trije mornarji umrli v nesreči trajekta Jadrolinije

MALI LOŠINJ V nesreči na Malem Lošinjju so ob padcu vstopne rampe trajekta Lastovo v nedeljo okoli 15. ure umrli trije mornarji. Eden je bil hujše poškodovan in so ga odpeljali na zdravljenje v bolnišnico na Reko. Njegovo stanje je stabilno in je pri zavesti. Županijsko državno tožil-

stvo na Reki je sporočilo, da se je nesreča zgodila zaradi padca rampe za vstop vozil na trajekt, pod katero so bili v tistem trenutku oba krmarja ter vodja stroja in prvi častnik, ki so pregledovali rampo. Preživelemu mornarju so na pomoč priskočili gasilci. Potegnili so ga iz morja in ga nato s helikopterjem prepeljali v bolnišnico na Reko.

Trajekt Lastovo vozi na liniji Zadar - Ist - Olib - Silba - Premuda - Mali Lošinj. Izdelan je bil leta 1969 na Japonskem za japonskega naročnika, leta 1978 pa je postal del flote Jadrolinije. Po navedbah predsednika uprave Jadrolinije Davida Sopte doslej z njim niso imeli težav.

Pri Moščenicah zgorelo pet hektarjev površine

TRŽIČ V požaru, ki je v nedeljo izbruhnil pri Moščenicah, na meji med občinama Tržič in Devin - Nabrežina, je zgorelo približno pet hektarjev površine. Obračun bi lahko bil bistveno slabši, najhujše pa je preprečilo takojšnje posredovanje gasilcev, varnostnih organov, gozdarske policije in pripadnikov civilne zaščite, katerim je pri gašenju iz zraka pomagal tudi helikopter. Požar, ki, kot kaže, ni bil podtaknjen, izbruhnil pa je daleč od avtoceste in železniških tirov, so takoj omejili, tako da je bil pod nadzorom že po nekaj urah. Zaradi ognja so zaprli odsek deželne ceste št. 14. Sledila je sanacija območja, ki se je nato nadaljevala tudi včeraj, ko so pogasili še zadnja žarišča. **BONAVENTURA**

Trst brez 485 parkirnih mest

Četrti pomol Od včeraj na njem ni mogoče več parkirati. Domačini so svoje avte že odstranili, na parkirišču so bila samo še tuja vozila, ki bodo do konca tedna morala zapustiti območje. Za župana bi bila alternativna rešitev ureditev parkirišča na območju zelenjavne veletržnice

Sanela Čoralič

TRST Če je iskanje prostega parkirnega mesta v središču Trsta velikokrat zamuden opravak, bo zdaj še slabše. Od včeraj ni več na voljo 485 parkirnih mest na četrtm pomolu, ki jih je upravljal družba Trieste Terminal Passeggeri (TTP). Občina Trst je s to družbo predčasno prekinitela koncesijo za upravljanje, ker se bo območje v kratkem spremenilo v gradbišče za ureditev linearnega parka, ki bo vodil skozi Staro pristanišče.

Včeraj do osme ure zjutraj bi parkirišče morala zapustiti vsa vozila, a po pričakovanjih se to ni zgodilo. Na četrtm pomolu je bilo parkiranih še okoli 60 vozil, a italijanski sta bili samo dve. Vsi ostali avtomobili so imeli tuje tablice. Prevladovala so nemške in avstrijske, sem pa tja se je našel avtomobil s poljsko registrsko tablico. Kot so povedali zaposleni na parkirišču, bodo v naslednjih dneh še tolerantni in ne bodo ukrepali, saj verjamejo, da turisti, ki so avtomobile parkirali na četrtm pomolu, niso bili seznanjeni z zaprtjem parkirišča.

Vstop vanj pa je od včeraj nemogoč. Pred vhodom je že zjutraj voznike opozarjala rdeča luč na tabli, na kateri je pisalo tudi »zasedeno«. Kdor se je približal do plačilnega okna in vprašal, zakaj piše zasedeno, ko so parkirna mesta vendarle prosta, jim je zaposlena pri TTP prijazno odgovorila, da parkiranje na tem območju ni več mogoče. Koliko bo ukinitvev parkirnih mest vplivala na poslovanje družbe, smo vprašali njenega izvršnega direktorja Francesca Marianija, ki je odgovoril, da oddajanje parkirnih mest predstavlja manjši obseg njihovega poslovanja in da predčasna prekinitvev koncesije za upravljanje javnega parkirišča ni bila presenečenje, saj je Občina Trst že pred časom napovedala, da bo območje potrebovala pred predvidenim rokom zapadlosti koncesije. Ob tem je tudi spomnil, da bodo še naprej lahko računali na parkirna mesta, ki jih upravljajo ob morju. Koncesijo za upravljanje tega dela četrtga pomola imajo sklenjeno s pristaniško upravo, mesta pa bodo rezervirana za potnike ladij za križarjenje, ki za TTP predstavljajo glavni posel.

Spodbujanje javnega prevoza

Ukinitvev 485 parkirnih mest v središču mesta dejansko predstavlja problem. Ta se seveda ne bi postavil v razvitih mestih, v katerih je politika prostora popolnoma drugačna in se upravitelji ne sprašujejo, če je premalo parkirnih mest, ampak, če je mogoče preveč avtomobilov. Medtem ko je v zahodnoevropskih mestih javni potniški promet pogosto osrednji način za premikanje meščanov po mestu in si ne morejo predstavljati mest brez avtobusov, tramvaja in podzemne železnice, je pri nas na žalost drugače. In prav zato lahko ukinitvev parkirnih mest

Z družbo TTP se pogajajo, da bi se ob prihodu ladij odpovedala delu nabrežja

Četrti pomol Delavci so včeraj odstranjevali prometne table, ki so več kot 20 let opozarjale na prisotnost parkirišča FOTODAMIJ@N

Na območju silosa bi lahko uredili novoparkirišče

Eno od možnih rešitev za ureditev parkirišča župan Roberto Dipiazza vidi tudi v razpadajočem silosu, in sicer na območju, ki obdaja to stavbo. Ker naj bi bila prodaja poslopja in območja tik pred zdajci, namerava župan nove lastnike prepričati, da bi del zemljišča, vsaj dokler ne bi imeli pripravljene vse dokumentacije za uresničitev svojega projekta, odstopili občini. Župan računa zlasti na površino med razpadajočo zgradbo in novo cesto v Starem pristanišču, ki je dovolj velika, da bi lahko na njej uredili več sto parkirnih mest. Za župana bi to pomenilo idealno začasno rešitev. Kakšen epilog pa je doživela zamisel privatnega investitorja, da bi pod nabrežjem pred Velikim trgom uredili podzemno garažno hišo? Župan je rekel, da iz tega ne bo nič, saj bi bilo tveganje zaradi plimovanja morja preveliko. Na koncu so presodili, da bi bili garažni prostori pogosto zaliti z vodo, kar bi ustvarjalo težave tako upravitelju garažne hiše kot tudi uporabnikom. Zato so to zamisel popolnoma opustili. **S.Č.**

v mestu, kjer se je težko sprijazniti, da te ta ne čakajo, dejansko postane problem.

Na občini naj bi imeli rešitev

Župan Roberto Dipiazza je sicer napovedal, da bodo ukinitvev parkirna mesta poskusili delno nadomestiti s tistimi, ki jih na nabrežju ukinejo ob prihodu ladij za križarjenje. Koliko je takšnih mest, župan konkretno ni znal povedati, je pa pozval voznike, naj se začnejo posluževati garažne hiše Silos, ki je pogosto prazna. To ni mogoče trditi za garažno hišo Park San Giusto, ki je skoraj vedno zasedena. Manj obremenjeno je podzemno parkirišče Foro Ulipiano, a to se pogosto zdi predač od strogega centra mesta. Na modre parkirne cone po mestnih ulicah pa skorajda ni mogoče računati, saj so vedno zasedene. V zadnjih časih je po ulicah nemogoče najti celo prosta mesta za skuterje.

Župana smo še vprašali, kako se nameravajo pomanjkanja parkirišč lotiti dolgoročno. Odgovoril je, da rešitev vidi v ureditvi parkirišča na območju pri Svetem Andreju, kjer zdaj stoji zelenjavna veletržnica. Seveda bo treba to prejšeliniti, a na tem na občini že delajo, je zagotovil župan. Ko smo ga spomnili, da o teh namerah govori že dlje časa, je dejal, da jim jo je italijanska birokracija v tej zadevi že večkrat zagodla in da so zdaj končno na dobri poti. Spomnil je tudi, da bodo v Starem pristanišču (ob centru) zgradili garažno hišo. »Ko bomo uresničili vse te namere, bomo dobili več tisoč parkirnih mest,« je bil optimističen župan.

Alternativna prevozna sredstva

Kolesarskih stez še premalo, izposojevalnic pa trenutno 23

TRST Novica, da bo Trst ob skoraj 500 parkirnih mest na 4. pomolu, je najbrž marsikoga spravila v slabo voljo. Parkirišče ob gledališču Miela na tržaškem nabrežju je bilo namreč zelo priljubljeno tako med domačini kot med turisti. Nekateri so svoje vozilo na 4. pomolu parkirali le občasno in za nekaj ur, nekateri zaposleni v bližnjih pisarnah pa so imeli zanj mesečni abonma. Tudi prejšnji teden, v zadnjih dneh »obratovanja«, se je pred njim ob marsikateri uri vila dolga vrsta vozil. Zlasti tiste dni, ko je nekaj sto metrov stran zasidrana ena od orjaških ladij za križarjenje, zaradi česar je dostop do plačilnih parkirnih mest na nabrežju in ob Pomorski postaji prepovedan.

Kot lahko preberemo v sosednjem članku, rešitve kratkoročno ni na obzoru. Zato pa bi bilo modro bolj vneto razmisliti o tem, ali se lahko v mesto pripeljemo z alternativnim prevoznim sredstvom. Tudi za tramvaj, ki bi nas s Krasa popeljal v mesto, se žal ne obeta nobena kratkoročna rešitev, mreža mestnega prevoznika Trieste Trasporti pa je kljub vsemu razvejana. Redni upo-

Staro pristanišče Ena od občinskih izposojevalnic koles Bits ARHIV

ravniki njegovih avtobusov vedo povedati, da so vožnje – na številnih progah – ustrezno pogoste. Poglavlje zase so okoliške vasi, ki so povečini slabo povezane z mestom.

Kdor ne živi v bližini postaje mestnih avtobusov, ima od leta 2020 na voljo tudi izposojlo koles Bits, ki jo za Občino Trst upravlja ravno podjetje Trieste Trasporti. Ta je stroškovno ugodna, saj lahko aplikacijo Weelo snamemo brezplačno, ob letni naročnini (9 evrov) pa si na eni od 23 postaj lahko kadarkoli izposodimo kolo in se z njim vsakič zastonj peljemo za 30 minut. Negativnih plati pa je kar nekaj: veliko izposojevalnic se

nahaja v krajih, kjer bomo težko našli prosto parkirno mesto za svoj avtomobil, tržaške ceste so pogosto navkreber, tržaški šoferji niso vajeni kolesarjev, kolesarske steze pa lahko preštejemo na prste ene roke ...

Še najbolj prijetna rešitev bi bila vožnja s kolesom Bits za one, ki se v mesto pripeljejo po Obalni cesti (ali pa za tiste, ki so iz mesta namenjeni v Barkovlje). Na tem območju je namreč kar nekaj izposojevalnic (Miramar, Barkovlje, Boved, železniška postaja ...), vožnja po rivieri, Starem pristanišču in nabrežju pa skorajda varna, saj je tu speljana ena od redkih mestnih kolesarskih stez. **P.D.**

Ureditvi zgornje terase namenili 200 tisoč evrov

Občina Trst V mestnem vrtu Mascherini na Trgu Carlo Alberto so stare stebrišče nadomestili z novim ter poskrbeli za izredno vzdrževanje. Nekateri prebivalci niso povsem zadovoljni

Stebrišče Opeke so nadomestili s kortenom, posebno odpornim jeklom TEDESCHI/FOTODAMJ@N

Valentina Sancin

TRST »Z manjšimi deli želimo izboljšati kakovost življenja občanov in videz javnih površin.« Tako je Michele Babuder, v občinskem odboru župana Roberta Dipiazze pristojen za urbanistiko, povedal na včerajšnjem odprtju prenovljene zgornje terase vrta Mascherini na Trgu Carlo Alberto. V družbi občinskih svetnikov, tehnikov in izvajalcev je opisal storjena dela, vredna 200 tisoč evrov.

Opek in lesa ni več

Največ energij je zahtevala zamenjava stebrišča. Podobno kot na spodnji terasi, so tudi na zgornji na opekastih stebrih stali leseni drogi, okrog katerih so se vile gosta glicinija ter druge ovijalke. Stebrišče so v celoti podrli in ga zamenjali z novim iz kortena, posebnega jekla, ki vsebuje baker in fosfor in je zato odporen proti koroziji. Material se lahko v celoti reciklira. Goli stebrji, ki so zdaj skoraj oranžne barve, bodo s časom potemneli in bili nekoliko bolj v skladu z okoljem, je bilo slišati. Jeseni bodo okoli njih vsadili nove ovijalke, ki bi morale stebrišče oviti in pod njim ustvariti prijetno senco za sprehod med dišečim cvetjem. Med stebrji je videti nekaj centimetrov širok prostor. Struktura je namreč zgrajena v skladu s protipotresnimi normami, katerih se institucija mora držati ob vsaki novi gradnji.

Kamniti pod, je dodal odbornik, so obdržali in ga restavrirali. Na treh vhodih so popravili tri stopnišča in prehod, ki

s pločnika dovoljuje dostop na zgornjo teraso tudi z vozički. Tri klopi so najprej odstranili. Na dveh so zamenjali ogrodje, restavrirali deske in jih postavili na novo nametanem gramozu. »S preprostim projektom smo območju povrnili svoj čar,« je povedal arhitekt Fabio Zlatich, ki je z inženirjem Paolom Parovelom izdelal načrt, »v primerjavi s starim je novo stebrišče ožje in ima dva stebra več. Višine nismo spremenili. Material, ki smo ga uporabili pa je zelo odporen.«

Babuder je tako prepričan, da se lahko tudi z manjšimi deli doseže velik rezultat, ki pozitivno vpliva na skupnost: »Načrtujem na primer ureditev starih vodometov in vodnih pip v parkih in vrtovih ter po ulicah, kjer jih še niso odstranili.«

Investicija pomeni za občinskega svetnika Alberta Polacca (Naprej, Italija!) pomemben korak do izboljšanje kakovosti življenja v enem od najbolj elitnih predelov mesta. Svetni-

ca Monica Canciani (Liga) pa je poudarila, da so dela potrebna tudi za ohranitev zgodovinskega pomena, ki ga ima vrt Mascherini, eden od petinštiridesetih vrtov in parkov tržaške občine.

Ovire in zanemarjenost

Novosti v vrtu, eden od najstarejših v Trstu, niso navdušile nekaterih domačinov, ki so včeraj prisluhnili besedam občinskega odbornika in tehnikov. Mlajši občan je opozoril, da je park poln arhitektonskih ovir in v nekaterih delih nedostopen invalidom na vozičku ter neprijazen mamincam z vozički. »Prilagoditev parka še ni v načrtih, bomo pa upoštevali potrebe občanov,« je odgovoril Babuder.

Otrokom sta na razpolago dve terasi z igrali, ki sicer niso dotrajana, so pa pomazana in potrebna vzdrževanja. Teh v kratkem ne nameravajo nadomestiti z novjšimi, saj so v zadnjem letu nakupili igrala za barkovljanski gozdič in druge zelenice.

»Vrt je zanemarjen,« se je pritožila občanka, »veliko let je bil zapuščen in zdaj je le rahlo boljše.« Druga prebivalka je izrazila svoje negativno mnenje nad postavljenim stebriščem, ki »se ne sklada z okoljem in opremo vrta«. Tretja pa je spomnila, da so nekoč občinski delavci bolj skrbeli za snago vrta in za zelenice, »ki so slabo vzdržane«. Občina je nekoč imela okrog 90 za to zadolženih delavcev, zdaj pa je storitev v rokah za drug ali družb, ki so si dela zagotovila na javnem razpisu.

Varnost

Caterina De Gavardo

»Videonadzor učinkovito odvrača zlasti vandale«

TRST Trg Carlo Alberto se nahaja na robu Sv. Vida, enega od najbolj elitnih predelov Trsta, kjer so cene nepremičnin višje in kakovost življenja boljša kot marsikje v predmestju. Poleg lepote kraja, ki se nahaja na morje, je za občino na prvem mestu tudi v tej četrti varnost. Nedaleč od trga se nahaja ena od glavnih tržaških postaj karabinjerjev, lokalna policija pa redno nadzoruje območje.

Kljub temu je ob koncu lanskega leta prišlo do neprijetnih dogodkov, ki so napolnili strani lokalne kronike. Zaradi pretepa med mladoletniki in preprirov med tolpami, ki so med sabo obračunavale s palicami, železnimi koli in celo pištolo, so bili prebivalci pošteno prestrašeni. »Izredno stanje se je rešilo v nekaj dneh. Na kraju je bila prisotna tudi lokalna policija, ki je za krajše obdobje nadzorovala stanje večkrat na dan, nato pa manj pogosto,« je v spomin segla Caterina De Gavardo, v občinskem odboru pristojna za varnost in lokalno policijo, ter poudarila, da je Sv. Vid ena izmed najbolj nadzorovanih mestnih četrti.

V vrtu Mascherini in v drugih mestnih vrtovih, kjer jih še ni, namerava občina kmalu postaviti nadzorne kamere. Trenutno jih ima na javnih površinah postavljenih 147, 28 pa je čitalcev sistema prepoznavanja registrskih tablic. »Videonadzor je učinkovito sredstvo za odvračanje,« je povedala, »in lokalni policiji pomaga pri prepoznavanju storilcev kaznivih dejanj, zlasti vandalov, ki kazijo javne površine.« De Gavardo je pojasnila, da so kamere postavljene tam, kjer so napeljana optična vlakna in je za njihovo optimalno delovanje še marsikje potrebna ureditev infrastrukture: »To je ena od prioritet, ki jih določa odbor za varnost s prefekturo na čelu. Številni so sicer občani, ki si želijo kamer v mestu in na Krasu, zato se tržaška občina z lokalno policijo prijavlja na vse razpise, ki so temu namenjeni,« je pojasnila. Val

Nono in vnuka je iz vode rešil turist

Zavtom v morje Za nesrečo v Izoli je najbrž kriva nepazljivost voznice, ki je pozabila dati vozilo iz prestave. Pogumna reakcija 40-letnega Avstrijca

Avtomobil iz vode so ga potegnili gasilci BRALEC PRIMORSKIH NOVIC

IZOLA Nedeljska voznica do Izole bi lahko imela za nono in njenega vnuka tragične posledice. A je najhujše preprečilo nesebično in naglo ukrepanje avstrijskega turista.

66-letna ženska se je v nedeljo zjutraj pripeljala v Izolo s svojim 4-letnim vnukom. Avtomobil je nekaj pred 10. uro ustavila nedaleč od izolskega pomola, kjer se začne pešconca oziroma plaža. Po informacijah, ki so jih naknadno zbrali policisti, naj bi voznica parkirala avto v bližini roba pomola, pustila vozilo s prižganim motorjem in pozabila dati vozilo iz prestave. V trenutku, ko je spustila sklopko, je avto poskočil in zapeljal v morje.

Dogajanje je opazil 40-letni mimoideči turist, državljan Avstrije, ki je takoj skočil v vodo in noni in vnu-

ku pomagal iz avtomobila. Na suho so jima nato pomagali še drugi očitvidci. V nesreči se nista poškodovala, po poročanju Primorskih novic sta bila v šoku, nekaj vreznin in praska pa je utrpel le pogumni Avstrijec. Avtomobil so iz vode potegnili gasilci kopske brigade.

Lani s tragičnim epilogom

Podobna nesreča se je v slovenski Istri zgodila pred natanko letom dni. 16. avgusta 2023 je pri skladišču došli v Portorožu v morje zapeljal avtomobil, v katerem sta bili dve starejši osebi iz okolice Ljubljane. V tistem primeru ni nihče od mimoidečih skočil v vodo, na kraj nesreče so prišli reševalci, gasilci, policisti in potapljači, ki so ponesrečenca potegnili iz vode. Kljub oživiljanju pa jim ženske in moškega ni uspelo rešiti.

Z izrednim nadzorom proti prestopništvu

V Trstu Policisti legitimirali 200 ljudi

TRST V soboto je v mestnem središču in v Barkovljah policija izvajala izredne kontrole. V enem večeru je ustavila 200 ljudi, med katerimi je bilo 75 tujih državljanov, in stopila v 26 lokalov oziroma trgovin med trgi Goldoni, Perugino, Garibaldi, Venezia in Libertà, na Drevoredu 20. septembra, pri Stari mitnici in na barkovljanski obali. Območja so večkrat prizorišča kaznivih dejanj, četudi manjših, nadzor pa je učinkovita vrsta preventive, so sporočili iz kvesture. V teh mestnih predelih se včasih ponoči in čez dan prekomerno uživa alkoholne pijače ali prepovedane substance in kazi javni red. Pri nadzoru so bili v soboto soudeleženi karabinjerji, finančna in lokalna policija.

S psom policistom

Ob strani so imeli policiste specialnih enot iz Padove ter pse policiste. Med 200 legitimiranimi naj ne bi bilo storilcev kaznivih dejanj. Z nadzorom bodo sicer nadaljevali, saj ocenjujejo, da je tako mogoče omejiti primere nasilja in vandalske dejanja.

Vrt je le delno dostopen invalidom na vozičku, a prilagoditve še ne načrtujejo

Praznik razposajenosti in iznajdljivosti

Poletni miljski pust Po teku Carneval Run in regati Vogadamata, ki je v nedeljo privabila na obalo veliko radovednežev, prirejajo v Miljah še tri glasbeno-komične večere

MILJE Razposajenost, izvirnost, izumiteljska žilica in velika želja po zabavi. To so glavne sestavine poletnega pusta, ki te dni poteka v Miljah. Poletna različica priljubljene prireditve, ki so jo v Miljah letos pozimi organizirali že sedemdesetletni, se v obmorskem mestecu nadaljuje do velikega šmarna.

Pretekli vikend sta v Miljah potekala dva dogodka, ki sta predstavljala višek poletnega pusta. V soboto se je okrog 650 oseb udeležilo teka Carneval Run po zgodovinskem mestnem jedru. Udeleženci so morali premagati take in drugačne »ovire«, zlasti vodne, preizkusili pa so se tudi v raznih zabavnih igrah. Udeležili so se ga zlasti domačini in domačinske, mnogi so bili pustno našemljeni, a tudi najpogumnejši turisti.

Člani miljskih pustnih skupin so se v nedeljo pomerili še v prav posebni regati. Vogadamata je tekmovanje na morju, ki pa ne predvideva uporabe tradicionalnih plovil. Člani skupin (teh je v Miljah osem) morajo uporabiti odpadne materiale oziroma dele pustnih vozov in sploh dati duška svoji domišljiji in iznajdljivosti.

Tako je bilo mogoče v nedeljo zvečer pred miljsko obalo občudovati plavajoče ribe velikanke, zavojčke bombonov, vodne bicikle in še marsikaj. Članice in člani pustnih skupin so razposajeno veslali ali kako drugače pomagali svo-

Vogadamata Na regati taka in drugačna plovila TEDESCHI/FOTODAMI@N

Za člane pustnih skupin so navijali tako na obali kot na zasidranih čolnih

jim plovilom, da prekoračijo ciljno črto – najhitrejši so bili na koncu tisti skupine Brivido. Ljudje so jih spodbujali tako z obale kot s krova jadrnic in motornih čolnov, ki so bili v vročem poletnem večeru zasidrani pred Miljami.

Praznik se na miljskem trgu Caliterna nadaljuje vsak večer ob enogastronomski in glasbeni ponudbi. Danes ob 21. uri bo na sporedu Musicabaret, ki ga bodo sooblikovali Siora Jolanda, Pasquale Abbacchio, El Mago de Umago in Paolo Patuanelli. Jutri bo zaigral bend Pet&Son, na veliki šmaren pa bodo ob 19.30 nastopili znani komiki I Papu, nato pa še glasbena skupina 80 voja de Muja.

Na harfi 11-letna Maja Locatelli v cerkvi Chiusini

Maja Locatelli je prvič zaigrala sama

Glasba 11-letna tržaška harfistka Glasbene matice je imela v okviru festivala DARTE solistični koncert v kraju Arta Terme

TRST Harfistka Maja Locatelli, učenka profesorice Tatiane Donis na Glasbeni matici, beleži med svojimi uspehi več kot 17 prvih nagrad na mednarodnih tekmovanjih ter številne nastope na različnih dogodkih, vključno s snemanji na radiu in televiziji.

Niz uspehov na glasbeni poti 11-letnice je bogatejši za pomemben mejnik: prvi solistični koncert v kraju Arta Terme, ki je bil del Festivala DARTE. Povabilo na ta festival si je Maja prislužila z zmago nagrade »Germano Milosa« za najobetavnejšega glasbenika na mednarodnem tekmovanju Città di Gorizia. Majo je opazila umetniška vodja festivala, priznana flavtistka Luisa Sello in jo povabila.

V sklopu festivala DARTE, ki poteka že četrto leto v sedmih karnijskih občinah, je bilo letos med 11. in 21. julijem na sporedu 17 koncertov. Na-

men festivala je poudariti univerzalnost glasbe, ki kot voda prenaša zgodbe in kulture, ter predstaviti lepoto Karnije skozi umetnost in glasbo. Gre za dogodek, ki povezuje lokalno prebivalstvo in umetnike, ki jih vabijo v Karnijo, prek koncertov in ekskurzij, ki obiskovalcem omogočajo odkrivanje edinstvenih krajev v umetniški luči.

Majin koncert se je odvijal v cerkvi Chiusini v kraju Arta Terme, kjer je požela navdušenje občinstva s skladbami Eibhli' Gheal Chiuin, The Minstrel's Adieu to His Native Land Johna Thomasa ter koncert v D-duru za harfo in godalni orkester Antonia Vivaldija. Orkestrski del je izvedla njena mama, pianistka Tamara Ražem Locatelli. Maja je s svojim nastopom potrdila, da je med najbolj obetavnimi mladimi harfistkami na glasbeni sceni.

V nekdanjem skladišču knjižnice bi odprli novo mladinsko središče

Občina Milje V zadnjih mesecih je bilo kar nekaj primerov nasilja med najstniki

MILJE Po pretresljivih primerih medvrstniškega nasilja v prejšnjih tednih, se miljska občina loteva mladinskih problemov z dolgoročnim načrtom. Odbornica za socialo, izobraževanje in enake možnosti Gianna Birnberg je izrazila nameru, da bi v nekdanjem skladišču občinske knjižnice Guglia uredili mladinsko središče.

Ti prostori namreč samevajo že leta, Birnberg pa meni, da bi bili, predvsem zaradi lege, idealna lokacija za mladinski center. Nekdanje skladišče v mestnem jedru istrsko-beneškega mesteca je namreč v neposredni bližini drugih sredin, kjer se srečujejo in zadržujejo miljski mladostniki v svojem prostem času. Obnovili bi tudi

bližnje sanitarije.

Podrobnosti, kot je bilo tudi jasno povedano, zaenkrat ni, odbor župana Paola Polidorija trenutno preučuje možnosti in stroške. Projekta pa po ocenah miljske mestne vlade ne gre jemati kot odgovor najstniškemu nasilju, ki je prejšnje tedne pestilo tamkajšnje riviero. Birnberg zagotavlja, da je ekipa župana Polidorija od izvolitve vedno pozorna do mladih in njihove stiske, z novim središčem nameravajo le izboljšati ponudbo. V nekdanjem skladišču bi najstnikom med desetimi in 18. letom starosti nudili kraj, kjer se lahko varno srečujejo, pa tudi strokovno usposobljeno osebje, ki jim lahko prisluhne in jim ob potrebi pomaga.

Mladinski center V Miljah bi ga uredili v bivšem skladišču OBČINA MILJE

Stari Egipt in glasba v nočnem muzeju

TRST V muzeju Winckelmann pri Sv. Justu bodo danes ob 20.30 priredili večer, posvečen Staremu Egiptu. V letih, ko je v mestu nastajal lapidarni vrt, je bilo v Trstu že več egiptčanskih izkopenin, v glavnem v lasti zasebnikov, znanih evropskih zbirateljev. Med njimi je bil na primer tudi baron Anton von Laurin, ki je na vipavsko pokopališče prinesel dva sarkofaga, stara najmanj 4500 let. O njih bo udeležencem spregovorila Susanna Moser. Ob 21.30 bo koncert skupine Lumen Harmonicum. Večer bo oblikoval tudi pevec in igralec Paolo Venier s Francesco Marsi. Vstop je prost.

Maker Fair: kandidature sprejemajo do četrta

TRST Na Velikem trgu bo med 31. avgustom in 1. septembrom zaživel 11. festival ustvarjalne znanosti in tehnologije Maker Fair, ki ga prirejajo Mednarodni center za teoretsko fiziko ICTP, tržaška občina in Dežela FJK. Organizatorji obveščajo, da se lahko izumitelji s svojimi stvaritvami in projekti prijavijo na seznam razstavljačev še do četrta, 15. avgusta. Udeležba in poraba razstavnega prostora sta brezplačni.

Dogajanje bo na trgu živahno, obiskovalci bodo lahko ob ogledovanju izumov sodelovali na delavnicah, seminarjih, predstavah. Vse informacije so na voljo na spletni strani www.trieste.makerfaire.com.

Maratonski tango Danes ob 18. uri se bo v sesljskem klubu Base Club Experience začela 16. prireditve Martango. Plesalci bodo brez postanka plesali od sončnega zahoda do šeste ure naslednjega jutra, in sicer na glasbene ritme DJ-jev Nica Portolija in Carla Carcana.

Mali oglasi

- ▶ **PRODAJAM** knjige po polovični ceni za znanstveni licej in licej uporabnih znanosti F. Prešeren. Tel. 331-7609363.
- ▶ **PRODAJAM** knjige za vse razrede jezikovnega liceja Franceta Prešerna po polovični ceni. Tel. 370-3315137 (Anja, tudi whatsapp).
- ▶ **PRODAJAM** naramni atomizer Oleomac AM180 potreben po pravila. Cena: 100 evrov. Tel. 335-8135641.
- ▶ **PRODAM** avtodom v zelo dobrem stanju. Tel. 366-1109991.

Šolske vesti

- ▶ **TAJNIŠTVO VEŠ JOSIPA PANGERCA** sporoča staršem učencev in učenek COŠ F. Venturini, da bodo v š.l. 2024-2025 1. in 2. razred nameščena v Borštu, 3., 4. in 5. razredi pa v Boljuncu. Obenem sporoča staršem učencev in učenek COŠ M. Samse - I.T. Zamejskega, da bodo vsi razredi nameščeni pri Domju.

Osmice

- ▶ **BIZJAKOVI** so odprli vrata na Colu št. 10. Toplo vabljeni! Tel. 351-8637322.
- ▶ **BRANOVI** so v Repnu odprli osmico. Tel. 333-4874824. Vabljeni!
- ▶ **DRUŽINA COLJA** je odprla osmico »pri Jožkotu«, Samatorca 21. Tel. 389-0903965. Vljudo vabljeni.

bo prilika za sveto spoved. Po maši bomo šli v Šempas na kosilo, nato pa še na Kostanjevico nad Novo Gorico, kjer si bomo ogledali tamkajšnje zanimivosti. V cerkvi pa bomo Marijo prosili za mir na svetu. Odhodi avtobusa: iz Bazovice ob 6.35, s trga Oberdan ob 7.00, z Opčin (nasproti črpalke) ob 7.15, s Proseka ob 7.20, iz sv. Križa ob 7.25, iz Nabrežine ob 7.30, iz Sesljana ob 7.35; iz Devina ob 7.40 in iz Štivana ob 7.45. Za prijavo in podrobnejše informacije pokličite na tel. 347-9322123 (s. Angelina). Prosimo, da se prijavite čim prej.

Obvestila

- ▶ **PRAZNOVANJE VELIKEGA ŠMARN NA REPENTABRU:** danes, 13. avgusta, bo ob 17.00 srečanje bolnikov in starejših v organizaciji Vincencijeve konference. V sredo, 14. avgusta, zvečer odprtje kioskov in ob 19.30 odprtje razstave Branke Sulčič »Krožna pot po naših gradiščih«, sledil bo ob 20.30 koncert Tržaškega vokalnega kvarteta, ob spremljavi Riccarda Cossija. V četrtek, 15. avgusta, bo ob 10.00 maševal tržaški škof msgr. Enrico Trevisi; ob 17.00 bo popoldanski shod vodil škof msgr. dr. Anton Jamnik, odgovoren za Slovence v zamejstvu in po svetu. Na praznik zavetnika in občinskega praznika sv. Roka, bo v petek, 16. avgusta, maša ob 10.00 in ob 19.00, sledil bo ob 20.30 koncert nabrežinske godbe. Vse tri dni bo na voljo ponudba kraških dobrot.

- ▶ **DRUŽINA TERČON** je odprla osmico v Mavhinjah št. 42. Nudi pristno domačo kapljico in prigrizek. Toplo vabljeni. Tel. 040-299450.
- ▶ **DRUŽINA ZOBEC** je na Jezeru št. 1 odprla osmico. Vabljeni. Tel. 040-228043.
- ▶ **SIDONJA RADETIČ** je odprla osmico v Medjevsi št. 10. Tel. 040-208987.
- ▶ **V KRIŽU** pri Beljanovih je Silvano odprl osmico. Tel. 345-5291825.
- ▶ **V PRAPROTU 15** je odprl osmico Ivan Gabrovec. Toplo vabljeni! Tel. 351-7137706.

Izleti

- ▶ **DSMO KILJAN FERLUGA** prireja v nedeljo, 1. septembra, izlet v Ribnico na sejem suhe robe. Avtobus se lahko ustavi v Boljuncu, na Trgu Oberdan in na Opčinah. Za informacije o programu in za prijavo pišite najkasneje do nedelje, 18. avgusta, na dsmomilje@gmail.com ali kličite na tel. 353-4574910, 333-2103445.
- ▶ **SKD DRAGO BOJAN** organizira v soboto, 5. oktobra, enodnevni avtobusni izlet z zanimivo plovbo po reki Brenti in z ogledom arhitektonskih dediščin Palladijevih vil in vrtov. Info in vpis do 30. avgusta oz. do zasedb mest. Tel. 340-2741920 (Mirela).
- ▶ **OMPZ F. BARAGA** vabi na skupno goriško-tržaško romanje na Barbano v soboto, 7. septembra. Na Barbani bo sv. maša ob 11. uri, pred tem

zek skupaj s stolom in senčnikom). Dostop možen z vozili izpred ploščadi tovarne.

- ▶ **KMEČKA ZVEZA** in Patronat INAC obveščata, da bodo uradi v Trstu zaprti do petka, 16. avgusta. V slučaju nujnih zadev lahko sporočite na kzts@cia.it
- ▶ **NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA** obveščata, da bodo vsi njeni oddelki zaprti do 16. avgusta.
- ▶ **OBČINA ZGONIK** obveščata, da bodo v petek, 16. avgusta, vsi uradi zaprti.
- ▶ **SDGZ** - Slovensko deželno gospodarsko združenje sporoča, da so uradi v mesecu avgustu na sedežu in podružnicah odprti za javnost od 8. do 13. ure. V petek, 16. avgusta, bodo uradi zaprti.
- ▶ **SKLAD MITJA ČUK APS** obveščata, da bo urad na Opčinah zaprt javnosti do 16. avgusta.
- ▶ **SLORI** - Slovenski raziskovalni inštitut obveščata, da bo urad v petek, 16. avgusta, zaprt.
- ▶ **TAJNIŠTVO GLASBENE MATICE** obveščata, da bo zaprto do petka, 16. avgusta.
- ▶ **ZSKD ETS** obveščata, da bosta urada v Trstu in Gorici zaprta zaradi dopusta do petka, 16. avgusta.
- ▶ **ZŠDI** obveščata, da bo urad na Opčinah zaprt zaradi dopusta do petka, 16. avgusta.
- ▶ **OBČINA REPENTABOR** obveščata, da bodo občinski uradi do nedelje, 18. avgusta, zaprti za javnost.
- ▶ **SKGZ** sporoča, da bodo do vključno 20. avgusta vsi sedeži zaprti.
- ▶ **FOTOVIDEO TRST 80** sklicuje občni zbor v četrtek, 22. avgusta, Ul. Montecchi 6, ob 20.00. Vabljeni.
- ▶ **KNJIŽNICA DUŠANA ČERNEVA V TRSTU** je zaradi dopusta zaprta do vključno nedelje, 25. avgusta. Za morebitne nujne primere lahko pišete na kdc@spin.it
- ▶ **KRUT. APS** obveščata, da bodo do 25. avgusta društveni prostori zaprti. Odprti bodo ponovno od ponedeljka, 26. avgusta, s poletnim urnikom 8.30 - 12.30.
- ▶ **AŠD CHEERDANCE MILLENIUM IN ZŠDI** prirejata poletni center Gibeceda za otroke od 3. do 6. leta v večnamenskem prostoru VEŠ Opčine, od 26. do 30. avgusta, od 7.45 do 15.45. Info in vpis na: cheerdance.millennium@gmail.com
- ▶ **AŠZ GAJA** in ZŠDI organizirata od 26. avgusta do 6. septembra v športnem centru Gaje na Padričah Gajakamp za otroke od 4. do 14. leta s tenisom, atletiko in marsičem drugim. Urnik: ponedeljek - petek od 8.00 do 16.30. Pojasnila na tel. 338-4174647 ali 389-8003486.
- ▶ **OBČINSKA KNJIŽNICA V SALEŽU** bo zaradi dopusta zaprta do vključno ponedeljka, 26. avgusta.
- ▶ **OBČINA ZGONIK** obveščata, da bo do 30. avgusta zbirala prijave za šolski prevoz izključno preko spleta. Storitve je namenjena učencem COŠ v Zgoniku in dijakom nižje srednje šole na Proseku, ki imajo bivališče v občini Zgonik. Vse potrebne informacije in povezavo dobite v razdelku »Novice« na občinski spletni strani www.comune.sgonico.ts.it
- ▶ **ZSKD ETS** obveščata, da urad v Trstu deluje od ponedeljka do petka s poletnim urnikom 9.00 - 15.00.

▶ **KNJIŽNICA P. TOMAŽIČ IN TOVARIŠI** - Prosvetni dom, Opčine obveščata, da bo meseca avgusta zaprta.

- ▶ **AŠZ SLOGA** in ZŠDI prirejata dopoldanske dneve odprtih vrat za fante in dekleta od 6. do 14. leta starosti od 2. do 6. septembra v telovadnici šole S. Kosovel na Opčinah. Informacije in prijave na spletni strani www.slogavolley.org
- ▶ **EKOLOŠKA SOBOTA NA PROSEKU** - AcegasApsAmga in Rajonski svet za Zahodni Kras prirejata zbiranje kosovnih odpadkov (pohišstvo, žimnice, železni predmeti, hladilniki, pralni stroji, računalniki, laki, barve, olja, pnevmatike, akumulatorje idr.) v soboto, 7. septembra, od 10. do 16. ure v Mandriji na Proseku (na parkirišču).
- ▶ **PRVO SREČANJE** nove sezone bralnega kluba Literandevu bo v sredo, 11. septembra, ob 18. uri v NŠK. Pogovarjali se bomo o romanih Miljenka Jergovića. Klub vodi Sanja Širec.
- ▶ **LETNIKI 1974** se bomo srečali 19. oktobra v agriturizmu v Cerovljah. Prijave in informacije na letnik1974@gmail.com

Prireditve

- ▶ **SDD JAKA ŠTOKA** vabi na peti festival Gledališče v parku. V četrtek, 22. avgusta, bo gledališče Ku-kuc gostilo s predstavo Črtek v mestu. Zadnja predstava niza bo v četrtek, 29. avgusta, z lutkovno predstavo Krtek Zlatko ali Kakec, ki je padel z neba gledališča Fru-Fru. Predstavi bosta v Parku miru na Kontovelu (ob vaškem pokopališču) s pričetkom ob 17.30. V primeru slabega vremena bo festival v Kulturnem domu Prosek - Kontovel.

Prispevki

- ▶ *Namesto cvetja na grob Mirkota Kosmača daruje brat Marjan 40 evrov za cerkveni pevski zbor iz Križa.*
- ▶ *V spomin na dragega Mirka Kosmača darujejo družina Sedmak 20 evrov, Ivo Jevnikar 20 evrov in Vera Lavrenčič 20 evrov za cerkveni pevski zbor iz Križa.*
- ▶ *V spomin na dragega Ivana Ferfoglio darujejo žena Suzana in sin Manuel z družino 100 evrov za MoPZ Kraški dom.*
- ▶ *V spomin na dragega Ivana Ferfoglio darujeta žena Suzana in sin Manuel z družino 100 evrov za repentabsko svetišče.*
- ▶ *V spomin na dragega Ivana Ferfoglio darujejo Suzana, Duško in Samo 50 evrov za repentabsko svetišče.*
- ▶ *V spomin na dragega Ivana Ferfoglio daruje žena Suzana in sin Manuel z družino 100 evrov za AŠD Jarja.*
- ▶ *V spomin na dragega sosedo Margherito Zuccoli vd. Grilanc daruje Nevenka Pertot z družino 50 evrov za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Proseku.*
- ▶ *V spomin na Marjetico Zuccoli vd. Grilanc darujejo Marisa, Loris, Giuliana, Neva, Marko in Sergio 120 evrov za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Proseku.*

Lekarne

Od ponedeljka, 12., do nedelje, 18. avgusta 2024

Običajni urnik lekarn:
8.30-13.00 in 16.00-19.30
Lekarne odprte tudi 13.00-16.00 (ob delavnikih, od ponedeljka do petka)
Ul. Oriani 2 - 040 764441, Ul. Giulia 1 - 040 635368, Ul. Alighieri 7 - 040 630213, Ul. Severo 122 - 040 571088, Osirek Piave 2 - 040 361655, Ul. Brunner 14 - 040 764943, Ul. Ginnastica 6 - 040 772148, Trg San Giovanni 5 - 040 631304, Trg Garibaldi 6 - 040 368647, Borzni trg 12 - 040 367967, Ul. Tor San Piero 2 - 040 421040, Capo di piazza Mons. Santin 2 - 040 365840, Ul. Belpoggio 4 - 040 306283, Milje - Ul. Mazzini 1/A - 040 271124, Sesljan 45 - 040 299197 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z njim receptom.

Lekarne odprte tudi 13.00-16.00 (ob sobotah, razen ob praznikih)
Trg Garibaldi 6 - 040 368647, Borzni trg 12 - 040 367967, Ul. Brunner 14 - 040 764943, Ul. Ginnastica 6 - 040 772148, Ul. Alighieri 7 - 040 630213, Ul. Severo 122 - 040 571088, Ul. Belpoggio 4 - 040 306283, Milje - Ul. Mazzini 1/A - 040 271124.

Lekarne odprte tudi do 21.00 (od ponedeljka do nedelje - razen v četrtek, 15. avgusta)
Ul. Brunner 14 - 040 764943.

Lekarne odprte v nedeljo in med prazniki (8.30-19.30)
Ul. Revoltella 41 - 040 941048, Trg Goldoni 8 - 040 634144, Ul. Tor San Piero 2 - 040 421040, Milje - Ul. Mazzini 1/A - 040 271124; od 8.30 do 13.00: Sesljan 45 - 040 299197 (lekarna in dosegljivost) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z njim receptom (sobota 13.00-16.00 in prazniki 13.00-19.30).

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta (19.30-8.30)
Ul. Mazzini 43 - 040 631785.

<https://asugi.sanita.fvg.it/it/farmacie/index.html>
118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (20.00-8.00, predpraznična 14.00-20.00 in praznična 8.00-20.00)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnice: 040 399-1111. Informacije KZE in bolnišnic tel. (zeleno številka) 800 99 11 70, od ponedeljka do petka, 8.00-11.30. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah in o združenih tržaških bolnišnicah.

† Zapustil nas je naš dragi

Giovanni Krizmancic (Lajt)

Žalujoči

žena Vojka, Maks, Silva, prijatelji in sorodniki

Od njega se bomo poslovili v petek, 16. avgusta, od 14.00 do 14.30 v cerkvi v Bazovici. Sledil bo pogrebni obred in pokop na domačem pokopališču ob 15.00.

Bazovica, 13. avgusta 2024

Pogrebno podjetje Alabarda

Primorski dnevnik

TM tmedia

OGLAŠEVALSKA AGENCIJA

POLETNI URNIK
OD 1. DO 31. AVGUSTA
ponedeljek - petek
9.00 - 13.00

ZAPRTO
OD 12. DO 18. AVGUSTA

K pošolskemu pouku le s kombiji

Šolski prevoz Občina Gorica bo spletne prijave za šolsko leto 2024/2025 sprejemala od danes do 26. avgusta. Zaradi spremembe prevoznika letos ne bodo nudili povezav z Dijaškim in Mladinskim domom, ki bosta morala za prevoz poskrbeti z lastnimi prevoznimi sredstvi

Aleksija Ambrosi
Petra Ciglic

GORICA Od današnjega dne do 26. avgusta je na namenskem portalu, ki je dostopen s spletne strani Občine Gorica, mogoče oddati spletno vlogo za koriščenje šolskega prevoza v goriški občini v šolskem letu 2024/2025. Kot lahko razberemo iz občinske odločbe, bo šolski prevoz – tudi do in od slovenskih osnovnih šol Abram in Župančič ter prvostopenjske srednje šole Trinko – na voljo od 11. septembra dalje, za razliko od prejšnjih let pa ne bo zaobjemal povezav z zasebnimi ustanovami, ki nudijo pošolski pouk. Med temi sta Dijaški dom Gorica in Mladinski dom, ki bosta zato morala za prevoz učencev iz slovenskih šol v Svetogorsko in Boscovo ulico poskrbeti z lastnimi vozili.

Na razpis se ni prijavil nihče

Za pojasnila smo zaprosili Silvano Romano, ki je v občinskem odboru odgovorna za šolstvo in socialo. Po njenih besedah je zmanjšan obseg javnega prevoza šolarjev posledica organizacijskih težav oz. spremembe podjetja, ki bo za to skrbelo. Podjetje Fdm Tours, ki je pred tremi leti zmagalo na evropskem razpisu za izbiro izvajalca šolskih prevozov, je pred nekaj meseci predčasno prekinilo pogodbo. Občina Gorica je nato objavila razpis, da bi za obdobje med prvim septembrom letos in 31. avgustom 2026 našla novega avtobusnega prevoznika, a se nanj ni prijavil nihče. Zato so se na občini odločili za

Dijaški dom bo moral poskrbeti za prevoz 120 otrok, Mladinski dom pa za več kot 50

neposredno oddajo naročila goriškemu podjetju APT, ki bo šolski prevoz zagotavljalo do zaključka novega postopka licitacije. »Omejiti pa smo se morali na najnujnejše oz. obvezne storitve, torej prevoz šolarjev od doma do šole in nazaj ter do telovadnic,« pojasnjuje Romano in dodaja, da si morajo z lastnimi prevoznimi sredstvi ob Dijaškem domu in Mladinskem domu pomagati tudi v centru San Lujigi, kar je sicer veljalo že v preteklosti, izjema pa je center Lenassi, ki ga upravlja občina sama. Ali bo v novem razpisu

Šolski avtobusi Za šolske prevoze v Občini Gorica že skoraj dve desetletji skrbijo zunanja podjetja BUMBACA

spet predviden tudi prevoz otrok iz šol Župančič, Abram in Trinko v oba slovenska doma, včeraj odbornica Romano še ni mogla zagotoviti.

Hladna prha za domova

Novica, da bodo morali od septembra po skoraj dveh desetletjih spet sami skrbeti za prevoz vseh učencev, je bila za vodstvo Dijaškega in Mladinskega doma prava hladna prha. »Obveščeni smo bili 17. julija. To za nas pomeni, da bomo morali s štirimi kombiji vsak dan pripeljati v dom 120 otrok, od katerih je 78 osnov-

nošolcev,« razlaga ravnateljica Dijaškega doma Kristina Knez. Po njeni oceni bi morala javna uprava v času, ko se toliko govori o usklajevanju delovnih in družinskih obveznosti, upoštevati, da bi mnogi starši brez pošolskih dejavnosti težko shajali. »Morali bi tudi upoštevati, da je vloga obšolskih programov za slovenske šole drugačna od italijanskih, in sicer zaradi jezika, tako kot bi morali priznati, da to, kar mi ponujamo družinam kot privatne organizacije, staršem otrok iz italijanskih šol ponuja občina znotraj javnih sto-

ritev. Gre za problem tudi načelne ali politične narave, za reševanje katerega potrebujemo pomoč naših politikov,« je prepričana Kristina Knez.

»Čaka nas pestro šolsko leto,« priznava tudi Ilaria Bergnach, ravnateljica Mladinskega doma, ki bo skrbel tudi za prevoz otrok v Zavod sv. Družine. Mladinski dom ima namreč v lasti samo dva kombija, vpisanih otrok pa je prek 50. »Sicer imamo ljudi, ki bi lahko vozili, toda nam primanjkuje kombijev. Morali bomo kupiti ali dobiti na posodo še vsaj enega,« pravi Ilaria

Bergnach in ugotavlja, da je prevažati otroke s kombijem vseeno velika odgovornost in vsi si ne upajo sestiti za volan.

Dodatni problem so urniki, saj razne osnovne šole končajo ob približno enakem času. »Nekatere šole smo zaprosili, če bi lahko vsaj malo zakasnilo izhod, da lahko poberemo vse otroke,« razkriva ravnateljica Mladinskega doma in dodaja, da se bo pouk v Štandrežu ravno zaradi organizacije prevozov letos zaključeval nekoliko kasneje. »Avtobus je bil res dragoceno sredstvo,« zaključuje Ilaria Bergnach.

Na avtocesti pri Vilešu zagorel tovornjak

VILEŠ Goriški gasilci so včeraj malo po 14. uri posredovali na avtocesti A34 pri Vilešu, kjer je zagorel tovornjak s priklopnikom, ki je prevažal vreče cementa. Ko so prispeli na mesto, so ugotovili, da je voznik že uspel odpeti priklopnik. Gasilci so ogenj kmalu pogasili, nato so zavarovali vozilo in območje ob priklopniku. V požaru na srečo ni bil nihče poškodovan. Vzroke požara še preiskujejo. Med gašenjem je bila avtocesta A34 zaprta za promet in so vozila izločali pri Gradišču. Na kraju so bili tudi policisti in osebje družbe Autovie Alto Adriatico.

Ugotavljajo vzroke skorajšnje potopitve

Primer Audace Tožilstvo imenovalo izvedenca

GRADEŽ V kraju San Giorgio di Nogaro se je začel postopek vnaprejšnjega izvajanja dokazov, s katerim želijo razčistiti vzroke vdiranja vode v ladjo Audace, ki se je 12. junija skoraj potopila okrog pet milj (približno 9 km) od gradeške obale. Z ladje, ki je povezovala Gradež in Trst, so morali reševalci rešiti 85 potnikov in članov posadke, ki so doživeli velik preplah.

Goriško tožilstvo je že na dan dogodka sprožilo preiskavo, 25-metrsko plovilo so povlekli do пристanišča Porto Nogaro in ga zasegli. Namestnica javnega tožilca Laura Villani, poroča Rai, je pred dvema tednoma imenovala izvedenca, ki bo po pregledu ladje Audace prip-

Preplah Rešili so 85 ljudi

ravil tehnično poročilo. Prevozno podjetje APT, ki je leta 2021 pomorsko povezavo med Gradežem in Trstom zaupala skupini Vidali (od brodoloma jo izvajajo z avtobusi), bi lahko v postopku sodelovala kot oškodovana stranka.

Kam letos na veliki šmaren?

Prireditve in kulturna ponudba Za tiste, ki še nimajo posebnih načrtov za letošnji 15. avgust, je v Gorici in okolici na voljo kar nekaj zanimivih dogodkov, od razstav in koncertov do tradicionalne šagre v Podturnu

Petra Ciglic

GORICA Na prve stopničke lestvice najbolj zoprnih vprašanj se običajno uvrščata sledeči: »Kaj boš počel 31. decembra?« in »Kaj boš počel 15. avgusta?«. Za mnoge je namreč organizacija in planiranje praznikov prava nočna mora. V ta namen ponujamo prebivalcem Gorice in okolice, ki te vroče avgustovske dni preživljajo v domačih krajih, pregled nekaj alternativnih dogodkov v okolici za mirnejši, a vseeno prijeten in zabaven 15. avgust.

Naj najprej postrežemo z etimološkim biserčkom: zakaj mu sploh pravimo veliki šmaren? Pridevnik šmaren je nastal iz besede »šmarijin«, kar je sklopljeno iz š(ent) Marijin 'od svete Marije'. Veliki šmaren je namreč dela prost dan in tudi pomemben verski praznik, ko verniki obhajajo Marijino vnebovzetje.

Kaj početi na Goriškem?

Letos pade veliki šmaren na četrtek. Čeprav je sredi tedna, je v Gorici in okolici kar nekaj dogajanja. Na Sveti Gori bo slovensko sveto mašo daroval koprski škof msgr. dr. Jurij Bizjak, in sicer ob 10. uri.

Čezmejni orkester Gong bo ob 21. uri v Palači De Grazia publiki ponudil koncert

Velikošmarenski ognjemet Pirotehnični spektakel bo obsijal Gračež od 23. ure dalje ARHIV PD

Goriški grad bo odprt za obiskovalce od 10. do 18. ure, zadnji vstop bo ob 17.15. Muzej Svete Klare bo odprt od 18. do 23. ure z razstavo *Tullio Crali. Življenje za futurizem*, vstop je prost. Ob 21. uri bo kustos Marino De Grassi vodil brezplačen vodeni ogled. Ob koncu večera bo kmetija La Ferula iz Štarančana ponudila zdravico.

V Gorici bo odprta tudi Pala-

ča Attems Petzenstein z razstavo o italijanskih 60. letih in razstavo o goriškem muzeju prve svetovne vojne. Na voljo za ogled bo tudi razstava o Juliusu Kugyju in prvih alpinistkah, ki so jo postavili v nekdanji konjurnici Palače Coronini Cronberg.

Zvečer se bo v Podturnu nadaljevala tradicionalna šagra. Stojnice bodo začele obratovati ob 19.30, od 21. ure dalje pa

bo občinstvo zabavala rock skupina Crazy Uncle.

Ljubitelji glasbe pa se bodo lahko udeležili koncerta v Palači De Grazia, ki ga bo ob 21. uri oblikoval čezmejni Gong orkester z glasbeniki iz Gorice in Nove Gorice. Pred koncertom je predviden glasbeni sprehod s Travnika do Ulice Oberdan.

V Volčji Dragi bodo v baru Lakeness od 21. ure gostili rock

skupini Pelhan in Elvis Jackson. Če se želi kdo preizkusiti v plesu, pa bo v Vipavskem Križu od 19.15 dalje učna ura, kjer bodo tudi začetniki lahko usvojili osnove swinga. V nadaljevanju bosta igrali skupini Vsak patk swing in Nova jazz band.

Občina Gračež organizira na nabrežju Nazario Sauro tradicionalni spektakel z ognjemtom, ki se bo začel ob 23. uri.

Izšel je 29. bilten Kulturnega doma

GORICA Pred tedni je v obliki fotografske publikacije izšel Informativni bilten Kulturnega doma v Gorici – 42. sezona 2022/23. Tudi 29. fotobilten je izšel s trijezično naslovno stranjo.

V letošnji številki lahko beremo o dogodkih ob 41-letnici Kulturnega doma, 30-letnici kulturne zadruge Maja, 60-letnici ŠZ Dom ter projektih Komigo, Komigo baby, Across the border, Odkrivajmo talente, Čeder-maci današnjega časa, Srečanja z avtorji ter gledališki in razstavnici dejavnosti. Posebno pozornost so posvetili premieri dokumentarnega filma *Po sledah slovenske literature / Sulle tracce della letteratura slovena*, izidu monografije *Vlaki v taborišča – Deportacije iz goriškega zapora 1943 – 1945* in srečanju s kardinalom Matteom Zuppijem.

V uvodniku z naslovom *Spoznavajmo soseda* predsednik Kulturnega doma Igor Komel med drugim izraža prepričanje, da bi moral biti EPK 2025 tudi priložnost za spletnje pravice in tesnejše vezi med prebivalci obeh Goric.

Na kratko

174 dni vzdrževanja

TRŽIČ Občina bo za obdobje 174 dni zaposlila pet brezposelnih, ki bodo zadolženi za vzdrževanje mestnih in kraških zelenih površin. Delali bodo od ponedeljka do petka 6 ur in pol dnevno, prejeli pa 68,65 evra dnevne plače. Projekt financira Dežela FJK.

Zaključek Poletne scene s skupino Niet

SOLKAN V Mostovni se bo letošnja Poletna scena zaključila v soboto, 24. avgusta, z nastopom legendarne slovenske punk skupine Niet. Skupina Niet je bila ustanovljena konec leta 1983. S hitrimi in melodičnimi skladbami, mračnimi osebno-izpovednimi besedili glavnega avtorja Igorja Der-novška in karizmatičnim frontmanom Primožem Habičem se je hitro uveljavila na tedaj zelo močni ljubljanski hard-core sceni, a je kmalu v

Skupina Niet

nasprotju z ostalimi skupinami ubrala svojo pot. Potem Habičevi smrti maja 1991 se je skupina v začetku leta 2008 vrnila z novim pevcem Borutom Maroltom in v skoraj popolni prvotni postavi.

V središču mesta poostri nadzor

TRŽIČ V petek, 9. avgusta, v nočnih urah so tržiški policisti, finančna policija in lokalna policija izvajali poostren nadzor v središču Tržiča. Cilj akcije sta bila zagotavljanje javnega reda in miru ter poostritev boja proti preprodaji mamil. Možje postave so ustavili in preiskali enajst ljudi. Osredotočili so se predvsem na ulici Serenissima in Virgiliana, ki so ju po prijavah občanov že pred časom vzeli pod drobnogled.

19-letni motorist drvel 155 km/h

PLAVE Na glavni cesti med Solkanom in nase-ljem Plave (blizu okrepčevalnice Dolga njiva) je v nedeljo, 11. avgusta, v dopoldanskih urah mladi motorist začetnik presegel omejitve hitrosti vožnje za kar 65 km/h. Mladeniču je policija, ki ga je ustavila, prepovedala nadaljnjo vožnjo in začasno odvzela vozniško dovoljenje. Ker je vozil 155 km/h, se bo moral srečati tudi s sodnikom.

V enem dnevu štirje zasegi sumljivih snovi

NOVA GORICA V prejšnjih dneh so novogoriški policisti obravnavali več primerov s področja prepovedanih drog. V soboto so 27-letniku iz Goriških brd zasegli vrečko s posušeni rastlinskimi delci, v Novi Gorici pa so 50-letniku zasegli več zavitkov bele prašnate snovi. Posredovali so tudi v Ajdovščini, kjer so 44-letniku zasegli rjavo grudasto snov, 27-letniku pa vrečko z delci posušene rastline.

V Kanalu skakalci z vsega sveta

KANAL V Kanalu ob Soči so bili v nedeljo že 33. skoki s kamnitega mostu čez Sočo. Letošnji tekmovalci so prišli iz Danske, ZDA, Srbije in Slovenije, prijavi sta se tudi dve Američanki, sicer pa se s skakalnice poženejo večinoma moški tekmovalci. 17-metrске skoke v štirih kategorijah je ocenjevala žirija. V kategoriji noge je zmagal Vincent Aleithe, v kategoriji figurativni skoki je bil prvi Fabian Wurzinger, v kategoriji »free style« pa je prvo mesto zasedel Fabian Wurzinger. Skoke ocenjuje po mednarodnih pravilih o skokih z višin, je v imenu organizatorjev povedal predsednik Turisticnega društva Kanal Branko Dolenc. Zvečer se je odvijal zabavni program na Trgu Kontrada. DANIEL NOVAKOVIČ/STA

Jutri se bodo odpravili na ekspedicijo v Črno goro

ČRNA GORA Jutri, 14. avgusta, se skupina trinajstih jamoslovcev odpravlja na ekspedicijo v Črno goro. Raziskovalci bodo kraško cono, neda-leč od glavnega mesta Podgorice, na meji med Črno goro in Albanijo, blizu Kosova in Srbije. Za območje se je začel zanimali vodja odprave Lorenzo

Marini, svetnik jamske komisije Eugenio Boegan iz Trsta.

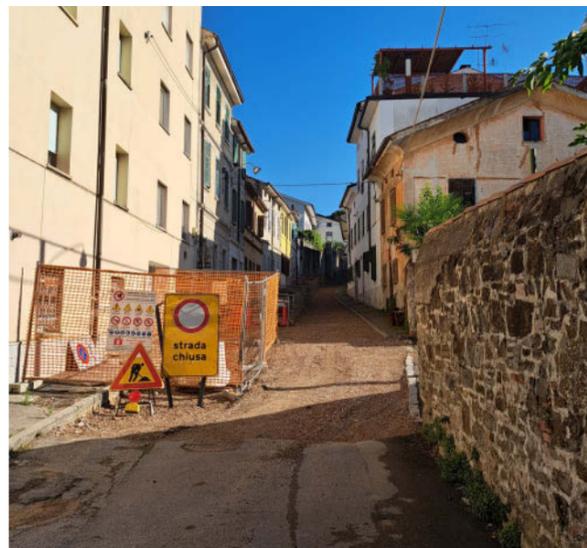
Odpravo organizira društvo Seppenhofer pod pokroviteljstvom goriške občine in goriškega Lions Club Host ter v sodelovanju z goriškim klubom Unesco in italijansko geografsko družbo (Società geografica italiana).

Člani ekspedicije so večinoma Goričani, štirje pa so člani jamske skupine CAI-SEM iz Milana, speleološkega kluba Orobico iz Bergama ter združenja Alpverein iz Beljaka.

V Črni gori bodo speleologi nabirali podatke o neraziskanim kraškem področju in jih potem preučili. O odkritjih in spoznavanjih bodo predavali na konferenci v sklopu EPK.

Z avtom je treščil v zid V nedeljo okrog 18.15 se je na ovinku med Grojno in Podgoro pripetila nesreča, v kateri je nastala večja materialna škoda. Voznik avta znamke Citroen je v nepojasnjenih okoliščinah izgubil nadzor nad svojim vozilom in treščil v obcestni zid, na katerem je zazijala velika luknja. Posredovali so karabinjerji in lokalni policisti. Poškodovanih ni bilo, cesta pa je bila več ur zaprta. FOTO ALE

Dela so stekla Potem ko so lani na novogoriški strani zgradili 140 metrov dolg odsek, so začeli čezmejno pot na Kostonjevo, ki bo ena od večjih atrakcij v okviru EPK 2025, urejati tudi na goriški strani. Dela v Ulici Cappella so stekla v prejšnjih tednih, zaključiti jih želijo pred 8. februarjem.

Za naročanje uokvirjenih čestitk, osmrtnic, sožalj, zahval in plačljivih malih oglasov v okvirju ter brezplačnih oglasov, čestitk in obvestil stopite z nami v stik po telefonu ali elektronski pošti.

Čestitke v okvirju, osmrtnice, sožalja, zahvale in plačljive male oglase v okvirju sprejemamo po telefonu **0481 356391** in po elektronski pošti na **oglasigo@primorski.eu**.

Brezplačne oglase, brezplačne čestitke in obvestila sprejemamo po telefonu **0481 356320** in po elektronski pošti na **obvestilago@primorski.eu**.

Urnik: od 10.00 do 14.00, ob sobotah od 10.00 do 13.00, ob nedeljah in praznikih zaprto.

Na voljo so tudi alternativne oblike plačila naročnine na Primorski dnevnik.

Izleti

»SPDG vabi 23. in 24. avgusta v Dolomite. Predviden je vzpon na Seekoffel (2810 m) - Croda del Becco, nad jezerom Pragser Wildsee. Prevoz z društvenim kombijem. Informacije in prijave: tel. 331-7050216 (Vlado) najkasneje do 16. avgusta. V primeru težav s prenočiščem je predvidena rezervna destinacija.

»SPDG organizira v soboto, 31. avgusta, in nedeljo, 1. septembra, izlet na gori Cimona (2415 m) in Creta Forata (2462 m). Oba vrhova se nahajata v Pesarinskih Dolomitih v Karnijskih Alpah; mesta so omejena, obvezna prijava po tel. 320-9755803 (Mateja).

Obvestila

»**KNJIŽNI ČEBELNJAK**«: prvo srečanje nove sezone bo v soboto, 7. septembra, ob 10.00 v Feiglovi knjižnici. V fokusu bo Kosmačev roman »Pomladni dan«. Klub vodita Slavica Radinja in Teja Pahor. Prijave zbirajo knjižničarke Feiglove knjižnice, zainteresirani se lahko prijavijo kar v knjižnici, telefonsko (0481-531733) ali preko e-pošte (gorica@knjiznica.it).

»**OBČINA DOBERDOB**« obvešča, da je potrebno izpolniti prijavo za dostop do storitev šolskega prevoza in prehrane do 31. avgusta 2024 na ustreznem spletnem obrazcu, ki je na voljo na občinski spletni strani v razdelku »IN PRIMOPIANO - Istruzione«. Za prijavo je potrebna digitalna identiteta (SPID / GIE / CNS). Plačila za omenjeni storitvi se izvajajo prek sistema PAGOPA.

»**FEIGLOVA KNJIŽNICA**« v Gorici bo zaprta do 16. avgusta.

»**ŠD SOVODNJE**« prireja nogometni kamp od 26. do 30. avgusta, od 8.30 do 12.30 (varstvo od 7.45). Od 2. do 6. septembra pa bo potekal športni teden od 16.00 do 18.00 (brezplačno). Za otroke od 5. do 10. leta. Informacije na asdssovodnje@libero.it ali po tel. 348-5221647 (Nada), 388-8592365 (Marko), 329-7411459 (Ljubica). V sodelovanju z ZŠSDI.

»**ZŠSDI**« obvešča, da bo goriški urad zaprt zaradi dopusta do petka, 16. avgusta.

»**OBČINSKA KNJIŽNICA V DOBERDOBU**« bo do 16. avgusta zaprta.

»**SOVODENJSKA OBČINSKA KNJIŽNICA**« bo do 29. avgusta odprta po poletnem urniku: ob ponedeljkih 8.30-13.30 in ob četrkih 10.30-13.30 ter 16.00-18.00.

»**ZSKD ETS**« obvešča, da bosta pisarni v Trstu in Gorici zaprti zaradi dopusta do petka, 16. avgusta.

»**NARAVNI REZERVAT OTOK CONA**« ob izlivu Soče prireja 19. in 20. avgusta delavnice z Amedeom Ramazzottom, strokovnjakom v tehnikah približevanja košnjem Camargue; mesta so omejeni, obvezna rezervacija na info@rogos.it.

»**V GORICI**« v Feiglovi knjižnici je na ogled razstava kamišibajev skupine Furje z burje. Skupino Furje z burje sestavljajo Silva Karim, Vesna Marion, Mirna Stopar, Vlasta Markočič, Vera Papič in Katerina Ferletič. Razstava bo na ogled do 9. septembra v času odprtja knjižnice.

»**V CENTRU SINIGAGLIA**« (Ul. Faidutti 24-28) v Gorici je na ogled razstava Grazie Russo »Nella natura la magia dell'atmosfera. Forme luci impressioni di un luogo senza tempo«; do konca avgusta. Prireja Kulturno združenje Prologo; tel. 0481-30782, info@prologoart.it

Prireditve

»**KONCERTI POD ZVEZDAMI V GRADIŠČU**« na Dvorcu Marco d'Aviano (ob slabem vremenu v občinski sejni dvorani): v sredo, 14. avgusta, ob 21.00 koncert kvarteta Jazz & Classic Quartet. V ponedeljek, 19. avgusta, ob 21.00 koncert orkestra Simpatia. V sredo, 21. avgusta, ob 21.00 bodo na temo »Umetnost improvizacije« igrali pianist Giulio Scaramella, harmonikar Sebastiano Zorza, trobentač Giuseppe Minin. V sredo, 28. avgusta, ob 21.00 koncert irskih melodij dua T4Two (Tatiana Donis, keltska harfa in Elia Vigolo, violina). Vstop prost.

»**POLETJE 2024 V TRŽIČU**«: danes, 13. avgusta, ob 21.00 na Trgu Falcone e Borsellino v sklopu »Il Martedì è Cinema« projekcija filma »Campioni«. Program na www.comune.monfalcone.go.it

»**V ZVOKIH KRAJEV**«: v soboto, 31. avgusta, ob 20.00 na Cerju (Pomnik miru) bodo nastopile Valentina Danelon (violina), Tara Korica (violončelo) in Ludovica Borsatti (harmonika); vstop prost, obvezna rezervacija do 26. avgusta na info@mirenkredas.si ali po tel. 00386-31310800; informa-

cije na www.kulturnidom-ng.si in www.mirenkredas.si.

»**FESTIVAL »ČE Povem**« v Čepovanu od 16. do 18. avgusta: v petek, 16. avgusta, ob 14.00 odprtje festivala in ob 15.00 »Kubb in Moelky«, starodavne vikiniške igre za otroke in odrasle; med 16.00 in 18.00 delavnica »Piaz-zutta Lab«, igre in pravljice za otroke; ob 18.00 kitarist »Carmelo Pipitone«; ob 20.30 »Pokriva Nočiva«, ramonik punk in električni zvoki z obronkov gozda; ob 22.00 »Time Keepers«, funk-rock koncert. V soboto, 17. avgusta, med 10.00 in 12.00 delavnica »Piaz-zutta Lab«, igre in pravljice za otroke; ob 11.30 »V redu sem, ko spim« (Alessandro Ruzzier), upor skozi podobe in besede; med 16.00 in 18.00 delavnica »Piaz-zutta Lab«, igre in pravljice za otroke; ob 15.00 »Razumevanje meje« (Giustina Selvelli); ob 16.00 »Partizanski protiarhiv« (Gal Kirn); ob 18.00 »Hočem biti partizana«, Caterina Comingio in Carlotta Dal Bianco ob glasbeni spremljavi na kitari Anne Garano; ob 20.30 Yo Yo Mundi »Svet je kosmata krogla«, sodeluje Simona Colonna; ob 22.30 koncert »Barrio Alto. Eco-world music«. V nedeljo, 18. avgusta, ob 11.00 sprehod po uporniških obeležjih ob spremljavi Tržaškega Socialnega Zbora in Kraških Ovčarjev; ob 15.00 »10 let - Ronchi dei Partigiani«, politični predlog, kulturna provokacija z Lucum Meneghessijem; ob 16.00 »Nove dinamike suženjstva v ladjedelnicah«, Združene Libere; ob 17.00 »Gap Quartet«, glasbe upora v slovenščini, srbsščini, italijanščini, španščini in francoščini; ob 18.30 »Kraški Ovčarji«, gypsy, balkan, wild rock; ob 20.30 »Les Tambours de Topolò«, ritmi in tolkala od nadiških dolin do preostalega sveta. V primeru dežja bodo vsi dogodki potekali v gasilskem domu v Čepovanu. Za obiskovalce bodo pripravili zastoj nočitve ali nastanitev v hostlu Čepovanka. Informacije na cepovem83@gmail.com

»**GORIŠKO POLETJE**«: v soboto, 17. avgusta, ob 18.00 v Mostovni v Solkanu »Kalčeto turnir«. V sredo, 21. avgusta, ob 18.30 v Mladinskem centru Nova Gorica delavnica »Večerni fotopotep«. V četrtek, 22. avgusta, ob 20.00 knjižni dogodek v Delpinovi ulici 10. V petek, 23. avgusta, ob 19.30 na prostoru pred cerkvijo sv. Martina v Grgarju »Naj svet ve!«, literarni večer s pisateljem, novinarjem in alpinistom Dušanom Jelinčičem; ob 20.30 na gradu Rihemberk v Braniku koncert Tinkare Kovač; ob 21.00 na Bevkovem trgu koncert skupine Flirrt. V soboto, 24.

avgusta, ob 20.00 na Bevkovem trgu »Večer harmonije treh kultur: Od Vardarja do Triglava, objemajoč obe Gorici«, nastopa Trio Gentlemen; ob 20.30 na vrtu župnišča Grgar »Letni kino Grgar«: »Šterkijada«; ob 21.30 v Mostovni v Solkanu koncert skupine NIET in predskupine. Program na www.nova-gorica.si

»**ALPE ADRIA PUPPET FESTIVAL**«: v ponedeljek, 19. avgusta, ob 18.30 v Števerjanu (Valerišče 20) »Burrasca« (Donatella Pau, Alessandra Cadeddu) in ob 21.00 v Gradežu (Campo Patriarca Elia) »Quel diavolo di Arlecchino« (Paolo Rech). V torek, 20. avgusta, ob 18.30 v Gradežu (Calle Tognon) »I tre porcellini« (Anna Chiara Castellano Visaggi, Luca Mastrolitti, Chiara Bitetti) in v Čedadu (Park Italia) »Quel diavolo di Arlecchino« (Paolo Rech) ter ob 21.00 v Gradežu (Campo Patriarca Elia) »Burrasca« (Donatella Pau, Alessandra Cadeddu). V sredo, 21. avgusta, ob 18.30 v Pierisu (Lgo Garibaldi) »La capra ballerina« (Anna Chiara Castellano Visaggi, Luca Mastrolitti, Chiara Bitetti) in v Gradežu (Calle Tognon) »Vitez Laszlo« (Bama Zsombor) ter ob 21.00 v Gradežu na nabrežju Nazario Sauro »Short stories« (Jolanda Loellmann & Charlie Denat). Od ponedeljka do petka, od 19. do 23. avgusta, med 10.00 in 12.00 delavnica za otroke »La Nuvola« v občinski knjižnici Falco Marin v Gradežu. Vstop prost. Program na puppetfestival.it

»**ARTE CINEMA CITTA'**« na Dvorcu Marco d'Aviano v Gradišču ob torkih ob 21.00: danes, 13. avgusta, »Playtime« (Jacques Tati); 20. avgusta »Manhattan« (Woody Allen). Informacije na galeriespazzapan.regione.fvg.it

»**ŠAGA SV. ROKA V PODTURNU**« danes, 13. avgusta, ob 18.00 bosta na srečanju z naslovom »Dalle dominazioni francesi ai Borboni in esilio a Gorizia, ricette da valorizzare« govorila Carlo del Torre in Roberto Zottar; ob 20.30 DJ Zippo. V sredo, 14. avgusta, ob 20.00 ples s skupino Renè e la sua orchestra; ob 22.30 tombola. V četrtek, 15. avgusta, ob 21.00 koncert skupine Crazy Uncle. V petek, 16. avgusta, ob 20.00 ples s skupino Souvernir; ob 22.30 tombola. Informacije na www.borcesanroc.it

»**ARCHEO-SPRITZ - TUTTA UN'ALTRA STORIA**«, v Palači Coronini Cronberg v Gorici ob četrkih ob 18.30: 22. avgusta »Belle da morire« (Cristina Braggaglia). Vstop prost; obvezna prijava na cultura@comune.far-radisonzo.go.it.

Lekarne

V goriški občini odprta v četrtek, 15. avgusta, in dežurno do petka, 16. avgusta.
»D'Udine« (Bravi), Trg sv. Frančiška 5, tel. 0481-530124 (8.30-13.00, 15.30-19.30).

Odprte do petka, 16. avgusta, (razen 15. avgusta).
»Al Moro«, Ul. Carducci 40, tel. 0481-530268 (8.30-12.30, 15.30-19.30); »Al Giardino« (Baldini), Korzo Verdi 57, tel. 0481-531879 (8.30-13.00, 15.30-19.30); Občinska 2, Ul. Garzarolli 154, tel. 0481-522032 (8.30-12.30, 15.30-19.30); »D'Udine« (Bravi), Trg sv. Frančiška 5, tel. 0481-530124 (8.30-13.00, 15.30-19.30); »Al Ponte« (Medeot & Gabbi), Ul. don Bosco 175, tel. 0481-32515 (8.30-12.30, 15.30-19.30); »All'Orso bruno« (Providenti), Ul. Oberdan 3, tel. 0481-531972 (8.30-13.00, 15.30-19.00); »All'Orso bianco« (Tavasani), Korzo Italia 10, tel. 0481-531576 (8.00-20.00); Tramontana, Ul. Crispi 23, tel. 0481-533349 (8.30-12.30, 15.30-19.30); Sorc, Ul. Udine 2 (Ločnik), tel. 0481-390170 (8.30-12.30, 15.30-19.30).

Dežurna od petka, 16. avgusta, ob 19.30.
»Al Corso« (Marzini), Korzo Italia 89, tel. 0481-531443 (8.30-12.45, 15.30-19.30).

V Tržiču odprta v četrtek, 15. avgusta, in dežurna do petka, 16. avgusta.
»Rismondo« (Tacchino), Ul. E. Toti 52, tel. 0481-410701 (8.30-12.30, 15.30-19.30).

Dežurna od petka, 16. avgusta, ob 8.30.
»Storica« (Quarina), Ul. Cosulich 117, tel. 0481-711315 (8.30-12.30, 15.30-19.30).

V Ločniku odprta v četrtek, 15. avgusta, in dežurna do petka, 16. avgusta.
Sorc, Ul. Udine 2, tel. 0481-390170 (8.30-12.30, 15.30-19.30).

V Vilešu odprta v četrtek, 15. avgusta, in dežurna do petka, 16. avgusta.
Labagnara, Ul. Monte Santo 18, tel. 0481-91065 (8.30-12.30, 15.00-19.30).

V Gradišču dežurna od petka, 16. avgusta, ob 19.30.
»Alla Quercia« (Piani), Ul. Ciotti 26, tel. 0481-99153 (8.30-13.00, 15.30-19.30).

V Romansu dežurna od petka, 16. avgusta, ob 19.30.
Del Torre, Ul. Latina 77, tel. 0481-90026 (8.30-13.00, 16.00-19.30).

V Gradežu dežurna do srede, 14. avgusta.
»Madonna di Barbana«, Ul. Marina 1, tel. 0431-80058 (8.30-13.00, 16.00-20.00).

Dežurna od srede, 14. avgusta, ob 8.30.
Občinska, Ul. Colombo 14, tel. 0431-80895 (8.30-12.30, 16.00-20.00).

Pri dežurnih lekarnah izven urnika odprtja deluje okence
www.asugi.sanita.fvg.it/it/farmacie_go/index.html
Hitra pomoč: tel. 112

Dežurna zdravstvena služba (predpraznični dnevi 10.00-20.00; praznični dnevi 8.00-20.00; vedno 20.00-8.00; ko je družinski zdravnik odsoten 8.00-20.00)

Gorica in Gradišče tel. 0481-547209 / 0481-538457; Krmin tel. 0481-60100; Tržič tel. 0481-791981, Gradež tel. 0431-878154.

Telefonska centrala bolnišnice v Gorici: tel. 0481-5921 in v Tržiču: tel. 0481-4871.

Dostava nujnih zdravil na dom zelena številka 800 846 079 (Televita).

Primorski dnevnik

media
OGLAŠEVALSKA AGENCIJA

**POLETNI URNIK
OD 1. DO 31. AVGUSTA
ponedeljek - petek
9.00 - 13.00**

**ZAPRTO
OD 12. DO 18. AVGUSTA**

Intervju

Tamara Nanaja Trani Ko je Ljubljančanka, ki je prepotovala svet, izbirala med Koprom in Trstom, je izbrala tega zaradi cene nepremičnin in odprtosti

»Ljudi ne maram etiketirati, Naselje sv. Sergija pa je fantastičen kraj«

Martin Lissiach

TRST Tamara Nanaja Trani je Ljubljančanka, ki je prepotovala svet in naposled pristala v Trstu, sicer pa je poročena z Mišljčanom. Skupaj živita v Naselju sv. Sergija od leta 2019, torej se je tja preselila tik pred izbruhom pandemije. S slovenskim Trstom se še ni preveč soočala, čeprav ga pozna. Občasno kupi tudi Primorski dnevnik.

Ne vem, ali bi začeli z Naseljem sv. Sergija ali z imenom. Morda bi vendarle najprej povprašal, kako je z Nanajo.

Ta vzdevek sem dobila v Gani in pomeni karizmatično žensko, rojeno na četrtek. Tam ne praznujejo rojstnih dni, tako kot jih mi: pomemben je dan v tednu, v katerem se rodiš. Prijelo se je in tako sem s tem imenom poimenovala celo svoje podjetje.

Trani pa je možev priimek?

Na trgu v Naselju sv. Sergija me je vprašal, ali bi se poročila.

Nova Tržačanka iz Naselja sv. Sergija: dokaj nenavadno.

Z možem sva sklenila kompromis. On je vezan na službo v Trstu, ker v njegovi okolici živi že vse življenje. Moja služba je bolj fleksibilna: logično je postalo, da pridem na ta konec. Neodločena sva bila med Koperom in Trstom. Prevladala sta cena nepremičnin in v večji meri tržaška multikulturalnost.

V Ljubljani odpira študentom pot v tujino

Tamara Nanaja Trani z možem živi v Trstu, od leta 2019 v Naselju sv. Sergija. Kraj ji je zelo všeč in v njem uživa. Večkrat se vozi v Ljubljano, kjer je vodja slovenske pisarne organizacije IntegralEdu, ki deluje v sedmih državah. Podjetje ponuja storitev podpore in dodatnega izobraževanja pretežno srednješolcem in univerzitetnim študentom, ki bi šli radi študirat v tujino. Že od mladih nog je Tamara Nanaja Trani organizirala dogodke in se ukvarjala s komuniciranjem: v osnovni šoli je sodelovala pri šolskem časopisu ... Komuniciranje z javnostmi ji je bližje že od nekdaj. Danes vodi stike z javnostjo dveh slovenskih podjetij. **Mlis**

Je v Trstu glede večkulturnosti boljše kot v Kopru?

Sama nosim drede: ko pridem v neki kraj, presodim, ali je odprt na podlagi tega, koliko ljudi strmi v moje lase. Če primerjam Trst in Koper, je Trst veliko bolj odprt.

Kako sta se odločila, da bosta živel na tem koncu Trsta?

V Ljubljani sem živila pod Golovcem: blizu je bilo do središča in dva koraka do narave. Ko sva iskala stanovanje, je bil moj edini pogoj, da nismo v centru, kjer je sam beton, ampak da smo v stiku z naravo – imava namreč tudi psa – in da je lokacija blizu avtoceste. Nujno je bilo tudi zagotovljeno parkirišče za avto in naš avtodom. Meni se je zdel ta kraj fantastičen.

Povašem navdušenju sodeč, ste zadovoljni.

Tržačani prihajajo z otroki v park. Tam naprej je parkirišče, ki je večinoma prazno, ob popoldnevih pa se napolni, ker se pripeljejo na igrala. Tri minute od doma pa lahko uberem stezo in sem v popolni naravi, steza vodi vse do Ricmanj.

V Trstu ne velja za ravno sanjsko sosesko.

Podobno sta rekla moj mož in njegova mama. »Jaz pa ne maram preveč etiketirati ljudi,« sem jima odgovorila. Fužine in Dravlje v Ljubljani sta bila nekoč geta: zdaj sta dve od najlepših stanovanjskih družinskih sosesk.

Spominja me na Gorana Vojnoviča in njegovega Dordiča, ki se je ob vrnitvi na Fužine spopadal z labodi, ki jih je izbral kot simbolspremembe.

Mlade upokojenke prihajajo na jogo oziroma na pilates na odprtem. Park ima potencial, da pridejo ljudje na piknik, kot smo ga vajeni v Ljubljani v Tivoliju. Bralci naj pridejo v »Borgo«, ker je res lepo.

Kaj pa dogajanje?

Konec junija sem na parkirišču zaslila *Carmino Burano* in operno petje. Sledila sem glasu in na trgu opazila vajo za koncert. Z možem sva šla zvečer pogledat. Vzdušje je bilo enkratno: vse generacije, vsi svetovi, ljud-

Tamara Nanaja Trani Ime Nanaja v Gani pomeni karizmatično žensko, rojeno na četrtek FOTODAMI@N

Med delom Posveča se predvsem študentom in vodenju stikov z javnostjo SOUNDGARDEN.SI

je z družbenega roba in iz višjega sloja, ki živijo v naselju.

Nobene senčne plati?

Delala sem z marginalnimi skupinami, danes se bolj ukvarjam s študenti, včasih tudi s tistimi iz najbolj premožnih družin, ki se odločijo za študij v tujini. Razvila sem občutek za razmerje med družbenim robom in visokim življenjskim standardom. Ne bi bilo pošteno, če bi rekla, da se to v Naselju sv. Sergija ne opazi. Nekaj ljudi je s socialnega roba, sploh tisti, ki so najemniki socialnih stanovanj.

Omenjate delo z marginalnimi skupinami.

Zelo mlada sem se odpravila sama v Kanado za tri mesece. Takrat sem začela drugače zaznavati svet okrog sebe, potem sem začela kot prostovoljka delati s skupnostjo Afričanov v Slove-

niji. Začeli smo prirejati delavnice za integracijo priseljencev. Hecala sem se, da v Sloveniji poznam vsakogar, ki ni bele barve. Sledila je logična odločitev, da se podam tudi v Gano v Afriko.

Kaj ste vzeli s seboj iz sveta in pripeljali v Trst?

Zdi se mi, da smo Slovenci razvajeni. Smo majhna država in imamo vse: gore, morje, socialno varnost. Velikokrat smo mogoče sami sebi zadosti. Zdi se mi, da včasih mislimo, da se svet vrtil okrog nas.

Še vztrajate s prostovoljstvom?

Moj humanitarni čut se sčasoma ni zmanjšal, postal je le preudarnejši. Eden od mojih staršev je izhajal iz revne družine, drugi pa iz premožne. Z ekstremi sem se soočala od nekdaj. Po svojih potovanjih in po opazovanju različnih svetov sem se

zavedala, da je revščina večkrat izbira. Bila je zelo huda in tudi boleča lekcija.

Kako to mislite?

Lažje je. Vsaka sprememba zahteva premik iz cone udobja. Treba je narediti nekaj, kar je težko in kar lahko zelo boli. Veliko ljudi ni pripravljeno ukrepati, ker je lažje ostati, kjer si, tudi če je hudo.

Se zato ne angažirate več?

Kje pa! V srednji šoli sem po cunamiju v Indoneziji takoj sprožila akcijo. Danes se tovrstnih akcij udeležujem, manj pa jih organiziram. A vseeno: pred dvema letoma so divjali požari na Krasu. V domači okolici se je zadimilo in sem že klicala moža, ki ima kombi ... Lani pa se nas je ob poplavih zbrala manjša ekipa iz Kopra in iz Trsta in smo odšli pomagat.

V naravi S psičkama Joejo in Jomilo v Naselju sv. Sergija OSEBNI ARHIV

Tržaške prikazni

Dušan Jelinčič

ZTT/EST
Trst, 2019

Vojni muzej za mir »Eden mojih redkih otroških spominov s sprehodov z očetom je pogled na neskončno dolgo topovsko cev« BARBARA ŽETKO

Psička Pax, ki je vedela preveč

Eden mojih redkih otroških spominov s sprehodov z očetom je pogled na neskončno dolgo topovsko cev, ki se je nekega blagega spomladanskega popoldneva ostro zarezala v nebo. Vanjo sem zrl kot uročen skozi majavo varnostno mrežo in se spraševal, čemu služi. Ob topu se je bohotil tank, potem oklepnik in naokoli so bili raztreseni še mnogi zarjaveli predmeti, za katere nisem vedel, čemu služijo. Ko sem vprašal očeta, za kaj gre, se je za hip zazrl v nebo, potem pa dahnil: »To je nabral dober človek, ki se je bojeval zoper hudobijo ljudi.« Po takem očetovem odgovoru se je moja otroška radovednost razrasla in še dolgo kljuvala v meni.

Tako sem prvič slišal o Diegu de Henriquesu. Sprehod na grič Svetega Vida na skrajnem tržaškem robu sem večkrat ponovil mnogo let kasneje in vselej sem se spoštljivo ustavil pred tisto skrivnostno rjo, ki je počasi razjedala nekaj, kar je postalo sveto, odkar sem bil tam z očetom. Oče je bil tedaj že hudo bolan in nas je zapustil le malo kasneje, ko maj sem ga začel spoznavati, ga objemati, mu govoriti. Morda sem prav zaradi tega hotel vedeti vse o tistem gospodu, ki je zbiral vojni material na nekem tržaškem griču in katerega zgodbe mi oče ni mogel več povedati. Sam

V topovsko cev sem zrl kot uročen skozi majavo varnostno mrežo in se spraševal, čemu služi

sem moral odkriti zgodbo in na čisto osebni način ublažiti bolečino.

Nekega prijetnega zgodnjemajskega večera se je uglajen gospod z jopičem z zlizanimi komolci počasi sprehajal po tržaških ulicah. Ko je postal, se je sumničavo razgledal naokoli, potipal svoj desni žep in se zaskrbljeno ozrl na psičko, ki jo je imel na povodcu:

»Ej, Pax, postajaš stara tudi ti?«

Psička ga je zaupljivo pogledala, kot bi ga razumela, in rahlo stresla z glavo. »V redu, nadaljujva, ampak se mi kar zdi, da bova hitro končala najin sprehod. Kdove zakaj je nočoj toliko policije naokoli. Saj si videla tudi ti ...«

Ko sta prispela do Trga Stare mitnice, sta nadaljevala do Garibaldijevega trga, kjer je pred telefonsko kabino stal avtomobil policijske obhodnice. »Daj, Pax, greva v običajno gostilno pod hišo, ker sem postal lačen.«

Diego de Henriques je bil vse bolj nemiren. »Kaj pomeni vsa ta policija? Morda so kaj našli prav pri tisti kabini? Imam slab občutek. Država gori in niti Trst ni več srečna oaza miru. Bomba na šolo – noro! Kaj bi se zgodilo, če bi eksplodirala, ko so bili v njej dijaki? Ne morem verjeti! Pri Svetem Ivanu, mirnem predmestju, kjer živijo predvsem

Slovenci. Morda pa jih prav to moti? Kako so banalni ti naši domači črnosrajčniki, je razmišljal, medtem ko je vstopil v gostilno k Ursichu.

»Dober večer, gospod Diego,« ga je pozdravil gostilničar, ki je bil vedno spoštljiv do tega uglednega gospoda, ki je, čeprav je bil zelo diskreten, vedno rad pokramljal z vsemi.

De Henriquez se je usedel za običajno mizo na koncu lokala, Pax pa se mu je stisnila k nogam. Ursich je takoj prihitel in ga zaskrbljeno premeril: »Gospod profesor, je vse v redu? Nemirni se mi zdite.«

Prišlek se je globoko zazrl vanj in po dolgem molku, ki ga je krčmar spoštoval, začel skoraj plaho, kot bi se spraševal, ali je bolje molčati, kot pa govoriti. Besede so ga že večkrat izdale ...

»Priatelj, ti me dobro poznaš. Povej mi torej samo to: sem res le star norec, ki spi v krsti kot berač, ker sem zafrčkal ves svoj denar s kupovanjem kosov letal in brzostrelk? Odgovori mi, prosim.«

Ursich, ki ni pričakoval tako direktnega vprašanja, mu je nerad odgovoril: »Profesor, hočete, da vam povem, kaj mislim? V redu. Zame ste zelo občutljiva oseba, plemenit človek drugih časov, kot jih je danes vse manj. Umirjen, radoveden in z velikim čutom se pravico. Edino to je ...«

»No, kar povej, saj veš, da se ne zgodi zlahka, da bi bil užaljen.«

»... kakšenkrat ste malce preveč lahkoverni in ljudje to izkoristijo. Morali bi biti previdnejši, ne razkazovati vsem vaših zbirk orožja, bomb, čelad in raznih vojnih predmetov in jim celo razlagati, kako delujejo ...«

»Morda imaš prav, a jaz to počenjam povsem dobronamerno. Če si prijazen z ljudmi, so tudi oni vljudni s teboj. Zgled je pomemben in vojne nastajajo prav zaradi nesporazumov, zavisti in sle po oblasti. Se ti ne zdi?«

»Profesor, zdaj že filozofirate ...«

»Veš, zakaj razlagam, kako se uporablja orožje, vsem, ki me to vprašajo? Ker tako lahko vidijo na lastne oči, koliko zla lahko storijo bližnjemu. Vsak dan se po svetu vrstijo pokoli, ki dokazujejo človekovo peklenko naravo. A če bi spoznali izvor te naše tragične šibkosti, bi jo lahko nekega dne iztrebili in zato čutim dolžnost, da učim ljudi, kako to storiti. To je mogoče le z znanjem in zavestjo ...«

»Vi lahko to rečete: poznate svet, govorite nemško, hrvaško, slovensko, furlansko ...«

De Henriquez ni skrival zadovoljstva, a je preslišal lažkanje: »Še več, naša dolžnost je, da po naših skromnih močeh pokažemo svetu pot do miru ...«

Tržaške prikazni v očeh fotografkinje

Tržaške prikazni Dušana Jelinčiča spremljajo fotografije Barbare Žetko. Po dokončanem petletnem študiju na univerzitetnem programu inštituta za arhitekturo v Benetkah je Barbara Žetko dobri dve desetletji delala v družinskem biroju kot arhitektka, nakar je spoznala metodo EFT (tapkanje: tehnika za odpravo stresa in negativnih čustev), se nad njeno učinkovitostjo navdušila in se tej metodi posvetila profesionalno. Napisala je tri knjige, in sicer Kako je EFT spremenil moje življenje ... in lahko tudi vaše (soavtorica), Sedem mostov po prstih – S tapkanjem do sreče in Pod zeleno streho, v kateri je poglobila teme iz svoje večletne rubrike v Primorskem dnevniku o trajnostni arhitekturi. Je tudi publicistka in navdušena fotografkinja. Doslej je posnela približno sto tisoč fotografij, pretežno s potovanj po vsem svetu, reportaže z njih pa je objavila v Primorskem dnevniku.

Se nadaljuje

Pod svobodnim soncem

Po romanu Frana Saleškega Finžgarja
Pruredil Goran Vojnovič
Ilustriral Damijan Stepančič

© Škrateljč, 2021

Objavljeno z dovoljenjem založbe

Irena je rodila sedem dečkov, vrlih sokolov, iztokov duh pa je rodil tisoče, ki so se vojskovali z Bizantinci, prehodili Ilirijo, dospeli v Helado do Epafroditovega groba in potrkali na vrata samega Bizanca. Huni so iskali pri njih zavejaja in gostoljubja, obrski kakan je odpovedal zvezo Bizancu in prosil prijateljstva Slovenov in Antov, ki so napolnjeni z iztokovim duhom živeli v bratski slogi in uživali slavo pod svobodnim soncem.

Fran Saleški Finžgar

V času nastajanja romana Pod svobodnim soncem Slovenci še nismo imeli svoje države, zato je bilo pisateljevo poudarjanje junaške upornosti, čeprav v drugem časovnem obdobju, pravzaprav univerzalno opozorilo in navodilo za uresničitev samostojnosti.

Janez Bogataj

Kdo so danes barbari? Kje je danes Bizanc? Smo mi barbari na obrobju mogočnega cesarstva ali smo Bizantinci, ki Bizanc varujejo pred vdirajočimi barbari? In kako je z našo svobodo? Zvirmo danes pod svobodnim soncem ali ne?

Goran Vojnovič

Gruzija bi morala za manjšine storiti več

Svet Evrope Splošna slika stanja manjšinskih skupnosti v državi je pozitivna. Med težavami pa so vprašanje gruzijskega državljanstva in zapleti z vračanjem zaplenjenega premoženja

STRASBOURG V Gruziji je ozračje za varstvo pravic manjšin na splošno ugodno, vendar bi morale oblasti narediti več za spodbujanje medsebojnega spoštovanja in dialoga med vsemi ljudmi v družbi, tudi s prizadevanji za spodbujanje prebivalstva, zato da sprejema pripadnike narodnih manjšin kot sestavni in dragoceni del gruzijske družbe. To so glavni sklepi novega mnenja o Gruziji, ki ga je objavilo eno od specializiranih teles Sveta Evrope – Svetovalni odbor Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin.

Odbor je opazil več pozitivnih premikov. Pooblastila državnega pravobranilca so bila znatno okrepljena: zdaj je pooblaščen, da od posameznikov zahteva informacije in obravnava pritožbe v zvezi z upravnimi postopki. Organi so ustrezno upoštevali priporočila Svetovalnega odbora glede višine najemnine za prostore sedeža javnega pravobranilca in si prizadevajo za izvajanje zakonodaje v zvezi z rasno diskriminacijo. Sprejeti so bili tudi posebni ukrepi za lažji dostop do izobraževanja.

Kljub splošni pozitivni sliki in težkim okoliščinam, v katerih gruzijske oblasti izvajajo okvirno konvencijo, jih Svetovalni odbor poziva, naj podvojijo prizadevanja za vključevanje vseh narodnih manjšin v družbo s konkretnimi ukrepi za spodbujanje zaupanja, medsebojnega spoštovanja in razumevanja znotraj družbe, vključno z dejavnostmi ozaveščanja prebivalstva. Odbor je resno zaskrbljen, ker njegova prejšnja priporočila v zvezi z verskimi pravicami pripadnikov narodnih manjšin niso bila izvedena. Zato ponovno potrjuje, da je učinkovit dostop do bogoslužnih prostorov bistveni element verske prakse. Zaskrbljen je tudi, ker oblasti še vedno niso določile roka za vrnitev premoženja, zaplenjenega v času Sovjetske zveze. Poleg tega se, kot kaže, pojavljajo novi problemi nezakonitega prilaščanja verskega premoženja. To skupaj s težnjo, da se na nekatere manjšine gleda kot na varnostno grožnjo, je zaskrbljujoče, saj vodi v diskriminacijo na področju verske svobode.

Odpraviti neenakost

Dostop do gruzijskega državljanstva ostaja težava za pripadnike nekaterih narodnih manjšin, največkrat zaradi strogih jezikovnih zahtev in drugih praktičnih ovir. Še naprej se pojavlja vprašanje enakosti dostopa do pravic, zlasti zaradi nezadostnega znanja gruzijsčine. V zvezi s tem Svetovalni odbor poziva oblasti, naj v sodelovanju s predstavniki manjšin sprejmejo učinko-

V Tbilisiju Svetovalni odbor Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin spodbuja gruzijske oblasti

vite, ciljno usmerjene in na dokazih temelječe ukrepe za odpravo neenakosti, ki jih doživljajo pripadniki narodnih manjšin, zlasti armenske manjšine, Azeri, Kiste in Romi.

Kljub prizadevanjem oblasti, da zagotovijo tečaje v manjšinskih jezikih in nacionalnem jeziku, ostaja kakovost pouka v manjšinskih ustanovah in šolah nasploh pogosto nezadovoljiva.

Priprave ne popis

Poleg tega in kljub izjemni promociji kultur ter identitete pripadnikov narodnih manjšin ostalo prebivalstvo ne priznava dovolj prispevka manjšinskih kultur h kulturni dediščini Gruzije. Potrebno je dolgoročno financiranje – tudi za vzdrževanje ali obnovo spomenikov kulturne dediščine – in zagotavljanje ustreznih prostorov s posebno pozornostjo za najmanjše manjšine.

Zaskrbljujoča je tudi nezadostna in nezadovoljiva udeležba pripadnikov narodnih manjšin v političnem, gospo-

darskem in družbenem življenju Gruzije. Svet za etnične manjšine in Svet za vere pri javnem pravobranilcu, ki predstavlja glavna kanala, prek katerih predstavniki narodnih manjšin sodelujejo z oblastmi, sta vključujoča, vendar ne služita kot sistematična in formalizirana posvetovalna mehanizma. Svetovalni odbor priporoča obvezno posvetovanje s temi organi. Nadalje poziva oblasti, naj zagotovijo, da zakonodajni okvir zagotavlja učinkovite mehanizme, ki bodo pripadnikom narodnih manjšin, vključno z ženskami, omogočili ustrezno zastopnost v izvoljenih in izvršnih organih na vseh ravneh.

Svetovalni odbor nazadnje poziva oblasti, da sprejmejo vse potrebne ukrepe za pripravo na naslednji popis prebivalstva, zlasti s sprejetjem in objavo novega popisnega obrazca, ki bi moral omogočiti prijavo več članov in ponuditi odprte možnosti odgovora na izbirna vprašanja o narodnosti in jeziku.

Poučevanje jezikov manjšin gre izboljšati

V Ukrajini Več kot 130 predstavnikov manjšinskih šol in ustanov je sodelovalo na seminarju o jezikovnem izobraževanju

KIEV Letos spomladi je ministrstvo za izobraževanje in znanost Ukrajine v sodelovanju z Evropsko unijo in Svetom Evrope organiziralo okroglo mizo o manjšinskih jezikih. Zasedanje, ki se ga je udeležilo več kot 130 predstavnikov šol, izobraževalnih ustanov, narodnih manjšin in veleposlanstev, je bilo osredotočeno na predstavitev in razpravo o načrtu za ustvarjanje pogojev za izboljšanje kakovosti izobraževanja v državnem jeziku in jezikih domorodnih ljudstev v splošni srednji šoli v obdobju do leta 2027.

Načrt opisuje ukrepe za izboljšanje jezikovnega izobraževanja za domorodna ljudstva in narodne manjšine v šolskem sistemu. Namestnik ministra za izobraževanje Jevhen Kudrjavets je poudaril pomen enakosti dostopa in kakovostnega izobraževanja za vse ukrajinske otroke, pri čemer se je zavezal k vključevanju predstavnikov narodnih manjšin v posvetovanja. Erlend Falch, namestnik vodje urada Sveta Evrope v Kijevu, je izpostavil stalno zavezanost sveta zaščiti manjšin, s poudarkom na človekovih pravicah in sodelovanju. Razprave med učitelji in predstavniki manjšin so se osredotočale na potrebo po kakovostnem dvojezičnem izobraževanju, usposabljanju učiteljev in oblikovanju izobra-

ževalnih gradiv. Udeleženci so poudarili vključevanje civilne družbe v spremembe zakonodaje in spremljanje izvajanja.

Svet Evrope je potrdil svojo podporo prizadevanjem Ukrajine ter obljubil stalno pomoč in strokovno znanje pri spodbujanju dialoga med različnimi sektorji družbe.

Članica Sveta Evrope od 1995

Ukrajina se je Svetu Evrope pridružila leta 1995. Svet Evrope je bil ustanovljen leta 1949 za spodbujanje človekovih pravic, demokracije in pravne države na celini. Ima 46 držav članic (v primerjavi s 27 državami EU) s skupno približno 675 milijoni prebivalcev. Ne more sprejemati zakonov, lahko pa si prizadeva za uveljavitev izbranih mednarodnih sporazumov, ki so jih o različnih temah sprejele države članice. Najbolj znan organ Sveta Evrope je Evropsko sodišče za človekove pravice, ki deluje na podlagi Evropske konvencije o človekovih pravicah.

Svet Evrope je imel pionirsko vlogo v boju za odpravo smrtnih kazni, za katero meni, da »ni mesta v demokratičnih družbah«. V nobeni od 46 držav članic organizacije od leta 1997 niso bile izvedene nobene usmrtitve. Po sklepu Odbora ministrov z dne 16. marca 2022 Ruska federacija ni več članica Sveta Evrope.

Lude končno dobil svojo prvo slovnico

V Estoniji Ugrofinski jezik govori le kakih 150 ljudi

TARTU Za enega najmanjših jezikov v Evropi je bil to poseben, skoraj sveti dogodek: izdana je bila prva slovnica ludeja, majhnega ugrofinskega jezika. Objavljena je bilo s pomočjo nevladne organizacije Hõimulõimed. Bil je poldrugeto leto mukotrpnega dela in končno je slovnica ugledala luč sveta.

Lude ima približno 150 maternih govorcev in še približno 150 tistih, ki so se ga do neke mere naučili. Ima tri glavna narečja.

Miikul Pahomov, avtor slovnice, ni le razvijalec knjižnega jezika, ampak tudi pesnik, ustanovitelj in urednik časopisa, prevajalec, avtor več knjig in aktivist. Njegovo znanje in duh sta pripeljala druge ljudi, da so odkrili svojo identiteto

Izvodi nove slovnice jezika lude

Lude. Aktivizem prinaša prepoznavnost, prepoznavnost pa zanimanje, zanimanje pa pomaga preživeti. Zato o Ugrofincih ne smemo molčati. K sreči je ugrofinska nevladna organizacija pomagala najti denar, tiskarno, avtorja naslovnice in upravljalca proces, ki je privedel do uresničitve sanj.

Dostop do državljanstva ostaja težava predvsem zaradi strogih jezikovnih zahtev

Prilaščanje za izkoriščanje

Politična geografija morij /¹ Od »teritorialnih voda« do mednarodne konvencije o morskem pravu. Appetite držav vzbujajo zlasti energenti

Prva svetovna morska sila je bil rimski imperij, ki se je »zgradil« okrog Sredozemlja in to morje upravičeno imenoval Mare nostrum. Ni čudno zato, da je rimska zakonodaja določala, da ima rimski cesar isto oblast nad morjem kot nad kopnim. Sodobni pojem »teritorialnih voda« – se pravi državi pripadajočega morskemu pasu, ki se šteje kot sestavni del državnega ozemlja – se je utrdil od štirinajstega stoletja dalje. Tedanji toskanski pravnik Bartolus, ki ga imajo za utemeljitelja mednarodnega prava, je menil, da ima država, ki poseduje otok v razdalji do sto milj od obale, tudi pravico do vmesne morske površine.

V naslednjih stoletjih se je v Sredozemlju za določanje obsega teritorialnih voda uveljavila praksa »treh morskih milj« (morska milja meri okrog 1,85 kilometra). To naj bi bila po mnenju nekaterih razdalja skrajnega dometa obalnih topov, čeprav so vse do devetnajstega stoletja ti komajda dosegali razdaljo ene morske milje. Očitno je bila sredozemska, »standardna« širina teritorialnih voda predvsem rezultat ustaljenega pomorskega sobivanja okrog skupnega morja, saj so v bolj odprtih severnih morjih ravnali zelo drugače.

Obseg teritorialnih voda

Danci so leta 1598 razširili obseg teritorialnih voda okrog tedaj njim pripadajoče Islandije in drugih z ribami bogatih obal sprva na 8, v naslednjih letih pa celo na 16 morskih milj. Angleži so svoje teritorialne vode začrtali kar od enega skrajnega rta do drugega in si tako prilastili še mnogo bolj obsežne »porcije« morja.

Takemu postopku so seveda nasprotovali države z manj obsežnimi in razčlenjenimi obalami, kakršna je bila na primer Nizozemska, ki je zagovarjala tradicionalno, na treh miljah temelječo mednarodno razmejitveno prakso. Ta je bila splošno sprejeta ob koncu devetnajstega stoletja, formalno »vgrajena« v mednarodno pravo pa leta 1930 na posebej sklicani mednarodni konferenci.

Takoj po drugi svetovni vojni je nova globalna pomorska velesila (ZDA) enostransko proglasila razširitev svojih teritorialnih voda do razdalje 200-metrsk izobate (morske globine), kar se v glavnem ujema z zunanjo mejo t. i. kontinentalne police (šelfa). To je tisti del nekdanjega kopnega, ki ga je po zadnjih polednitvi in posledičnem dvigu vodne gladine preplavilo plitvo morje in se zato v geološkem pogledu ne razlikuje od ostalih kopnih površin (na kontinentalnem šelfu se nahaja dober del ležišč nafte in plina).

Ameriške izbire torej niso več narekovali ribiški motivi,

temveč rastoča potreba po črpanju energentov v Mehikem zalivu. Po ZDA so na enak način svoje teritorialne vode razširile še Mehika, Argentina, Peru in Čile. Zadnji dve sta namesto 200-metrsk izobate celo uveljavili razdaljo 200 morskih milj. S tem se je ponovno odprl problem mednarodnega »normiranja« meje med državi pripadajočim in mednarodnim (vsem dostopnim) morskim pasom ter »upravljanja« z v morju in pod morjem prisotnih virov.

Konferenca o morskem pravu Organizacija združenih narodov je zato leta 1958 sklicala novo konferenco o morskem pravu (UNCLOS) v Ženevi, na kateri so sprejeli določila o začrtanju »osnovne linije«, o stopnji državne »suverenosti« v teritorialnih in t. i. »bližnjih« vodah (čeprav obsega enih in drugih konvencija še ni posebej opredelila), predvsem pa tedaj aktualno določilo o izkoriščanju kontinentalnega šelfa oziroma šelfnih morij, pri čemer je bila sprejeta »ameriška« norma 200-metrsk mejne izobate.

Na podlagi tega določila, ki sicer državam omogoča izkoriščanje zgolj podzemskih, ne pa tudi morskih virov, so si v naslednjih letih zainteresirane države »razdelile« z energenti bogato Severno morje ter leta 1968 prav tako »šelfno«, a gospodarsko manj pomembno Jadransko morje, nad katerim sta si svojo »pravico« zagotovili Italija in Jugoslavija.

Novi dogodki, kot so povečano število članic OZN po dekolonizaciji, potenciali izkoriščanja mineralov na ocean-skem dnu, širjenje blokovske konfrontacije na morja, vse bolj številni meddržavni spori zaradi morskih meja ter potreba po varovanju in svobodnem raziskovanju »odprtih voda«, so OZN privedli do sklica tretje konference o morskem pravu. Te so se udeležile vse članice OZN, saj so lahko tudi države brez dostopa do morja – kakor na primer Švica, kjer domuje velika pomorska grupacija MSC – kar pomembni akterji v pomorski trgovini in transportu. Konferenca se je uradno pričela leta 1973 in se zaključila leta 1982.

Dopolnjeni UNCLOS je do leta 1992 podpisalo 150 držav, v veljavo pa je stopil leta 1994, ko ga je ratificiralo 60 držav. Do leta 2024 je konvencijo ratificiralo že 167 držav, med njimi pa ni ZDA, ki si tudi v tem primeru prilaščajo status »države nad državami«, tiste, ki lahko počenja to, kar si želi, ne da bi morala zaradi tega nikomur odgovarjati.

Pet maritimnih pasov

Veljavna konvencija o morskem pravu razlikuje pet maritimnih pasov, nad katerimi lahko maritimne države v večji ali manjši meri uveljavljajo svojo suverenost, ter ob-

Notranje vode V pravnem pogledu so opredeljene kot državno kopno ozemlje. Med te vode sodi tudi Piranski zaliv WIKIPEDIJA

močje mednarodnih voda, ki jih »upravlja« OZN.

»Začetek vsega« je osnovna linija, ki jo konvencija definira z obalno črto ob najnižjem vodostaju, pri čemer lahko v primeru razčlenjenih oziroma lagunskih obal in obal z otoki to linijo države načeloma racionalizirajo tako, da z njo »zaprejo« tiste zalive, ki so ožji od 24 morskih milj, oziroma to potegnejo v liniji zunanjih otokov. V praksi pa je tudi nova konvencija ohranila možnost širšega »regionalnega« poenostavljanja osnovne linije, ki lahko povezuje ekstremske obale med posameznimi rti in drugimi naravnimi obalnimi elementi.

Po tej, bolj »radodarni« možnosti se na primer ravna Italija, ki je v Jadranskem morju osnovno linijo začrtala do otoka Pianosa, od tega do Gargana in nato do obale, medtem ko Jugoslavija ni izkoristila svojih zunanjih otokov na območju od Visa do Palagruže, temveč je svojo osnovno linijo vzorno potegnila po zunanji liniji svojih notranjih dalmatinskih otokov.

»Notranje vode«

Morske površine med osnovno linijo in dejansko obalo se imenujejo »notranje vode«.

Te vode, med katere sodi na primer Piranski zaliv, so v pravnem pogledu opredeljene kot državno kopno ozemlje. Pas teritorialnih voda, ki je po konvenciji širok 12 morskih milj, se namreč prične onkraj osnovne linije. Ta se običajno prišteva državnemu ozemlju, saj imajo države nad njim isto suverenost kakor nad kopnim, kjer si v teoriji smejo lastiti vse, kar se nahaja od središča Zemlje do skrajne meje ozračja.

Da bi ne prišlo do ovir v pomorskem prometu, pa je konvencija o morskem pravu uvedla možnost t. i. neškodljivega prehoda preko teritorialnih

voda. Z njim je mišljena tranzitna plovba tako civilnih kot vojnih ladij (podmornice morajo pluti na površju), ki je države podpisnice ne smejo preprečiti, če z njo ni ogrožena državna varnost in če ta državi ne povzročata nobene materialne škode. To pomeni, da med tranzitno plovbo tuje ladje ne smejo ribariti, niti ne spuščati v morje nikakršnih snovi. V zameno pa lahko države v svojih teritorialnih vodah ter v t. i. »bližnjih voda« do skupne razdalje 24 morskih milj od osnovne linije izvajajo vse tiste preventivne kontrole, ki so potrebne za njihovo varnost, tako na carinskem kot na imigracijskem ali sanitarnem področju.

Arhipelaške vode

Posebno kategorijo predstavljajo otočne države, saj lahko te osnovno linijo potegnejo med ekstremnimi zunanjimi točkami svojih ekstremnih zunanjih otokov ali suhih grebenov, pri čemer pa posamezni morski segmenti osnovne linije ne smejo biti daljši od 100 morskih milj.

Tako zamejeno morskovo vršino imenujemo arhipelaške vode – te imajo pri otočnih državah status teritorialnih voda. Po tem principu je vse svoje otoke znotraj arhipelaške osnovne linije lahko zajelo dvanajst držav (Antigua/Barbuda, Bahami, Kapverdski otoki, Komori, Grenada, Indonezija, Jamajka, Maldivi, Filipini, St. Vincent/Grenadine, Sao Tome/Principe in Vanuatu), ki so na ta način bistveno povečale obseg državnega ozemlja.

Ekskluzivne ekonomske cone

Med pomembne novosti konvencije sodijo t. i. ekskluzivne ekonomske cone (EEC), ki se lahko raztezajo do razdalje 200 morskih milj od osnovne linije. V njih lahko države izvajajo

svojo suverenost v pogledu raziskovanja, varovanja in izkoriščanja vseh naravnih virov živega in neživega sveta v morju, na morskem dnu ter v njegovem podzemlju.

Z možnostjo oblikovanja EEC se je nekako pričelo novo obdobje državnega prilaščanja dotlej »odprtih« oceanskih prostorov, saj se je obseg mednarodnih voda z njimi zmanjšal za tretjino. Interes držav po izkoriščanju oceanskih območij je jasen: v njih se nahaja dobršen del podmorskih naravnih virov (predvsem nafte in plina), večina ribolovnih revirjev in vsa morska vegetacija. Dobro polovico teh virov oziroma EEC si deli le deset držav, med katerimi so si Francija, ZDA, Avstralija, Rusija, Velika Britanija, Indonezija in Kanada zagotovile po 6–12 milijonov kvadrantnih kilometrov morskih površin in postale tako nove potencialne pomorske »kolonialne sile«.

Parcelizacija visokih voda

Kot zadnji, še »nikogaršnji« morski pas ostajajo t. i. »visoke vode« (Deep Sea), se pravi tisti deli svetovnih morij in oceanov, ki niso vključeni v EEC. Te vode, kakor tudi vsi viri na njihovem dnu in v podzemlju, bi morali po določilih konvencije ostati skupna dobrina človeštva, vendar se »apetiti« velikih sil in tehnološko razvitejših držav po prilaščanju tudi teh zadnjih še naporazdeljenih »porcij« sveta v zadnjem obdobju vse bolj povečujejo.

Prva poskusna »parcelizacija« teh voda je bila opravljena na Pacifiku, kjer je OZN nekaterim izmed teh držav (v prvi vrsti ZDA) omogočila »pionirsko« eksploatacijo. Gre predvsem za »nabiranje« na oceanskem dnu prisotnih redkih mineralov v obliki polimetalnih nodulov, ki postajajo z razvojem sodobnih električ-

»Apetiti« velikih sil in razvitejših držav po prilaščanju zadnjih še neporazdeljenih »porcij« sveta se vse bolj povečujejo

nih aparatov in motorjev vse bolj dragoceni in iskani – nekakšna »nafta prihodnosti«.

Doslej je ISA (International Seabed Authority) – telo OZN, ki od leta 1994 »upravlja« s še prostimi oceanskimi območji in domuje na Jamajki (tu je bila konvencija sprejeta) – odobrila 28 raziskovalnih pogodb, ki zadevajo 1,3 milijona kvadrantnih kilometrov obsežno oceansko območje. Za te pogodbe se vse bolj zanimajo države, ki nimajo lastnega dostopa do oceanskih površin preko instrumenta EEC, še posebej pa nekatere velike korporacije, ki si pod pokroviteljstvom gospodarsko pomembnejših držav podpisnic (ameriške v dogovoru z Veliko Britanijo) prizadevajo, da bi ISA nadalje »liberalizirala« eksploatacijo teh novih oceanskih »rudnikov«.

Tej perspektivi seveda niso naklonjeni naravovarstveniki, a tudi številne države in nekatera podjetja, kakršna so Google, Volvo in BMW, ki zahtevajo moratorij nad nadaljnjim izkoriščanjem oceanskih globin. Glavni razlog za to držo je konjunkturni »ekološki marketing«. Na koncu pa bo, kakor vedno, prevladal interes velesil in »velikega kapitla«.

Bagete in okusna kompanija

Med metroji in bistroji olimpijskega Pariza /³ Od priljubljenega kruha in vseprisotne paštete do zapuščin kraljevske kuhinje

Čprav Francozinje slovijo po lepoti, se je v vsej zgodovini tekmovanja za Miss sveta doslej le ena dokopala do krone najlepše med vsemi, pa še to je bilo davnega leta 1953, ko je med 24 kandidatkami zmagala Denise Perrier. Istega leta je na konkurenčnem tekmovanju za Miss Universe zmagala njena rojakinja Christine Martel, »vesoljsko« titulo je leta 2016 dobila še Iris Mittenaree in seznama je konec, francoski ponos pa ni zaradi tega nič kaj posebno prizadet.

Nekaj povsem drugega bi bilo, če bi kdo organiziral tekmovanje za najlepšo bageto in zmaga ne bi šla v Francijo. No, za vsak slučaj Francozi tekmujejo kar med seboj! Letošnje državno tekmovanje za najboljšo bageto je bilo že deseto, na njem pa se je pomerilo 21 pekav, ki so morali speči vsak po 40 baget. Sredi maja je tridnevni spopad pekav gostil kar trg pred notredamsko katedralo; žirijo, ki je ocenjevala videz, zapečenost, hrustljivost skorje, satju podobno sredico ter seveda vonj in okus, so najbolj prepričali Nicolas Ledoux (Bourgogne-Franche-Comté), Benjamin Durry in Frédéric Garchitorina (oba Nova Akvitanija).

Bageta največkrat služi za pravo sendvičev, ki jih vse pogosteje ponujajo že pripravljene v pekarnah, zato je peki sledilo še tekmovanje v »panin«-ih. Tekmovalci so morali pripraviti tri vrste sendvičev: zelenjavnega, morskega in »panier surprise« – košarica presečenjena. Žirija je ocenjevala samo pripravo, organizacijo in čistočo, kot tudi način predstavitve, videz, vonj, okus, uravnoveženost tekstur ter praktičnost za uživanje. Zmagal je vjenec Dorian Kitzinger iz Alzacije (Grand Est), družbo pa sta mu delali Lucie Saby (Auvergne-Rhône-Alpes) in Amandine Braida z juga države (Provansa-Alpe-Azurna obala). Kakor da bi želeli dati vedeti, da se dobre bagete in iz njih narejene sendviče dobi vsepovsod.

V Parizu ločeno pripravljajo še tekmovanje mestnih pekarn. Zmagovalec dobi poleg denarne nagrade (ta znaša že vrsto let 4000 €) tudi čast, da za eno leto oskrbuje Elizejsko palačo, torej predsednika in njegov »entourage«, verjetno pa tudi mestno hišo, saj je letošnjemu zmagovalcu Xavierju Netryu, domorodcu iz francoskega prekomorskega departmaja v Karibih, nagrado podelila županja Anne Hidalgo.

Bageta je več kot štruca

Bageta spada med pekavske simbole sodobne Francije, katere pomen ji priznava ves svet in jo je Unesco uvrstil na seznam nesnovne kulturne dediščine. Nesnovne? Naj nas izraz ne zavede, saj je še kako »snovna«. Po pravilniku mora biti dolga 60 in široka 5 do 6 centimetrov, težka med 250 in 270 gramov, vsebnost soli pa je (zgoj) 16,8 gramov na kilogram moke. In

to posebne namenske moke T65 za peko tradicionalnega kruha (v Franciji so pakiranja te moke označena z rdečo nalepko »lebel rouge«).

Bagueta (*la baguette*, po francosko) je tako zelo priljubljena štručka, da so ljudje napletli okrog njenega nastanka celo vrsto legend. Zgodovinar kruha Steven Kaplan zavrača vse, tako tisto o Napoleonovih pekih, ki naj bi za vojake pekli lažje in manj obsežne kruhe od tradicionalnih štruc, kot tudi o njenem avstro-ogrskem poreklu, češ da jo je Parižanom prvi ponudil prišlelek August Zang v svoji Dunajski pekarni, odprti leta 1839. Tretja legenda veže nastanek bagete na gradnjo metroja, torej v čas okrog leta 1900. Vodje delovnih so se bali krvavih obračunov med delavci z noži, zato naj bi zahtevali od pekav tak kruh, da bi ga lahko lomili kar z roko in da bi torej ne imeli izgovorov za prihajanje z nožem na delo.

Bageta kot delovski kruh? Malo verjetno. Kaplan opozarja, da je Karl Marx označil peke za bele rudarje, ki so imeli cele noči tako naporno delo, da belega dne še videli niso. Mogoče je prav avtor *Kapitala* spodbudil francoske zakonodajalce, da so leta 1919 prepovedali nočno delo pekav. V tem času so začele pekarnice množične uporabljati kvas, zaradi česar se je čas vzhajanja testa skrajšal. Bagete potrebujejo zaradi specifične oblike le 20 minut peke, pekarnice jih lahko ponujajo pravkar pečene od jutra do večera in meščani so se navadili, da imajo ves dan na voljo svež kruh. Kaplan sicer pravi, da so Francozi že malo utrujeni od bagete in da se vračajo k drugim vrstam kruha, turisti pa si še vedno ne znajo predstavljati francoskega zajtrka brez prave bagete, še bolj pa nam pride prav za malico v parku, ko si v bližnji delikatesni trgovini nabavimo še par paštet in sirov, za poceni večerje pa si pri enem od uličnih mojstrov raznja in žara kupimo pečene piščanca, v sosednji vinoteki pa steklenico vina.

Hrustljavi gospod rabi pribor

Vsem novodobnim sendvičem navkljub ostaja najbolj iskan pariški »panin« *croque monsieur* oziroma hrustljavi gospod. Pravzaprav bi lahko rekli, da je to gospod panin, ki ga ne grizljamo med sprehodom po mestu, ampak zahteva, da se usedemo in se ga lotimo nadvse spoštljivo, s priborom. Z njim vam bodo postregli v bistrotih in pivnicah, pa tudi v nekaterih kavarnah, kjer ponujajo (običajno) omejen izbor jedi.

Od daleč zgleđa ta hrustljavi gospod kot zapečen kruh, toast, s katerim si deli vsaj dve običajni sestavini, šunko in sir, vendar ima še tretjo, omako *mornay*, ki je nekakšen sirni bešamel. Priprava sicer ni zahtevna, časa pa imamo ravno dovolj, da si ga lahko, ko imamo še v očeh zaključek olimpijskih iger, pripravimo kar sami doma. Za 4 porcije potrebujemo

Francoske dobrote V smeri urinega kazalca: Stroherjev baba (zgoraj); ulična ponudba piščancev na ražnju; čebulna juha; croque monsieur je izdaten »panin«

osem rezin primerno čvrste, toda mehkega kruha (nekateri prisegajo na brioš, zelo primeren je ovseni kruh ali kak podoban kruh v pravokotnem modelu, lahko tudi že rezine za toaste), 4 rezine šunke, eno skodelico naribanega plus 4 rezine sira (najprimernejši je Gruyère, 2 skodelici vročega mleka, muškati orešček, sol in (beli) poper. Pečico segreje na 230 stopinj. Pečak za 4 kose kruha premažejo na malo masla, nato na njem rahlo popražimo moko. Po 3 minutah začnemo dolivati vroče mleko in mešamo, da ne nastanejo grudice. Ko zavre, zmanjšamo ogenj in kuhamo še dve minuti, nato vmešamo pol skodelice naribanega sira in začnimo s soljo, belim poprom in muškatnim oreščkom. Še malo pokuhamo, da se sir stopi in omaka zgosti. Odstranimo z ognja in počakamo, da se ohladi. S $\frac{3}{4}$ omake namažemo štiri kose kruha, nato nanje položimo po eno rezino šunke in sira. Pokrijemo z drugo rezino kruha, jih premažemo s preostalimi omako in potrosimo s preostalimi naribanim sirom. Položimo v pomaščen pečak in pečemo približno 5 minut. Postrežemo takoj, zraven ponudimo svežo solato, zapečen zelenjavni »krompirček« (na palčke narezano korenje, pastinak, rdeča pesa, koleraba, sladki krompir...), razno vloženo zelenjavo in podobne priloge.

Za bolj rustikalno izvedbo lahko uporabimo domač črn kruh, tudi rezine rženega hleba, ki jih seveda moramo družiti po pari podobne velikosti. Omaki lahko dodamo gorčico, šunko zamenjamo z bradino (podgrlino), se poigravamo z upora-

bo drugih sirov, tudi mocarele ali gorgonzole, natreemo rezine ali gorgonzole, natreemo rezine kruha s česnom ... V normandijskih različicah sta camembert in jabolka, v provansalskih paradiznik, v angleških cheddar, v norveških losos, v havajskih rezina ananasa...

Ah ja, obstaja tudi hrustljava madame (*croque madame*), ki jo na vrhu krasijo cvrta jajca na oko.

Baba moškega spola

Ko smo v Neaplju čakali na trajekt za Ischio, je nekdo iz družine predlagal, da imamo dovolj časa za en »babà«. Toliko ga je opeval, ne da bi ga znal točno opisati, da smo nazadnje šli v bližnjo slaščiarno in poskusili vsak svoj babà, pravzaprav dva, enega z rumom in enega z limoncellom. Kaj posebno me ni navdušil, medtem ko je naš priložnostni vodič na dolgo in široko razlagal, da je to najbolj izvrtna slaščiarska pogruntavščina iz mesta pod Vezuvom.

Ko smo z neko družino v Parizu zaključevali večerjo s sladicami, je naš krajevni cicero predlagal, naj se odločimo za baba z rumom, ker da je to ena izmed najboljših pariških sladice, ki so jo stregli celo kraljem in to vsaj od Ludvika XV. dalje. Seveda sem bil v dvomih in ob prvi priliki preveril trdnost posamezne zgodbe: francoska drža bolj, čeprav z nekaj dodatnimi pojasnili. Bolj kot za pekavsko domislico naj bi šlo za izhod v sili, ki so se ga domislili služabniki poljskega kralja Stanislava Leszczyńskiego - Lojzetovega tasta! - ko se je slednji pritoževal nad preveč suhim šarkljem, po domače kuglofom oziroma bábko ali bábokvo v nekaterih slovanskih jeziki. Prelili so ga s sladkim tokajcem in biskvitno testo je bilo kot prerajeno. Zara-

di te domislice se je sladica, ki jo je »Marie de Leszno« pripravil mladi slaščičar Nicolas Stroher, imenovala tudi Ali Baba. Brioše je namerno presušil, nato pa poštopil s sladkim vinom malaga, aromatiziranim z žafranom. Za še boljši videz in okus je briošu dodal žlico jajčne (slaščiarske) kreme, korintske rozine in tudi sveže grozdne jagode, če je to dopuščal letni čas. Nekaj let kasneje, leta 1730, je Stroher v Ulici Montorgueil, ki je danes v samem središču mesta, odprl slaščiarno, ki je najstarejša delujoča pariška slaščiarna in kot taka spomeniško zaščitena. Lastniki so se menjali, od leta 2017 bdi nad Stroherjem družina Dolfi, ki se je zavezala k ohranjanju francoske slaščiarske dediščine in kupuje obrate, ki bi sicer končali v rokah poslovnih nepridiprav. Zato je tudi Stroherjev baba (izgovarjamo babá) še vedno živ in mikaven kot nekoč, čeprav z nekaj spremembami, med katere sodita plast marelične marmelade med biskvitom in kremo ter rum, s katerim biskvit izdatno prepojijo. Pripravljajo tudi manjše »babce« v obliki šampanjskega zamaška, ki jih po devet strpajo v steklene kozarce in prelijejo z rumovim sirupom.

Ko kralji kuhajo

Med ikonične jedi pariške kuhinje sodi tudi čebulna juha. Nekateri vodiči vam bodo natočevali, da so jo v okolici tržnice Les Halles stregli za ponočnjake in veseljake, za vodnike in zvodnike, toda pravi poznavalci te izjemne juhe dobro vedo, da prihaja iz istega dvor kot baba. Ludvik XV. se v zgodovino ni zapisal kot dober in odločen kralj, njegovi uspehi so bili bolj posteljne narave. Zaradi teh podvigor je bil po-

gosto lačen ob uri, ko niti v versajski kuhinji ni bilo osebja, njemu pa se ni sanjalo, kje imajo spravljene zaloge. Vse, kar je našel na pultu, je bilo nekaj čebule in masla ter kos starega kruha, pri sebi pa je imel tudi steklenico šampanjca. Popražil je torej kolikor-toliko nasekljano čebulo na maslu, zalil z vinom in primaknil zraven rezino starega kruha. Kdo ve - mogoče ni bil po tem obroku zaspan in je šel na še eno rundo s katero izmed uradnih in neuradnih priležnic in ljubic, med katerimi je bila najbolj znana (in vplivna) Madame de Pompadour. Njegov podvig ni ostal skrit - zidovi na kraljevih dvorih imajo vselej ušesa - in v kuhinji so se v naslednjih tednih potrudili ter tako nadgradili ta preprost recept, da ga uvrščamo med stebre tradicionalne francoske kuhinje.

Vsaka gospodinja in vsak kuharski mojster lahko ima svoj skrivnosti za boljši okus, denimo izbira najprimernejše čebule in masla, sira in bujona (goveji, perutninski, zelenjavni, mešan...), kruha za krutone, toda to je dejansko vse. Drugega ne potrebujemo, razen popra in soli, seveda. Čebulo narežemo in karameliziramo na maslu (ali kak drugi maščobi), nato jo prelijemo z vodo in nekaj časa dušimo, zatem zalijemo z juho in nekaj časa kuhamo. Razdelimo po skodelicah, pokrijemo z rezino kruha, po kateri natrosimo riban sir (grojer, comté, tomme), damo v pečico, da se sir stopi in kruh zapeče, ter postrežemo.

Po »kraljevski« lahko uporabimo namesto juhe vino, če pa kuhamo brez pečice, zamenjamo rezine kruha s popečenimi krušnimi kockami in sir vmešamo v samo juho.

Strip

Mojstrski poklon Miltonovi klasiki

Razstava
Pablo Auladell:
Izgubljeni raj Johna Miltona
Do 8. septembra
Ljubljanski grad
Vstop prost

V Galeriji »S« na Ljubljanskem gradu je na ogled razstava risoromana Pabla Auladella, ki predstavlja avtorjevo stripovsko priredbo *Izgubljenega raja*. Na ogled je postavljen izbor 47 ilustracij, razdeljenih v štiri dele: *Satan, Rajski vrt, Prvi obrisi sveta* in *Ognjeni meč*. Obiskovalci lahko poleg ilustracij spoznajo tudi zgodbo, saj si risbe sledijo v enakem vrstnem redu kot v risoromanu in so dopolnjene z besedili, s pomočjo katerih je mogoče slediti pripovedi Johna Miltona. Na razstavi ima svoje mesto tudi ustvarjalni proces prirejanja pesnitve, saj je avtor vsebino

snoval, načrtoval in oblikoval v obdobju petih let. Razstava, ki je nastala v sodelovanju s produkcijsko hišo We Art Exhibitions, poteka v letu, ko mineva 350 let od smrti Johna Miltona. *Izgubljeni raj* Pabla Auladella je risoromaneska adaptacija is-

toimenske monumentalne klasike Johna Miltona (1608-1674). Filozofsko-religiozna epska pesnitev iz 17. stoletja, ki obsega enajst tisoč verzov in tematizira Luciferjev padec v pekel, svobodno voljo in izvirni greh, je eno temeljnih del iz

zakladnice svetovne književnosti. Auladell pa po približno 350 letih ponuja nov pogled na eno najbolj zapletenih in tragičnih zgodb vseh časov. Z izjemnimi upodobitvami širnih planjav pekla, nebeskih višav, Adama in Eve ter angelov in demonov, predvsem Satana, mu uspe ujeti duha izvirnega besedila, obenem pa ustvariti dovršeno literarno celoto v žanru risoromana. Pripovedna moč podob prehaja od ekspresivnosti bojnih prizorov do zamolklih tišin intimnejšega dogajanja. *Izgubljeni raj* - prvo Auladellovo delo v slovenskem prevodu (izšlo pri založbi VigeVageKnjige), ki je s svinčnikom, ogljem in pasteli nastajalo več let - je mojstrski poklon Miltonovi klasiki. Večkrat nagrajeni Pablo Auladell (1972), ki med drugim poučuje na šoli za ilustracijo Ars in Fabula v Macerati, je za *Izgubljeni raj* leta 2016 prejel prestižno špansko nagrado za stripe. **Robi Šabec**

Likovna umetnost

V svetu tržaških mojstrov, a ne samo

Voden ogled razstave
Maestri d'Arte - Mojstri umetnosti
13. avgust, 18.00
Galerija Rettori Tribbio, Trst
Vstop prost

V tržaški galeriji Rettori Tribbio na Starem trgu 6 bo drevi umetnica Gabriella Di-pietro obiskovalce vodila po razstavi grafik, slik in kipov, ki so jih ustvarili znani trža-

ški in drugi umetniki. Do 6. septembra so namreč v galeriji med drugimi na ogled dela Lojzeta Spacala, Uga Caraja, Marcella Mascherinija, Dyalme Stultus (na fotografiji detajl njenega dela) in Tristana Albertija. Razstavo si je mogoče ogledati od ponedeljka do petka med 10. in 12.30 ter med 17. in 19.30. Galerija bo zaprta 15. in 16. avgusta ter ob sobotah in nedeljah.

Kino

Furlanija - Julijska krajina TRST

▶ **LJUŠKI VRT** - 21.00 »Hit Man - Killer per caso«.
▶ **NAZIONALE** - 16.15, 17.00, 18.30, 19.15, 21.00 »Deadpool & Wolverine«; 21.30 »Deadpool & Wolverine« (v izvirnem jeziku s podnapisi); 16.30, 18.15, 20.00 »Inside out 2«; 16.15, 18.00, 19.50, 21.30 »Trap«; 16.15, 18.00, 21.00 »Opera«; 19.50 »Borderlands«; 21.30 »Borderlands« (v izvirnem jeziku s podnapisi); 16.30, 19.30 »Miller's Girl«; 18.00, 21.40 »Studio Ghibli: Il mio vicino Totoro«.
▶ **THE SPACE CINEMA** - 19.00 »Trap« (v izvirnem jeziku); 16.00, 16.35, 18.40, 21.20, 22.10 »Trap«; 16.00 »A spasso con Willy«; 16.05, 18.30, 21.40 »Borderlands«; 22.10 »Cannibal Holocaust«; 16.20, 18.40, 21.05, 21.40 »Deadpool & Wolverine«; 16.00, 19.15, 21.25 »Inside Out 2«; 16.25 »Miller's Girl«; 19.20 »Spider-Man: Far from Home«; 18.40 »Twisters«.

GORICA

▶ **KINEMAX**: zaprt do 20. avgusta.
TRŽIČ
▶ **KINEMAX**: zaprt do 18. avgusta.

Slovenija KOPER

▶ **CINEPLEXX** - 17.15, 20.45 »Deadpool & Wolverine«; 18.30 »Deadpool & Wolverine« (3D); 15.30, 17.30, 19.30 »Jaz, Baraba 4«; 16.30, 18.30 »Jaz, Baraba 4« (3D); 20.30 »Jaz, Baraba 4« (v izvirnem jeziku s podnapisi); 18.00, 20.00 »Konča se z nama«; 16.00 »Vrvež v moji glavi 2«; 16.20, 21.00 »Zbiralec duš«.

Gledališče

Furlanija - Julijska krajina TRST

▶ **GLEDALIŠČE MIELA** »Sui sentieri per l'Europa« - 30. av-

gusta ob 21.00.

▶ **Chronos, instancabile ballerino**« - 14. septembra ob 20.30.

▶ **IL ROSSETTI** »Rossetti Open« - 24. avgusta ob 11.00.

▶ **Sior Todero Brontolon**« - 3. in 4. oktobra ob 20.30; 5. oktobra ob 19.30; 6. oktobra ob 16.00.

▶ **TRIESTE ESTATE - VRT MUZEJA SARTORIO** »Donne... che donne!« - 14. avgusta ob 21.00.

▶ **L'Attesa**« - 31. avgusta ob 21.00.

▶ **Le fuggitive**« - 1. septembra ob 21.00.

▶ **Ti regalerò una rosa... La Guerra per la libertà**« - 2. septembra ob 20.30.

GORICA

▶ **GORIŠKI ABONMA SSG** »BREZMEJNE NEŽNOSTI«: v Kulturnem domu (Ul. Brass 20) poteka abonmajska kampanja za sezono 2024/25 od ponedeljka do petka 9.00-13.00. Predstave bodo opremljene z italijanskimi nadnapisi (razen predstav v SNG Nova Gorica); v ponudbo je vključen brezplačni avtobusni prevoz. Informacije po tel. 0481-33288 ali na info@kulturni-dom.it

▶ **KULTURNI DOM** (abonma »Komigo 2024«) »Operaccia satirica«, nastopa »Paolo Rossi« - v torek, 24. septembra, ob 20.30. Predstava bo v italijanščini. Informacije in rezervacije: Kulturni dom v Gorici (Ul. Brass 20, tel. 0481-33288, info@kulturni-dom.it).

Slovenija KOPER

▶ **GLEDALIŠČE KOPER** »Cirkus Čira čara« - 25. avgusta ob 18.30.

▶ **Mehurčki**« - 25. avgusta ob 19.30.

▶ **Pulcinella Disaster Show**« - 26. avgusta ob 19.30.

▶ **Loli, Boli in svet, poln čudes**« - 27. avgusta ob 10.00.

▶ **Naša familija**« (družinski muzikal) - 27. avgusta ob 19.30.

▶ **Rdeča kapica**« - 28. avgusta ob 19.30.

▶ **Najboljši prijatelji**« - 29. avgusta ob 19.30.

LJUBLJANA

▶ **CANKARJEV DOM** »Tiago Rodrigues: Hekuba, ne Hekuba« (Comedie Francaise) - 7. in 8. oktobra ob 19.30.

▶ **Bertolt Brecht: Sveta Ivana Klavniška**« (glasba za predstavo z nastopom v živo kulturne skupine Laibach) - 10. in 11. novembra ob 19.30.

▶ **SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE** »Otroci sonca« - 28. septembra ob 20.00.

▶ **Povišica**« - 4. oktobra ob 20.00.

▶ **Hrup za odrom**« - 26. oktobra ob 20.00.

NOVA GORICA

▶ **SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE** »Punce (Cure)« (Tjaša Črnogoj) v sklopu ustvarjalnega mesta »Gotropolis« - v soboto, 31. avgusta, ob 20.00; informacije na www.sng-ng.si

SEŽANA

▶ **KOSOVELOV DOM** »Alpski Ranko« - 23. novembra ob 19.00.

Koncerti

Furlanija - Julijska krajina TRST

▶ **TRIESTE ESTATE - TRG VERDI** »Trieste Brasil Festival - 25 anni della Banda Berimbau« - 17. avgusta ob 21.00.

▶ **Concerto finale delle bande**« - 8. septembra ob 12.00.

▶ **LJUŠKI VRT M. DE TOMMASINI** »Première étude sur Piaf - Tributo a Edith Piaf« - 5. septembra ob 21.00.

▶ **TRIESTE ESTATE - VELIKI TRG** »Anteprima - inaugurazione Festival Music Center« - 5. septembra ob 18.30.

▶ **Concerto sul mare di Giovanni Sollima**« (nabrežje pred Velikim trgom) - 14. septembra ob 20.00.

▶ **TRIESTE ESTATE - GLEDALIŠČE VERDI** »Note d'artista« - 7., 9., 13., 15. in 18. septembra ob 19.00.

▶ **Alexander Melnikov, pianoforte Marco Seco, direttore LaFil Filarmonica di Milano**« - 7. septembra ob 20.30.

▶ **Albrecht Mayer, oboe Andreas Ottensamer, direttore LaFil Filarmonica di Milano**« - 9. septembra ob 20.30.

▶ **Danze senza tempo. Giacomo Calabrese e Sonoro Quartet**« (balet) - 13. septembra ob 20.30.

▶ **Giovanni Sollima, direttore e violoncello Orchestra della Fondazione Teatro Lirico G. Verdi di Trieste**« - 15. septembra ob 1.30.

▶ **Nikolai Lugansky, pianoforte Han-Na Chang, direttrice Orchestra della Fondazione Teatro Lirico G. Verdi di Trieste**« - 18. septembra ob 1.30

▶ **TRIESTE ESTATE - LUŠKA KAPITANIJA** »Concerto in Capitaneria« - 8. septembra ob 17.00.

▶ **TRIESTE ESTATE - POMOL AUDACE** »Orchestra di fiati Arcobaleno« - 8. septembra ob 11.00.

▶ **TRIESTE ESTATE - TRG CAVANA** »Godbeno društvo Nabrežina« - 8. septembra ob 11.00.

▶ **TRIESTE ESTATE - TRG PONTEROSSO** »Filarmonica di Santa Barbara« - 8. septembra ob 11.00.

▶ **TRIESTE ESTATE - IL ROSSETTI** »Chopin into us. Brucia-re« (balet) - 10. septembra ob 20.30.

▶ **TRIESTE ESTATE - AUDITORIUM RAI FVG** (Ul. F. Severo 7) »Hausmusik« - 11. septembra ob 17.00.

▶ **TRIESTE ESTATE - KAVARNA** (Ul. Battisti 18) »Gruppo Jazz« - 11. septembra ob 20.30.

▶ **TRIESTE ESTATE - KONSERVATORIJ TARTINI** »Jazz nel mondo« - 11. septembra ob 19.00.

▶ **TRIESTE ESTATE - OBČINA TRST** (Veliki trg 4) »Quartetto New Era« - 11. septembra ob 18.00.

NOVA GORICA

▶ **KULTURNI DOM** »Kaplja + seme«, pesniški koncert - v četrtek, 19. septembra, ob 20.00. Nastopajo Marij Čuk, Marija Kostnapfel, Ace Mermolja, David Bandelj, Maja Blagovič, Vladimir Jurc, Marko Feri, Aleksander Ipa-vec - Ipo in Tjaša Ruzzier. Informacije po tel. 003865-3354010 ali na pr@kulturni-dom-ng.si

SEŽANA

▶ **KOSOVELOV DOM** »Nina Pušlar« - 21. avgusta ob 20.30. »Klasični Artač - Z violončelom in humorjem med glasbene klasike« - 22. septembra ob 19.30.

Razstave

Furlanija - Julijska krajina TRŽIČ

▶ **SREDNJEVEŠKI MUZEJ** (Trg Unità); vsak dan 10.00-13.00 in ob ponedeljkih, sredo, sobotah ter nedeljah tudi 15.00-18.00.

▶ **GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI** »L'Adriatico nell'arte del manifesto. Un secolo di navigazione sulle rotte del mondo«; do 29. septembra ob sredah 10.30-12.30, ob petkih 17.30-19.30, ob sobotah in nedeljah 10.30-12.30 ter 17.30-19.30. Informacije na galleria.dattica@comune.monfalcone.go.it, tel. 0481/494177-371

▶ **GALERIJA ANTICHE MURA** »Pitta poesia« - odprtje v torek, 1. oktobra, ob 18.00. Na ogled ob sredah, sobotah in nedeljah 10.00-12.00.

Slovenija NOVA GORICA

▶ **MESTNA GALERIJA NOVA GORICA** »Wilhelm Heiliger: Metafizika barve« - odprtje v petek, 5. septembra, ob 19.00; do 18. oktobra od ponedeljka do petka 9.00-13.00 in 15.00-19.00, ob sobotah 9.00-12.00

ALTERNATIVA sport

Specializirana trgovina za
prodajo opreme in tehničnih oblačil za
gorniške športe.

Vse za plezanje, pohodništvo,
alpinizem, nordijsko hojo
in gorski tek.

POSEBNE
UGODNOSTI ZA
ČLANE ŠPORTNIH
DRUŠTEV,
VČLANJENIH V
ZSŠDI.

Obišči našo prenovljeno spletno stran:

www.alternativasport.it

in izkoristi svoj bon ob vpisu!

Odbojka

Uspeh italijanskih odbojkaric je večplasten

Na 21. strani

Pariške igre

Od Jane do Janje, »Noleta«, Imane in italijanskih kolajn

Na 22. in 23. strani

Intervju

Miha Pečar: Olimpijske igre zgled za mlade

Na 27. strani

Au revoir Paris, Welcome Los Angeles

V nedeljo je padel zastor nad 33. olimpijskimi igrami

V dopoldanskih in popoldanskih urah so podelili še zadnje complete kolajn. Pariz zdaj čaka na paralimpijske igre, ki se bodo začele 28. avgusta. Prihodnjo olimpijado bo leta 2028 gostil Los Angeles

Na 20. strani

Tom Cruise »odnesel« olimpijsko zastavo v Los Angeles

PARIZ Hollywoodski zvezdnik akcijskih filmov Tom Cruise je nastopil na zaključni slovesnosti olimpijskih iger v Parizu. S strehe se je po vrvi spustil na sredino stadiona Stade de France, zagrabil olimpijsko zastavo in se z motorjem odpeljal s prizorišča. Čez štiri leta bo olimpijske igre gostil Los Angeles. Cruise je na zaključni slovesnosti nastopil v okviru predstavitve mesta, ki bo gostilo prihodnje olimpijske igre. Zastavo je z motorjem odpeljal po Parizu do letališča, kjer se je vkrcal na letalo in odpeljal v ZDA. V naslednjem prizoru je bilo mogoče videti napis Hollywood nad mestom Los Angeles skupaj s olimpijskimi krogi. Njena pot se je končala na svetovno znani plaži Venice Beach, kjer je že potekala velika zabava z ameriško glasbeno skupino Red Hot Chili Peppers in pevko Billie Eilish. Seveda ni manjkala niti raper Snoop Dogg, ki je bil ves čas iger v Parizu. Na nedeljski zaključni slovesnosti sta bila slovenska zastavonoša kajtar Toni Vodišek in golfistka Pia Babnik, pri Italijanih pa plavalec Gregorio Paltrinieri in sabljačica Rossella Fiamingo. ANSA

Pod krogi

Peteroboj z novim rekordom

PARIZ Ženski sodobni peteroboj je z novim svetovnim rekordom osvojila Madžarka Michelle Gulyas. Prejšnji rekord je bil v lasti Italijanke Alice Sotero, ki je tokrat osvojila 13. mesto. Pred njo se je na 5. mestu uvrstila tudi rojakinja Elena Micheli.

Paralimpijske igre in Matteo Parenzan

PARIZ V nedeljo je padel zastor nad 33. poletnimi olimpijskimi igrami, toda francoska prestolnica bo čez kak teden gostila še 17. poletne paralimpijske igre. Slednje se bodo začele 28. avgusta in končale 8. septembra. V Parizu bo tekmoval tudi namiznoteniški igralec zgoniškega Krasa Matteo Parenzan, ki bo z dvoboji v kategoriji 6 začel v ponedeljek, 2. septembra. Morebitni finale bo 6. septembra.

Maraton izjemni Nizozemki Sifan Hassan

PARIZ Nizozemka Sifan Hassan je zmagovalka nedeljskega ženskega olimpijskega maratona. Maratonsko razdaljo je pretekla z olimpijskim rekordom 2:22:55 in tako osvojila še tretjo kolajno, prvo zlato, na teh igrah. Na drugo mesto se je uvrstila Etiopijka Tigst Assefa, na tretje pa Kenijka Hellen Obiri. V Etiopiji rojena športnica, ki je prišla na Nizozemsko kot begunka, je v Parizu osvojila bron na teku na 5 in 10 tisoč metrov.

Srbi v finalnem derbiju boljši od Hrvatov

PARIZ Srbska moška vaterpolska reprezentanca je zlatima odličjema iz Ria in Tokia v nedeljo dodala še zlato v Parizu. Večrne rivalke s Hrvaške so nadigrali v prvi četrtini, vodstva pa nato niso izpustili vse do končne zmage s 13:11 (5:2, 3:3, 3:3, 2:3). Za Srbe je bil prvi strelec s tremi goli Miloš Čuk, ravno toliko jih je za Hrvate dal Jerko Marinić Kragjić. V tekmi za bronasto odličje so bili Američani boljši od Madžarov z 11:8.

Ameriške košarkarice osmič zapored

PARIZ Košarkarice ZDA so v finalnem dvoboju s tesnim 67:66 premagale Francozinje, ki so v zadnji sekundi imele celo met za podaljšek. Prva strelka domačink Gabby Williams je sicer met zadela, a je stopila na črto za tri točke, tako da so ZDA ohranile točko prednosti. Še osmič zapored so Američanke postale olimpijske prvakinje, kar doslej ni uspelo še nobeni ekipi. Šesto zlato kolajno je osvojila 42-letna Diana Taurasi.

Durant rekorder, James zlat v treh dekadah

PARIZ Košarkarji ZDA so se v soboto z zmago v razburljivem finalu nad Francijo (98:87) še petič zapored okitili z naslovom olimpijskih prvakov. S četrto zlato kolajno (London 2012, Rio 2016, Tokio 2020 in Pariz 2024) se je kot najuspešnejši košarkar v zgodovini Ol vpisal Kevin Durant. Tretjič pa je bil zlat LeBron James, ki je slavil v kar treh različnih dekadah (Peking 2008, London 2012 in Pariz 2024).

Bridge & Roll

Sergio Tavčar

Še ena olimpijada je za nami ...

Še ena olimpijada je za nami. Včeraj me je ob zaključku sklepe slovesnosti presunila turobna ugotovitev, da je še ena manj od tistih, ki mi jih je bilo dano videti v svojem življenju, in moram priznati, da mi ni bilo lahko v srcu. Za nekoga, kot sem jaz, ki je športu posvetil vse svoje življenje, ker je trdno prepričan, da je zdravo športno udejstvovanje ena najbolj plemenitih stvari, s katerimi se lahko človek ukvarja, ker v njemu razvija vse najboljše, kar si lahko

naša duša želi, prijateljstvo, čut za odgovornost in za skupno delo, željo po tem, da iz sebe potegne vse, kar lahko, predvsem pa omogoča človeku skozi celo življenje igro in ga s tem ohrani in duhu vedno mladega, so olimpijske igre višek vsega, kar si lahko najboljšega želi videti. Če opustimo to, da je bila košarka obupno slaba, je bila letošnja olimpijada ena najlepših, kar sem jih videl. Pomislite samo, koliko vojn, in na splošno političnih trenj, je na svetu in primerjajte vse to

s tistim, kar smo videli v Parizu. Videli smo ogromne trume ljudi z vseh krajev sveta, vseh mogočih barv in oblečenih na vse mogoče načine, ki so se mirno sprehajali po tistem, kar je verjetno najlepše mesto na svetu, se pozdravljali in med samo klepetali, potem pa, vsak s svojo zastavo, hodili navdušeno, a vedno spoštljivo in korektno do nasprotnikov, navijati za svoje športnike. Športniki sami se vedno bolj zavedajo magije olimpijskih iger, tudi in še predvsem največji profesionalci in bajni zaslužkarji s svojim športu, ki so hodili naokrog navijati in bodrit tiste, ki v celem življenju zaslužijo toliko kot oni v enem tednu, in se potem sami veselili kot otroci, ko so zmagali. Jok Noleta Đokovića ob osvojitvi zlate kolajne na koncu svoje kariere v zadnjem možnem poskusu bo odšel naravnost v športno legendo. Izredno lepo in skoraj ganljivo je bilo v nedeljo zvečer gledati športnike, ko so vstopali na teren stadiona na Saint Denisu, in se iskreno veselili, skakali, prepevali, se brez pro-

blema mešali med sabo, Severni in Južni Korejci, Palestinci in Izraelci, kratka vsi, in ponosno razkazovali svoje medalje. V tem »športu« so se gotovo najbolj izkazale norveške rokometašice, ki so po ne vem kakšnem čudežu bile vedno pred kamero, kjerkoli se je ta nahajala. Kar se same zaključne slovesnosti tiče še ena misel, ki se mi je porodila že ob otvoritveni, ko sem videl, kako so francoski organizatorji posegli po posnetih prizorih, predvsem v rdeči niti, ki se je vlekla skozi celo slovesnost, prenosa olimpijske bakle. Mislil sem si, v redu, Francozi lahko to delajo, ker so pač v Parizu, ali zdaj bo naslednja olimpijada v Los Angelesu, ki je eno najgrših, predvsem pa dolgočasnih mest na svetu s svojimi pravokotnimi neskončnimi cestami in stavbami brez nobene arhitektonske vrednosti, in sem si rekel, kaj si lahko izmislijo zanimivega? Potem pa sem pomislil na obratni predel mesta, ki se imenuje Hollywood, kjer že več kot stoletje krojijo resnico po svoje in ti na filmsko platno

Hočem reči, da bi bilo treba vsako kolajno postaviti v kontekst

pričarajo tudi najbolj nemožne stvari (s katerimi zadnje čase sicer močno pretiravajo, a to ni moje področje, zato o tem dovolj) in sem si rekel dobro, nekaj si bodo že izmislili. Lepo idejo o tem, kaj mislijo tam uprizoriti, smo doživeli ob odlični postavitvi celotne scene prenosa olimpijske zastave iz Pariza v LA, ki jo je uprizoril osebno »Mr. Mission Impossible« Tom Cruise. Ki je med drugim za svoja leta še zelo atletsko sposoben. Tako sem zdaj radoveden, kaj bo čez štiri leta.

Ob vseh teh razmišljanjih seveda pravemu športniku še na misel ne pride, da bi pogledal na seznam najboljših držav in koliko kolajn je vsaka od njih osvojila. To dela po moje samo nekdo, ki je izredno površen in misli na šport nekje po »nogometno«, kdo je zmagal, ker je edina stvar, ki ga zanima. Zame so zmagali vsi, ki so dosegli uspeh karriere, in zame štiri zlate kolajne Marchanda, ki je naravni fenomen, veljajo točno isto kot fantastično srebro na 10.000 metrov krhke Nadie Battocletti, ki si je privoščila neverjetni luksuz, da opravi z vsemi Afričankami razen ene. Hočem reči, da moramo vsako kolajno postaviti v kontekst. Koliko je posamezni šport razširjen, kdo vse se z njim ukvarja, kakšna cena in kakšen napor sta potrebna, da se pride na vrh in tako dalje. Če potem pomislimo, da zlata kolajna v ekipnih športih s svetovno razširjenostjo, kot so odbojka in košarka, velja toliko kot zmaga v peresni kategoriji v taekwon-do-ju, potem razumemo, da je le zanimivost za nekatere in točno nič drugega.

Zmagala je ekipa, ki je dobila z Velascom zlata krila

Odbojka Italijanke so v finalu prepričljivo ugnale Američanke s 3:0. Pomembno vlogo je odigral argentinski selektor, ki je »razbito vojsko« prevzel, uglasil in z ekipo spisal zgodovino. Kako bo uspeh vplival na razvoj športne panoge?

Veronika Sossa

PARIZ »Sanjati ni nikoli greh, « pojejo Kingstoni. Tako je italijanskim odbojkaricam ponavljal tudi Julio Velasco. Za vsako cenno ni lovil zmage, dovolil pa je sanje. In sanje so se na zadnji olimpijski dan tudi uresničile.

Italijanske odbojkarice so italijanskemu odbojcarskemu gibanju priborile prvo zlato olimpijsko kolajno. V Parizu tudi edino v ekipnih športih. Ker je prva, je zagotovo najslajša, pa še čista kot solza je. Italijanske odbojkarice so olimpijski turnir zmagale z očitno premočjo: na poti na Olimp so izgubile vsega samo niz v uvodnem dvoboju (proti Dominikanski republiki), na preostalih petih nastopih pa prevladale s 3:0. Tako je bilo tudi v nedeljskem finalu proti Američankam, branilkam naslova. Z njihovo superiornostjo v vseh elementih so držale vajeti igre ves čas v svojih rokah in prepričljivo slavile.

Zmagala je ekipa

V Parizu smo bili daleč od »egonu-centričnih« nastopov. Zmagala je ekipa, v kateri pa igra tudi najboljša igralka turnirja Egonu. A je bila njena vloga tokrat dodobra premešljena, brez presežkov, a povsem vidna. Tu so bile še Sylla, Bosetti, blokerki kapetanka Danesi in Fahr, vedno zanesljiva podajalka Orro in »senatorka« De Gennaro. V vsakem nizu je nato Velasco z dvojno menjavo Antropova-Cambi zagotavljal neprestani pritisk s korektorskega mesta. Tu so bile še Giovannini, Omoruyi, Spirito in Lubian.

Zmagala je ekipa, vendar z nezanemarljivo vlogo trenerja Julia Velasca in cele trenerske ekipe z Lorenzom Bernardijem in Massimom Barbolinijem na čelu. Velasco je iz »razbite vojske« znal sestaviti zmagovalno ekipo. Uglasil je skupino, jo združil, četudi - kot je sam

Superiorne Italijanske odbojkarice so prepričljivo slavile tudi v finalu, na šestih tekmah so izgubile samo en niz ANSA

povedal v enem izmed intervjujev - ni zahteval, da bi bile vse prijateljice. Pomembno pa je, da si v igri pomagata, to potrebuje ekipa, so se glasile zahteve trenerja, ki je v tej vlogi ekipo prevzel šele januarja.

Padle so in se dvignile

Pot do zlata ni bila tlakovana. Padle so, da so se lahko vrnile močnejše. V prejšnjih sezonah so si razočaranja kar sledila, a »vse je prav prišlo, da smo zdaj tu. Zato danes dovolite, da uživamo v najlepšem dnevu našega življenja, « je po zmagoslavju povedala Sylla. V Riu 2016 se niso prebile iz skupine, v Tokiu 2020 (oz. 2021) so gladko klonile v četrtfinalu. Po neuspehu na lanskem evropskem prvenstvu se je celo Egonu odpove-

dala nastopanju z izbrano vrsto in izpustila predolimpijski turnir, kjer nista nastopili niti »izključeni« Bosetti in De Gennaro. Sledila je rošada: odstavili so selektorja Mazzantija in vodstvo sedem mesecev pred Parizom zaupali argentinskemu guruju. In Velasco vnovič ni razočaral. Staro odejo je znal previdno odšiti in jo nato znova sešiti. Mojrsko je uredil vsa razmerja in si v ekipi želel samo najboljše igralko. »Odlikuje jih predvsem zelo dobro prilagajanje na spremembe, « je še dejal, ko je govoril o ekipi, ki mu je hitro sledila in zato še dodatno napredovala.

»Tukaj in zdaj«

Ali je pariško zlato rešilna bilka, ki so jo v Italiji pogrešali ce-

lih 28 let, od finalne tekme v Atlanti 1996? Ne, tisti finale je preteklost, je vsakič znova poudarjal Velasco v Parizu, in na poti do zlata prosil, naj bo konec ugotavljanja, kaj v vitrini še manjka: »Tako razmišljanje ne vodi daleč. Pomembno je to, kar smo že dosegli. « In ravno prezentančna mantra »tukaj in zdaj« je pomembno prispevala, da so dekleta v pisanju nove strani zgodovine lahko uživala v vsakem trenutku in sproščeno prišla do naslova prvakinja.

Po takem uspehu mnogi pričakujejo, da bo odbojka doživela nov razcvet, a bo vse odvisno tudi od tega, kako bodo zmago znali unovčiti zveza in nenazadnje tudi klubi. Bo po zlati pariški zgodbi več zanimanja tudi pri nas?

Ženske

Veronika Sossa

Simbolika

pravic
še ne
prinaša

Italijanske olimpijke so v Parizu osvojile več zlatih medalj kot moški. Kar sedem (moški pa tri), h katerim lahko prištejemo tudi odlični mešanih tekmovalcev (v jadranju in strelstvu). O uspehu ženskega dela odprave, ki je vrh dosegel z zmago italijanskih odbojkaric, je na novinarski konferenci po zmagi spregovoril tudi Julio Velasco. Omenjal je tiho revolucijo. »Doživljamo revolucijo, predvsem v zahodnem svetu. To je revolucija žensk. Ravno te jasne in hitre spremembe so po mojem mnenju eden izmed razlogov za nasilje nad ženskami, moški namreč tega naglega vzpona ne sprejemajo. Ne morejo sprejeti dejstva, da ženska danes lahko zahteva ločitev in odide, « je dejal »zlato« Velasco. Kot poroča Gazzetta, so se ob njegovih besedah nekaterim novinarom orosile oči. Pot do enakosti pa je še dolga. Velasco pravi, da vsekakor ne smemo iskati absolutne enakosti: nismo si enaki, nasprotno. Različni smo si, uveljavljati pa moramo popolnoma enake pravice in možnosti. In šport, z njim tudi športni rezultati lahko vodijo do sprememb, je prepričan. Pa za priznavanje enakih pravic (pri športu gre tudi za zagotavljanje enakih plač) zadostuje apriorno zagotavljanje ženskih kvot? Ali to, da na zadnji, »prestižnejši« dan finalne tekme odigrajo ženske in ne moški? Pomeni emancipacija žensk tudi tekmovalstvo v vseh okoliščinah, celo v sablaškem dvoboju v sedmem mesecu nesečnosti? Simbolika da, ki pa pravic še ne prinaša.

»
Odlikuje jih zelo dobro prilagajanje na spremembe

Julio Velasco

Selektor italijanskih odbojkaric

Za tretje mesto tako kot v polfinalu za slovenske rokometne usoden en gol

Rokomet Proti Španiji so Slovenci izgubili z 22:23 in zasedli nehvaležno četrto mesto

LILLE Slovenskim rokometšem ni uspel veliki met in so po zgodovinski uvrstitvi v polfinale izgubili naslednji dve tekmi ter zasedli nehvaležno četrto mesto.

V polfinalu so Slovenci za en gol (31:30) klonili proti favorizirani Danski, ki je v nedeljo v finalu povozila Nemce s končnim 39:26. Podobno se

je zgodilo tudi v tekmi za tretje mesto proti Španiji, v kateri so Slovenci spet bili prekratki za en gol in so izgubili z 22:23. V prvem polčasu je bila igra povsem enakovredna. Tako ena kot druga ekipa je vodila za največ dva gola, polčas pa se je končal z izidom 12:12. V drugem delu so bili Španci stalno v rahli prednos-

ti enega gola, v 58. minuti dve. Slovenci so znižali zaostanek na 22:23, 19 sekund pred koncem imeli tudi napad za izenačenje, a se ni izšlo.

Po koncu tekme slovenski rokometarji niso mogli skriti solz žalosti in razočaranja. Nekateri so se mimo predstavnikov medijev sprehodili povsem objokani, tudi selektor

Uroš Zorman je težko zadrževal solze. »Dve tekmi, polfinale in tekmo za tretje mesto smo izgubili za en gol. Na koncu bi bilo bolje, če bi izgubili za deset golov in bi lažje našli besede, « ni skrival razočaranja. Svojim varovancem je še enkrat čestital za celoten turnir, manjkala pa je pika na i, je čustveno priznal.

Borba Slovenski kapetan Jure Dolencek ANSA

Ikonične lokacije tekmovanj, Škedenjka Jana in mnoge legende

33. poletne olimpijske igre V spominu bodo ostale zaradi nastopa Sirenine jadralke Jane Germani, treh slovenskih kolajn, 40 italijanskih odličij, pa še Đokovića in drugih športnih legend

Jan Grgič

PARIZ 33. poletne olimpijske igre v Parizu bodo ostale v spominu zaradi ... številnih dogodkov, uspehov, prizorov. Skušali jih bomo izbrati nekaj.

Jadralka Sirene Jana Germani

Za Slovence v Italiji bodo letošnje olimpijske igre ostale zapisane v zgodovini z zlatimi črkami. Šele po dolgih dveh desetletjih, od Aten 2004, smo lahko navijali za svojega predstavnika: letos je to bila jadralka TPK Sirena iz Barkovelj pri Trstu, Škedenjka Jana Germani, ki je razredu 49er FX osvojila zelo solidno 5. mesto. Germani se je s sojadralko Giorgio Bertuzzi na morju pred Marseillom uvrstila v regato za kolajne, a zaradi dveh 17. mest v kvalifikacijskem delu, sta bili »azzurri« preveč oddaljeni od mest, ki vodijo na zmagovalni oder. Verjamemo, da lahko dvojica Germani-Bertuzzi se lahko poteguje tudi za olimpijado v Los Angelesu.

Alžirka Imane Khelif

Tri leta po olimpijskem nastopu na igrah v Tokiu, kjer njena udeležba ni vzbudila nobenih polemik, se je Khelifova v Parizu proti svoji volji znašla v središču razprave o spolu, ki so jo vodili konservativni krogi v ozadju spora med MOK-om in Mednarodno boksarsko zvezo (Iba). Alžirka je bila več dni tarča nadlegovanja. Še posebno po predajo njene tekme Angele Carini, ki je s svojimi ravnanji in besedami prispevala k razburjenju proti udeležbi Khelifove. Zaradi »digitalnega linčanja« je njen odvetnik napovedal sprožitve sodnih postopkov. Imane Khelif je na koncu osvojila zlato kolajno.

Znamenita prizorišča

Organizatorji iger so očitno naredili pravo potezo z vključitvijo največjih mestnih znamenitosti v tekmovalni program. Največji čar iger v Parizu so bile ikonične lokacije tekmovanj, recimo sabljaška tekmovalnica v Grand Palaisu, odbojka na mivki pod Eifflovim Stolpom ali pa konjeništvu v Versaillesu. Po svoje je bilo spektakularno tudi plavanje v reki Se-

ni, a kaj, ko je bila slednja še vedno onesnažena, čeprav so organizatorji za sanacijo vode v zadnjih letih porabili več kot milijardo evrov.

Poglavje zase si zaslužijo gledalci: vsepovsod so napolnili športna prizorišča. Športne dvorane so bile nabito polne tudi na jutranjih kvalifikacijskih tekmah.

Primorska je ... vstala

Vse tri slovenske kolajne dišijo po Primorski. Zlata judoistka Andreja Leški je Kopru prinesla prvo zlato kolajno. Nato je za srebro poskrbel koprski kajtar Toni Vodišek. Malce primorski pridih ima tudi zlata kolajna Korošice Janje Garnbret, ki ima v Divači svojega zvestega fizioterapevta Mateja Bombača. Koprške olimpijske športnike bodo danes ob 19. uri sprejeli v koprski Taverne. Njihov prihod bodo pospremili navijači in člani klubov v sprevedu od olimpijskega bazena na Piranski cesti, po Pristaniški ulici do Taverne.

Legende 1

Srbski teniški zvezdnik Novak Đoković je v bogati karieri osvojil vse, kar se je osvojiti dalo. Zlata olimpijska kolajna pa mu je vendarle manjkala. 37-letni »Nole« se je po zmagi v finalu proti Alcarazu kot tretji igrallec v zgodovini, ki je osvojil vse turnirje in olimpijski naslov, pridružil Rafaelu Nadalju in Andreju Agassiju.

Med velike športne junake pariških olimpijskih iger so štiri zlate kolajne (200 m delfin, 200 m mešano, 400 m mešano in 200 m prsno) ter bron v štafeti preizkušnji (4 x 100 m me-

šano) izstrelile 22-letnega francoskega plavalca Leona Marchanda.

Med legende sodi tudi petkratni zaporedni olimpijski prvak, 41-letni kubanski rokoborec Mijain Lopez Nunez, ki je v Parizu slavil zmago v kategoriji do 130 kilogramov.

Legende 2

V ženski plavalni konkurenci je svojo bero olimpijskih kolajn povečala Američanka Katie Ledecky, po novem najboljša plavalka v olimpijski zgodovini, ki je hkrati skočila tudi na tretje mesto najboljših olimpijcev vseh časov. V francoski prestolnici je osvojila dve zlati ter po eno srebrno in bronasto odličje, tako da je zdaj skupnim razmerjem medalj 9-4-1 na tretjem mestu večne lestvice po številu medalj na OI. Pred njo sta le še Phelps s skupno 28 medaljami (23-3-2) in nekdanja sovjetska telovadka Larisa Latinina z 18 (9-5-4).

Med tistimi, ki jim je uspela velika vrnitev na olimpijskem odru, je zvezdnica gimnastike Simone Biles. Telovadka, ki v višino meri 1,42 centimetra, je osvojila tri zlata (z ekipo, v mnogoboju in na preskoku) in eno srebrno (na parterju) odličje, tako da ima zdaj sedem zlatih in skupno deset olimpijskih kolajn.

Italijanske kolajne

Števec italijanskih kolajn se je ustavil pri številki 40, kar je enako kot pred tremi leti v Tokiu. A z razliko, da so »azzurri« v Parizu osvojili 12 zlatih kolajn, na Japonskem pa dve manj (10). Italijanski predsednik Sergio Mattarella bo italijanske športnike in športnice sprejel 23. septembra. Sprejel bo tudi tiste, ki so se uvrstili na četrto mesto (teh je 25).

Center Emil Komel iz Gorice

Pariških iger ne bodo pozabili člani goriške glasbene skupine Komel Jazz Ensemble. Skupino glasbenikov s Centra Emil Komel iz Gorice so sestavljali Kristina Frandolič, Matic Mikola, Francesco Sentieri, Luca Amatruda in Riccardo Chiaron. Goriško delegacijo sta dopolnjevali predsednica Franca Padovan in ravnateljica Alessandra Schettino.

Olimpijski krst Jana Germani (desno) s sojadralko Giorgio Bertuzzi med jadranjem v Marseillu ANSA

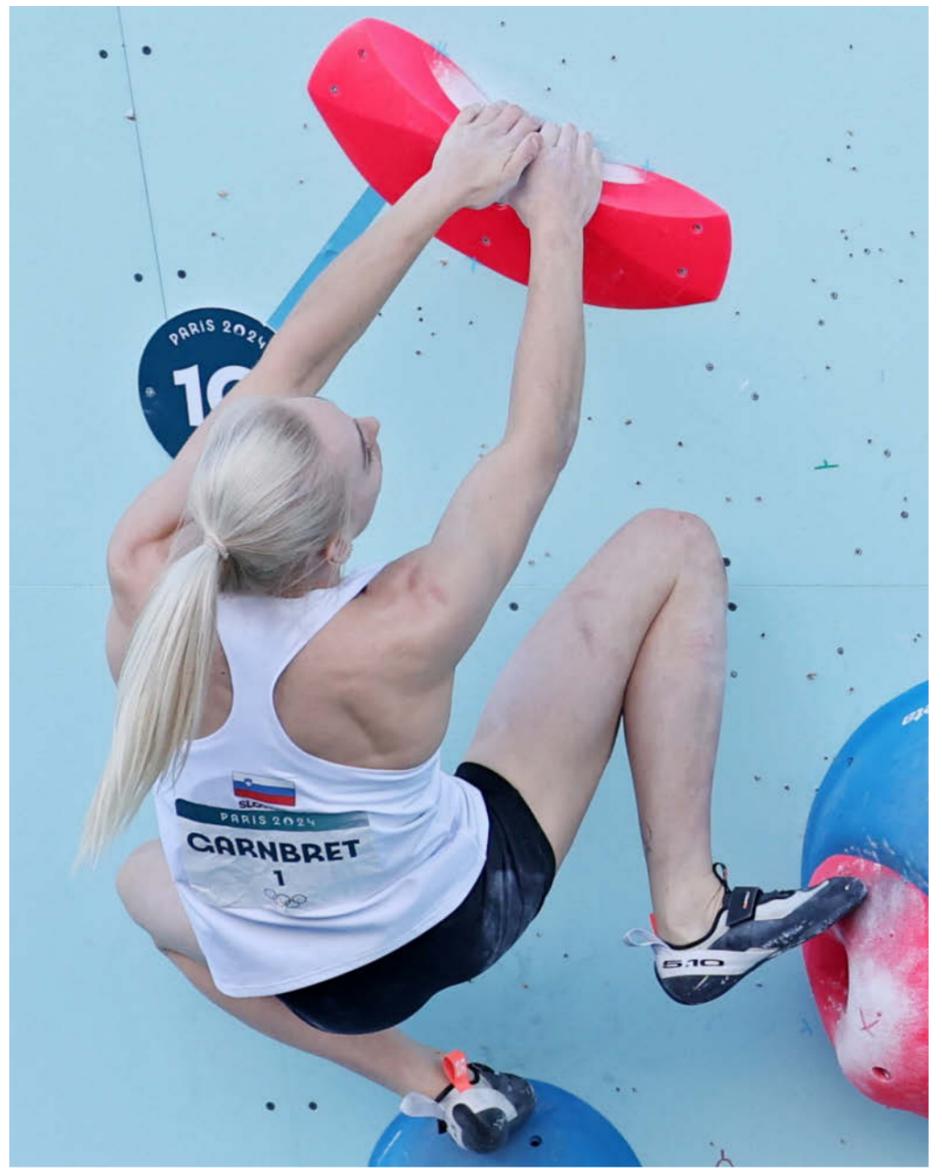
Najboljši vseh časov Teniški zvezdnik Novak Đoković je svojo kariero obogatil z olimpijskim naslovom ANSA

Sena Veliko je bilo govora o onesnaženosti pariškega vodotoka, naposled pa so izpeljali vsa tekmovanja ANSA

22

svetovnih
rekordov
je padlo
na igrah v Parizu

Zdržala pritisk Slovenska plezalka Janja Garnbret je v vlogi favoritinje ubranila zlato kolajno iz Tokia ANSA

Simbol Igrišča za odbojko na mivki pod Eifflovim stolpom so bila ena izmed prizorišč v osrčju Pariza ANSA

Vrnitev Po odsotnosti na zadnjih Ol je ameriška gimnastičarka Simone Biles v Parizu znova navdušila ANSA

Rekorder Švedski skakalec s palico Armand Duplantis je bil eden izmed junakov atletskih tekmovanj ANSA

Vsaka himna ima svojo zgodbo

Državne himne Obsežno raziskovalno delo je napisal tržaški muzikolog Paolo Petronio. Katera je najdaljša himna, katera pa najkrajša? Himne so pisali tujci in sovražniki, le dve himni na svetu pa nimata besedila

Veronika Sossa

PARIZ, TRST Pri nagrajevanju ali pred tekmo: himne so na olimpijskih igrah in drugih velikih tekmovanjih glasbena stalnica. Ali ste kdaj pomislili, da ima vsaka tudi svojo zgodbo? Iz rokava take zgodbe kar stresa tržaški muzikolog Paolo Petronio, ki je temo obsežno obdelal v knjigi *Gli inni nazionali del mondo* (Nacionalne himne sveta). »Nekoč ni bilo tako, kot je danes, da lahko v Google vtipkaš željeno himno in ji takoj prisluhneš. Sam sem v času raziskovanja iskal informacije na konzulatih in v vladnih palačah. Na koncu se je sicer velikokrat izkazalo, da so največ vedeli uradniki, ki so odgovarjali na telefon,« danes razlaga Petronio. Za dokončanje knjige je zato potreboval celih trideset let.

Najkrajša, najdaljša in ...

Urugvaj in Uganda si delita poseben primat. Urugvaj ima najdaljšo himno na svetu, Uganda najkrajšo. Urugvajska himna, ki spominja na glasbo Gioachina Rossinija, je dolga kar 5 minut, na športnih dogodkih sicer prisluhnemo samo njenemu delu. Če želimo prisluhniti himni afriške države Ugande, pa potrebuje samo natanko 23 sekund.

Najstarejša himna je japonska, ki naj bi nastala že v 9. stoletju. Zaradi izolacijske politike Japonske je sicer dolgo ostala neznanca. Ko se je država sredi 19. stoletja začela odpirati svetu, so Japonci v iskanju državnih simbolov izbrali tudi himno, ki je v veljavi še danes. Hayaši, ki so mu poverili nalogo komponiranja, je v novo glasbeno tvorbo vključil tudi

arhaično orientalsko melodijo, a jo izpilil in izboljšal.

Prva himna je britanska

Glavnina himn je nastala v 19. in 20. stoletju z vzponom nacionalnih držav, prva uradna himna pa že prej. To je britanska iz leta 1745. Zanimivo je, da se njen naslov in besedilo spreminjata glede na spol vrhovnega monarha. S kraljicino smrtjo in razglasitvijo kralja Karla III. se je spremenilo tudi ime britanske himne – iz *God Save the Queen* v *God Save the King*. Britansko himno pa ne prepevajo le Britanci. Je ena od dveh državnih himn Nove Zelandije in Avstralije ter drugih držav znotraj Commonwealtha, še vedno jo uporablja tudi Lihtenštajn, pred tem pa so jo za svojo imeli še Nemci (do leta 1922) in Švicarji (do leta 1961).

Himno pišejo ... »tujci«

Ali ste vedeli, da je skladatelj hrvaške himne Srb, srbsko himno *Bože pravde* pa je napisal Slovenec Davorin Jenko, ki je konec 19. stoletja deloval na konservatoriju v Beogradu? Jenko je med drugim uglasbil tudi *Naprej zastava slave*, ki je danes himna Slovenske vojske, v času Kraljevine Jugoslavije pa je poleg hrvaške in srbske bila državna himna, med leti 1972 in 1989 pa himna Socialistične republike Slovenije.

Himno napisal sovražnik

Himna Združenih držav Amerike je britanskega izvora. Glasbena podlaga je nastala leta 1799 v Veliki Britaniji, avtor je Britanec Stafford Smith, v ZDA pa se je razširila kot znana napitnica v času kolonializma. Nad glasbo se je v ZDA naposled navdu-

Hrvaški rokometarji V ekipnih športih pojejo himne tudi pred začetkom tekem ANSA

šil ameriški odvetnik Francis Scott Key, ki je leta 1814 napisal novo besedilo. Nova stvaritev je bila sprva sprejeta kot himna ameriške vojne mornarice, od leta 1931 pa je bila pesem sprejeta za državno himno.

Brez besedila

Le dve himni na svetu nimata besedila: ob španski himni je to še himna San Marina.

Plagiat?

Je brazilska himna plagiat? Kot pravi Petronio, je sum upravičen. Avtor brazilske himne je Francisco Manoel Da Silva. Izkazalo pa se je, da je glasba zelo podobna tisti iz opere *Don Sanche* madžarskega skladatelja Franza Listzta. Kje pa je Da Silva prisluhnil madžarski ope-

ri? V Parizu, kjer je Listz komponiral. Da Silva pa se je tam izpopolnjeval.

Mozart, Hayden in Beethoven

Le peščico melodij za himne so zapisali veliki skladatelji. Med njimi je Avstrija za himno izbrala Mozartovo glasbo, Nemčija ima melodije Josepha Haydna, za evropsko himno pa so izbrali Beethovno Odo radosti.

Slovenskih 14 skladb

Prebrnovo Zdravljico je uglasbilo kar 14 skladateljev, za uradno slovensko himno so izbrali melodijo Stanka Premrla. Pri nas v Trstu sicer največkrat prisluhnemo pesmi z Vrabčevno melodijo. Zdravljica ima sedem kitic, za himno pa so izbrali samo zadnjo.

Muzikolog Paolo Petronio ARHIV

Najuspešnejši je plavalec Marchand, Italija z največ »lesenimi« kolajnami

Zanimivost Kateri posamezniki so v Parizu osvojili največ olimpijskih odličij?

PARIZ Kdo so junaki letošnjih olimpijskih iger v Parizu? Po De Coubertinovem načelu »Važno je sodelovati, ne zmagati«, so to vsi sodelujoči športniki, ne glede na osvojene kolajne in rekorde. Pa vendarle je bilo kar nekaj posameznikov, ki so izstopali nad ostalimi.

Tudi na letošnji izvedbi OI prihaja najbolj odlikovan športnik iz bazena. Najprej velja sicer opozoriti, da je za plavalce, seveda tiste vrhunske, lažje osvojiti večje število kolajin kot za ostale športnike. In to iz enostavnega razloga, da imajo na razpolago več disciplin. V pariškem olimpijskem bazenu je tako izstopal 22-letni Francoz Leon

Marchand, ki se je okitil s štirimi zlatimi kolajnami (200 m delfin, 200 m mešano, 400 m mešano in 200 m prsno), katerim je dodal še en bron v moški štafeti 4 x 100 m mešano. Eno kolajno več pa je domov odnesla kitajska plavalka Jufej Žang, ki pa je ostala brez tiste najzlahtnejše. Osvojila je pet bronastih in eno srebrno.

Prva »neplavalka« v skupnem seštevku kolajin je ameriška zvezdnica, gimnastičarka Simon Biles, ki je bila zlata v mnogoboju, v preskoku in v ekipni tekmi, srebrna pa na parterju. Podobno uspešen je bil njen japonski kolega Šinosuke Oka, ki je osvojil zlato kolajno v mnogoboju,

Domači junak Leon Marchand je osvojil štiri olimpijske naslove ANSA

na drogu in v ekipni tekmi ter bronasto na bradlji. Po tri zlate kolajne so domov odnesli še južnokorejski lokostrelec Woojin Kim, njegova rojakinja in prav tako lokostrelka Lim Si-hyeon, nizozemska kolrsarka na velodromu Harrie Levreysen, novozelandska kajakašica na mirnih vodah Lisa Carrington in ameriška sprinterka Gabrielle Thomas.

ZDA za las pred Kitajsko

Med državami se je boj za prvo mesto odločil šele zadnji dan, ko so ZDA po zaslugi košarkaric po številu zlatih kolajin dohitele Kitajsko. Gostitelji naslednjih olimpijskih iger v Los Angelesu so tako osvojili 40 zlatih, 44 srebrnih in 42 bronastih (skupno 126), Kitajci pa 40 zlatih, 27 srebrnih in 24 bronastih (skupno 91). Na zelo dobro deveto mesto se je uvrstila Italija s skupnimi 40 kolajnami (12 zlatih, 13 srebrnih in 15 bronasti). Italijanski olimpijski odpravi pa gre tudi neslavni rekord po številu osvojenih četrtih mest ali tako imenovanih »lesenih« kolajin: teh je bilo v Parizu kar 25. **E.P.**

Moj Pariz

Mojca Petaros

Deklica bi za moj »bob« odštela 25 evrov

Ko sem se pred nekaj dnevi sprehajala po pariških ulicah, je k meni pritekla desetletna deklica in me vprašala, ali lahko za petindvajset evrov odkupi moj »bob«: tako v francosščini imenujejo tiste okrogle kape za zaščito pred soncem, ki so, vsaj tako se mi zdi, vse bolj moderni.

Klobuk z modro-rozumenimi vzorci, skladnimi z vizualno podobo »Paris 2024«, je bil del moje prostovoljske uniforme. V francoskih medijih sem že v prvih dneh olimpijskih iger zasledila nekaj člankov o tem, da se na platformah za prodajo rabljenih oblačil najde ogromno pariških uniform ter da je prav naš »bob« dosegel največjo priljubljenost in ceno do skoraj tristo evrov. Zato me ne bi smelo presenečati, da je bila omenjena deklica prva od cele vrste ljudi, ki so me v naslednjih dneh prosili za odkup ali izmenjavo prostovoljskega klobuka ali torbice. Na srečo me vsaj nihče ni vprašal, da bi mu kar sredi mesta odstopila majčko ali hlače.

V nedeljo, med mojim čisto zadnjim sprehodom po središču Pariza, sta k meni pristopila dva policista. Ko sta mi nekaj razlagala v francoščini, sem seveda panično razmišljala, kaj neki sem zagrešila. Sem spregledala znak, da tu ne bi smela hoditi? Šele ko je policist pokazal na značke, pripete na kolegovo uniformo, se mi je posvetilo, kaj bi rada od mene: izmenjavanje okrasnih priponk je brez dvoma najbolj razširjen posel na olimpijadi. Nekateri prostovoljci so nalašč za to priložnost dali izdelati priponke s simboli svoje države. Kmalu sem izvedela, da je ta dejavnost zelo razširjena tudi med športniki v olimpijski vasi. In seveda, zakaj pa ne bi v njej sodelovali še varuhi javnega reda?

Ker nisem prinesla svojih priponk, pri izmenjavalnici (skorajda) nisem sodelovala. Njen čar pa je po mojem v tem, da ti daje priložnost za stik z veliko različnimi udeleženci iger. To si velja zapomniti. Omenila sem sicer, da je bila moja udeležba na OI edinstvena ... Toda kdo ve? Naslednje zimske igre bodo navsezadnje še bližje našim krajem.

SPACCIO OCCHIALI VISION®

OPTIČNI CENTRI

POLETNO ZNIŽANJE*
DO 70%

* Samo na razstavljenih očalih. Od 6. julija do 31. avgusta 2024

GORICA

Ulica Trieste 225/1
Vhod iz Ulice Garzarolli
Tel. 0039 0481 520311

TRBIŽ

Ulica Vittorio Veneto 160
Tel. 0039 0428 416011

SESLJAN (TS)

Sesljan 27/1
Drž. Cesta 14 proti Trstu
Tel. 0039 040 299516

  www.spacciocchialivision.it

Intervju

Daniele Scarpa Olimpijski prvak v kanuju na mirnih vodah se je po koncu športne kariere posvetil širjenju kulture morja in vključevanju hendikepiranih oseb

»Športnikom so brez soglasja vbrizgavali doping«

Martin Poljsak

BENETKE Veslati je začel kot otrok, ko je pozno zvečer na skrivaj smuknil v kajak in zaplul po beneški laguni. Komaj 17 let mu je bilo, ko so ga sprejeli v reprezentanco. Daniele Scarpa, olimpijski prvak in podprvak v kajaku na mirnih vodah, Benečan po rodu, pa v svoji karieri ni nihal le športnih uspehov. Nase je opozoril leta 1994, ko je javno izpostavil dejstvo, da so profesionalnim športnikom brez njihovega soglasja vbrizgavali prepovedane substance. Ker je nastopil proti sistemu, so ga dvakrat neuspešno poskušali izključiti iz veslaške zveze. Danes z ženo Sandro Truccolo, dvakratno paralimpijsko prvakinja v lo-kostrelstvu, vodi dobrodelno društvo Canoa Republic, pri katerem med drugim ženskam z veslanjem pomaga okrevati po operaciji zaradi raka na dojki.

Ste v šolo res odhajali s kanujem?

Pot v šolo in nazaj je bil edini trenutek v dnevu, ko sem lahko treniral. Namesto, da bi k pouku eno uro plul z li-

njsko ladjico, »vaporettom«, sem veslal. Po šoli sem moral namreč s starši na delo na polje, v večernih urah pa sem treniral košarko. Igral sem v C ligi, do 23. leta. Dogajalo se je tudi, da sem pri 12. letih ob 22. uri zaključil z nakladanjem sadja in zelenjave na tovornjak, na skrivaj stopil v kanu in odveslal v laguno. Po goji za veslanje so tukaj idealni, gladina vode je zelo mirna.

Kdaj je prišlo do preskoka v profesionalno veslanje?

Na prvih tekmovanjih sem redno zmagoval. Vsi so se spraševali, s kom treniram, a sem bil samouk. Pritegnil sem pozornost državnih opazovalcev in s 17. leti stopil v vrste državne reprezentance. Prva, srebrna, medalja na svetovnih prvenstvih je prišla leta 1981, nasploh je bila to prva italijanska medalja na svetovnem prvenstvu v kajaku na mirnih vodah v kategoriji mladincev. Pri osemnajstih sem se zaposlil v policiji. Dvajset let mi je bilo, ko sem nastopil na prvih olimpijskih igrah v Los Angelesu v vrstah policijske športne ekipe. V dvojcu sem takrat priveslal na četrto mesto.

Leta 1994 ste nastopili na svetovnem prvenstvu v Mehiki. Na katere nepravilnosti v zvezi z dopingom ste takrat opozorili?

Zaradi bolečin v mišicah sem stopil do fizioterapevta, namesto mazila pa sem prejel injekcijo. Kasneje se je izkazalo, da je šlo za liposom, hormon, ki sodi na seznam prepovedanih substanc. Ko sem moral ped tekmovanjem izpolniti protidopingški obrazec, mi je zdravnik svetoval, naj zdravila ne omenjam. Izvedel sem, da so športnikom brez njihovega soglasja vbrizgavali prepovedane substance in zadevo javno obsodil. Kot policist je bila moja dolžnost, da zadevi pridem do dna. Razkritje pa so instrumentalizirali: športni dnevnik Gazzetta dello Sport je objavil zavajajoč intervju in mi na ta način skoraj uničil kariero. Tudi moj nastop na olimpijskih igrah v Atalanti leta 1996 je bil pod vprašajem.

Tam pa ste vseeno nastopili in domov prinesli kar dve medalji. V dvojcu z Antoniom Rossijem sem postal olimpijski prvak v kajaku na mirnih vodah

Canoa Republic Športno društvo sta ustanovila Daniele Scarpa in Sandra Truccolo OSEBNI ARHIV

na razdalji 1000 metrov. Na razdalji 500 metrov pa sva z Beniaminom Bonomijem zlato zgrešila za komaj tri stotine. Še danes me žre. Sicer pa sva z Rossijem na 1000-metrski razdalji postavila rekord, ki ga nikoli več niso podrli. Disciplino so kasneje umaknili iz olimpijskih iger.

Kako pa se je končalo z dopiškimi škandalom?

Dvakrat so me izključili iz veslaške zveze, obakrat sem se pritožil in zmagal. Denar, ki sem ga zaslužil s kolajnami, sem zapravil za odvetnike. Sicer pa je Italijanski olimpijski komite ravno ob mojem primeru ustanovil protidopingško komisijo. Leta 2000 sem tudi pripomogel k sprejetju zakona, po katerem je postala uporaba dopinga kaznivo dejanje.

Ste se po vsem tem še usedli v kanu?

Po koncu profesionalne kariere sem se posvetil mladini, začel sem iskati male veslaške talente. Z ženo Sandro Truccolo sva ustanovila tudi športno društvo Canoa Republic, v sklopu katerega vodim številne projekte. Z jadrnic Desire ljudem približuje kulturo morja, pri čemer v morskem okolje vključujem tudi hendikepirane osebe. Projekt Forza Rosa pa je namenjen ženskam, ki so prestale operacijo zaradi raka na dojki. Dokazano je namreč, da veslanje blagodejno vpliva na rehabilitacijo po operaciji. Obudil pa sem tudi staro pot soli med Piranom in Benetkami, po kateri so ladje sol prevlačale za časa Beneške republike, »Serenissime«. 90-kilometrsko razdaljo bomo tudi letos v kanuju premagali z močjo rok.

»
Veslanje pomaga pri rehabilitaciji po operaciji raka na dojki

Olimpijce pozdravili navijači in predsednica

LJUBLJANA Slovenski navijači so sinoči v prestolnici pozdravili slovensko reprezentanco, ki je državo uspešno zastopala na olimpijskih igrah. Na odru so zaploskali predstavnikom vseh športnih panog, v katerih so tekmovali Slovenci, največ pričakovanja pa je vladalo seveda za dobitnike olimpijskih kolajn. Judoistka Andreja Leški je publiko navdušila s prešernim nasmehom, ki je, odkar je osvojila kolajno, še bolj zlat. Srebrni kajtar Toni Vodišek je izpostavil, da ima najlepšo pisarno na svetu, saj gre vedno delat na plažo. Že drugič zlata športna plezalka Janja Garnbret pa je pojasnila, kako je bila zanj stresna tekmovalna sobota in izpostavila, da je tisti dan trikrat jokala, nazadnje od sreče.

Še pred sprejemom na Kongresnem trgu, kjer je publiko kratkočasila tudi skupina Šank Rock, je slovenske olimpijce v predsedniški palači sprejela predsednica Slovenije Nataša Pirc Musar. Čestitala jim je za dosežene rezultate ter borbenost in srčnost, ki so ju pokazali na največjem športnem odru. STA

Intervju

Miha Pečar Profesor športne vzgoje in trener o zgodnji specializaciji v športu in posledično zelo mladih športnikih, ki se udeležujejo olimpijskih iger, ter zgledu, ki ga igre dajejo mladim

»Ko je zmagal Jacobs, je bilo v atletskih klubih več vpisov«

Urška Petaros

NABREŽINA Miho Pečarja smo včeraj popoldne zmotili v Tolminu, do koder je prikolesaril iz Nabrežine. Tam je čakal, da bi se dovolj shladilo in bi lahko pot nadaljeval do Matajurja. Profesor športne vzgoje ter trener pri društvih Gaja, Bor in Burja je takoj privolil v pogovor.

Ali ste že obiskali Pariz?

Nisem. Za zdaj me ne mika,raje se odpravljam v hribe in naravo, v bodoče pa bi ga enkrat rad obiskal.

Ste spremljali olimpijske igre?

Sem, a bolj naključno. Načrtovano sem si ogledal včerajšnji (nedeljski op. a.) finale v odbojki, tek na 100 metrov in še kakšen finale. Drugače pa sem občasno prižgal televizijo in gledal, kar so takrat predvajali.

Katere panoge so vam najbolj pri srcu?

Gimnastika, atletika in plavanje. Na prvem mestu je vsekar gimnastika.

Za katere športnike ste navijali?

Za nikogar, igre sem samo spremljal.

Imate kakšen poseben olimpijski spomin?

Spomnim se fenomenalnega Boltovega rekorda ter nekaterih Phelpsovih plavalnih rekordov. Ne vem, koliko kolajn je osvojil, vem pa, da je takrat zmagal vse, kar se je dalo.

Kaj menite o tem, da se olimpijskih iger udeležujejo zelo mladi športniki (pri rolkah tudi 11-letnica)?

To so potrebe modernega športa. Že triletne otroke začnejo ozko specializirati v panoge, potem pa ti postanejo šampioni že pri desetih letih. Ni čudno, da če kdo začne trenirati tako zgodaj,

Marcel Jacobs Po njegovi zmagi v Tokiu se je marsikdo začel ukvarjati z atletiko ANSA

Trener Miha Pečar ARHIV

postane vrhunski pri enajstih ali dvanajstih letih. Pri gimnastiki je do zgodnje specializacije prihaja že od nekdaj. Če zadeneš fazo v puberteti, v kateri so ravni hormonov najboljše in so atleti tehnično zelo dobro podkovani, potem bodo imeli takrat najboljše rezultate, po drugi strani pa bo začela potem forma padati v primerjavi z drugimi. Res pa je, da ta ozka specializacija nare-

di svoje. Meni se zdi grozno, da dresirajo že triletnike, ampak to je realnost in tako vidimo otroke na olimpijskih igrah. Ta meja se je že spustila zelo nizko. Problem vidim pri društvih, ki začnejo to delati že s tako mladimi. Edina pot, da bo prišel do uspeha, pa je, da otrok začne že tako zgodaj, razen kakšnih fenomenov, kot je Đoković, ki se je šele kasneje specializiral za tenis.

So po vašem olimpijske igre zgled za mlade?

Mislím, da so. Olimpijske igre so zdaj tudi dobro medijsko pokrite, takoj se najde posnetke, tako da si lahko mlad športnik na telefonu pogleda, kar ga zanima in se tako navduši. Športniki še vedno dajejo zgled na teh tekmovanjih, čeprav vidimo kdaj tudi kakšne epizode, ki ne kažejo fair playa. A če posameznik zna filtrirati, kaj je v duhu

olimpijskih iger in kaj ni, to ni problem.

Ali tudi vi opazate korelacijo med osvojenimi medaljami in navdušenjem nad določeno panogo?

Tako pravijo trendi, sam pa lahko to do določene mere potrdim. Pri atletskem klubu Bor smo imeli tisto leto, ko je zmagal Marcel Jacobs, veliko več vpisov. Vsi so se navduševali nad atletiko. Ko nekdo zmagaja, temu masovno sledijo, saj v njem najdejo vzornika. Bi pa bilo potrebno pogledati, če ti, ki se takrat navdušijo, potem tudi nadaljujejo s to panogo ali je to samo začasno. Korelacija pa gotovo obstaja.

Je vrhunski šport zaradi vseh naporov, ki jih imajo športniki, zdrav?

Gre za trdo življenje, delo, garanje, ki je včasih poplačano in včasih ni. Potrebno je ugotoviti, če je oseba pripravljena vlo-

žiti vse v to ali ne. Veliko težav je vezanih na končanje kariere. Plavalec, ki je navajen zaužiti 10.000 kalorij na dan, bo moral to postopoma nižati, a gotovo ni lahko zaključiti takšne kariere. Vrhunski športnik mora imeti zelo strog režim diete, treningov in počitka. Oni so zdravi, mogoče včasih ni zdrav psihološki pritisk nad njimi.

Ste že bili na počitnicah?

S punco sva bila le nekajkrat v hribih po nekaj dni.

Potemtakem lahko rečemo, da ste poleti športno aktivni.

Tako je. Plavam, hodim v hribe, plezam ...

Katero knjigo imate na nočni omarici?

Ravnokar sem prebral knjigo Stiega Larssona La regina dei castelli di carta.

»
Športniki še vedno dajejo zgled na takšnih tekmovanjih

Kolajne

	Z	S	B
ZDA	40	44	42
Kitajska	40	27	24
Japonska	20	12	13
Avstralija	18	19	16
Francija	16	26	22
Nizozemska	15	7	12
Velika Britanija	14	22	29
Južna Koreja	13	9	10
Italija	12	13	15
Nemčija	12	13	8
Nova Zelandija	10	7	3
Kanada	9	7	11
Uzbekistan	8	2	3
Madžarska	6	7	6
Španija	5	4	9
Švedska	4	4	3
Kenija	4	2	5
Norveška	4	1	3
Irska	4	0	3
Brazilija	3	7	10
Iran	3	6	3
Ukrajina	3	5	4
Romunija	3	4	2
Gruzija	3	3	1
Belgija	3	1	6
Bolgarija	3	1	3
Srbija	3	1	1
Češka	3	0	2
Danska	2	2	5
Azerbajdžan	2	2	3
Hrvaška	2	2	3
Kuba	2	1	6
Bahrajn	2	1	1
Slovenija	2	1	0
Tajvan	2	0	5
Avstrija	2	0	3
Hongkong	2	0	2
Filipini	2	0	2
Alžirija	2	0	1
Indonezija	2	0	1
Izrael	1	5	1
Poljska	1	4	5
Kazahstan	1	3	3
Jamajka	1	3	2
Južna Afrika	1	3	2
Tajska	1	3	2
Etiopija	1	3	0
Švica	1	2	5
Ekvador	1	2	2
Portugalska	1	2	1
Grčija	1	1	6
Argentina	1	1	1
Egipt	1	1	1
Tunizija	1	1	1
Bocvana	1	1	0
Čile	1	1	0
Sveta Lucija	1	1	0
Uganda	1	1	0
Dominikanska r.	1	0	2
Gvatemala	1	0	1
Maroko	1	0	1
Dominika	1	0	0
Pakistan	1	0	0
Turčija	0	3	5
Mehika	0	3	2
Armenija	0	3	1
Kolumbija	0	3	1
Kirgizistan	0	2	4
Severna Koreja	0	2	4
Litva	0	2	2
Indija	0	1	5
Moldavija	0	1	3
Kosovo	0	1	1
Ciper	0	1	0
Fidži	0	1	0
Jordanija	0	1	0
Mongolija	0	1	0
Panama	0	1	0
Tadžikistan	0	0	3
Albanija	0	0	2
Grenada	0	0	2
Malezija	0	0	2
Portoriko	0	0	2
Katar	0	0	1
Ol. ek. beguncev	0	0	1
Peru	0	0	1
Singapur	0	0	1
Slonokoščena o.	0	0	1
Slovaška	0	0	1
Zambija	0	0	1
Zelenortski otoki	0	0	1

Na robu in na dnu

Peter Verč

Znočilo se je in sanje so bile takšne ...

Na sklepi prireditvi v Parizu je spregovoril še Ivan Peterlin. Zaželel je vso srečo prirediteljem prihodnjih iger (Los Angeles 2028 in Brisbane 2032) ter zagotovil, da se organizacijski odbor 36. olimpijade, ki jo bodo leta 2036 skupaj gostili Trst, Gorica in Podbocesec, zavzeto pripravila na izvedbo najbolj trajnostnih iger doslej. Novih objektov ne bodo gradili, pač zgolj izkoristili prizorišča, ki so že na voljo.

Med Peterlinovim govorom so se tako v ozadju vrtele fotografije krajev, kjer bodo čez dvanajst let tekmovali olimpijci. Košarka se

bo odvijala pri Briščiških, nogomet v Križu, odbojka v Sovodnjah, sabljanje v Slovinskem stalnem gledališču, jadrnanje v Tržaškem zalivu, veslanje v Doberdobskem jezeru, kajak in kanu na Nadiži, plavalne tekme na Soči, odbojka na mivki v Trčmunu, plezanje v Dolini Glinščice, dviganje uteži na Sabotinu, ulično rolkanje na Višarjah, hokej na travi v Topolovem, golf v Ricmanjih, vaterpolo v kontovelski mlaki in breakdance oz. breaking v Števerjanu (ob zvokih festivala). Vsi borilni športi pa bodo potekali v uredništvu Primorskega dnevnika pri Svetem Jakobu, in sicer za-

radi legende, da se je tekvondo rodil med nočnim preprirom v eni izmed šentjakobskih beznic. Nekaj tekem bo gostil Narodni dom v Trstu, še ni znano katere, omenja pa se nova olimpijska disciplina – zborovsko petje. Na trgu Giotti v Trstu, nekako na pol poti med sedežema SKGZ in SSO, pa so že postavili mrežo. Menda za tenis. Simbolike bo res veliko. Maraton skozi Sabličce in cestninsko postajo Moščenice (Lisert) bo povezal Trst in Gorico, zmagovalci vseh 330 tekem pa bodo podobno kot v Parizu udarili po zvoncih. Te bodo ob koncu olimpijade postavili v dolinsko cerkev.

Montesano (Sirena) skupaj s Coslovichem osvojil zlato

Jadranje Svetovno prvenstvo v razredu 29er, ki je pred kratkim potekalo na Danskem, sta tržaška jadralca končala kot prva v konkurenci U17 in na skupnem šestem mestu

Sanela Čoralič

AARHUS Sirenin jadralca Giuseppe Montesano, ki s sojadralcem Enricom Coslovichem (Cdv Muggia) tekmuje v razredu 29er, se je s svetovnega prvenstva na Danskem vrnil z zlato medaljo. Mlada jadralca sta osvojila prvo mesto v konkurenci U17 in skupno šesto mesto. Izvrstno delo sta opravila zlasti zadnji tekmovalni dan (skupno jih je bilo šest), ko sta odjadrala tri vrhunske plove (prvo, sedmo in drugo mesto) in se s skupnega 16. mesta in tretjega v konkurenci U17 povzpela na visoko šesto oz. prvo mesto med mlajšimi od 17 let.

Jadralca sta svetovno prvenstvo v danskem kraju Aarhus začela s protesti in kazenski točkami, a kljub temu sta ostala zbrana in si v kvalifikacijskih plovih, ki so sledili, brez večjih težav priborila nastope v zlati skupini. Tu sta prvi dan začela solidno, nato pa stopnjevala formo in vse svoje jadralne znanje in dob-

ro psihično pripravljenost odlično unovčila zadnji regatni dan, ko so bili tudi vremenski pogoji najzahtevnejši. Konkurenta v kategoriji U17 sta prehitela brez težav, odlični nastopi pa so ju popeljali vse do šestega skupnega mesta, kar je izjemen uspeh, saj so bili na vrhu izkušenejši jadralci.

Giuseppe in Enrico sta z optimista na 29er prešla pred dvema letoma. Najprej sta znanje začela osvajati v Kopru pod budnim očesom trenerja Sandija Dekleve, nato pa sta začela trenirati pod vodstvom Alessandra Savia v miljskem klubu Cdv Muggia. Letos sta na tekmovanjih za Italijanskih pokal zabeležila izvrstne uvrstitve, zaradi česar ju je Jadralna zveza Italije kot italijanska zastopnika poslala na mladinsko svetovno prvenstvo za jadralce, mlajše od 19 let. To je letos potekalo na Gardskem jezeru, mlada jadralca pa sta končala na sredini lestvice. Pred njima je zdaj še državno prvenstvo, ki bo prve dni septembra potekalo v Pescari.

Zmagovalni oder Mladinca sta se povzpela na najvišjo stopničko

Roglič potrdil nastop na Vuelti

Kolesarstvo Start dirke po Španiji v soboto

MADRID Slovenski kolesar Primož Roglič bo nastopil na dirki po Španiji, je sporočila njegova ekipa Red Bull-BORAHansgrohe. Roglič po padcu na dirki po Franciji še ni nastopal, je pa že okrevanje in je narejen za Vuelto, ki se bo začela v soboto z 12-kilometriskim kronometrom v Lizboni.

Štiriintridesetletni Roglič bo

naskakoval četrto zmago na Vuelti, potem ko je bil najboljši v letih 2019, 2020 in 2021. Tri zmage na španski pentli imajo še Švicar Toni Rominger (1992, 1993 in 1994) in Španec Alberto Contador (2008, 2012 in 2014), prvi na večni lestvici zmagovalcev pa je Contadorjev rojak Roberto Heras, ki je na domači dirki slavil v letih

Spet v akciji Primož Roglič

2000, 2003, 2004 in 2005.

Roglič, ki je zadnja dva tedna in pol preživel na višinskih pripravah, bo od sebi imel močno ekipo. Aduta za skupni seštevek bosta še Kolumbijec Dani Martinez, ki je bil drugi na letošnjem Giru, in Rus Aleksandr Vlasov, ki se tako kot Roglič vrača na prizorišče po odstopu na Touru. Poleg oemne trojice bodo v postavi ekipe Red Bull-BORAHansgrohe še Roger Adria, Nico Denz, Giovanni Aleotti, Florian Lipowitz in Patrick Gamper. Direktor nemškega moštva Rolf Aldag je poudaril, da v Španijo odhajajo z velikimi apetiti, čeprav Roglič in Vlasov po pettedenskem premoru nista še idealno pripravljena. **E.P.**

Center Jure Besedič je lansko sezono končal v prvi slovenski ligi KZS.SI

Pod obroče prihaja slovenski orjak

Košarka Dres Jadranove članske ekipe, ki bo prihodnji teden začela priprave na novo sezono, bo oblekel izkušeni Jure Besedič

OPČINE Čez teden dni se bodo Jadranovi košarkarji, ki bodo tudi v letošnji sezoni nastopali v meddeželni B-ligi, ponovno zbrali po poletnem premoru. Članska ekipa, ki jo po novem vodi trenerki par Bazzarini-Heiligstein bo priprave začela v torek, 20. avgusta, v športni dvorani na Ronuni pri Briščikih.

Jadranovo vodstvo je z veseljem naznanilo, da je celotno jedro lanske ekipe potrdilo svojo prisotnost. Dres združene ekipe bodo torej še naprej nosili Matija Batich, Borut Ban, Carlo De Petris, Saša Malalan, Marko Milisavljevič in Lukas Jakin. Pri Jadranu ostajata tudi Jacopo Demarchi in italijanski mladinski reprezentant Luka Ignjatović. Vprašljiv je le status Jerneja Pregarca, ki bo z novim letom odšel na študijsko izmenjavo v tujino. Novinca v ekipi pa sta perspektivna mlada košarkarja Ivan Gulič, ki se je doslej kalil pri klubu Pallacanestro Trieste, in Nikolaj Persi, ki je v zadnjih sezonah nastopal za Kontovel.

Začetek konec septembra Jadranova članska ekipa se bo med 30. avgustom in 1. septembrom mudila na tridnevnih intenzivnih pripravah na Rogli, v drugi polovici septembra pa jo čakata pripravljalna turnirja v Trzinu (v organizaciji Falconstarja) in Gorici (v organizaciji Dinama).

Prvenstvo meddeželne B-lige se bo začelo v nedeljo, 29. septembra, torej teden prej kot lani. Jadran je bil uvrščen v skupino D severovzhodne konference, predstavniki Furlanije - Julijske krajine so še Pordenone, tržiški Falconstar in goriški Dinamo, ki je lani napredoval iz C-lige. Ostale ekipe so: Virtus Padova, Petrarca Padova, Montebelluna, San Bonifacio, Oderzo, Jesolo, Ferrara in Pergine Valsugana. **E.P.**

Odmevna okrepitev

V sezoni 2024/25 bo Jadranov dres oblekel slovenski orjak Jure Besedič, s katerim bo Jadran zakrpal vrzel na centrskem položaju po odhodu Dujeta Rade in Parideja Bianchinija. Gre za izkušenelega 32-let-

nega košarkarja, ki izstopa s svojo postavnostjo, saj je visok kar 208 cm in teži 125 kg. Besedič, ki je svojčas nastopal za vse slovenske mladinske reprezentance od U16 do U20, je v lanske sezoni nastopal za ekipo Bakery Piacenza v italijanski B-ligi, v zaključku pa je oblekel dres slovenskega prvoligaša Hopsi Polzela. Ni znano, ali bo Besedič zadnja Jadranova okrepitev, saj strokovni štab še naprej spremlja dogajanje na košarkarski tržnici.

V Ljubljani s tremi udeleženci evrolige

Košarka

LJUBLJANA Ljubljanska dvorana Tivoli bo 6. in 7. septembra v okviru Ljubljanskega festivala športa gostila košarkarski turnir s tremi udeleženci evrolige. Ob Cedeviti Olimpiji bodo nastopili aktualni evropski

prvak Panathinaikos Atene, prvak evrolige 2021/22 turški Anadolu Efes in Bayern München. Prijateljski turnir bodo ekipe izkoristile za pripravo na prihajajočo tekmovalno sezono 2024/25.

Turnir v hramu slovenske košarke bo potekal v petek, 6. septembra, in v soboto, 7. septembra. V petek bosta na sporedu obe polfinalni tekmi, v soboto še tekma za tretje mesto in finale.

V prvem polfinalu v petek ob 18. uri se bosta pomerila Cedevita Olimpija in Panathinaikos, v drugem ob 20.30 pa Anadolu Efes in Bayern. Drugi dan bosta tekmi in 16. uri in 18.30.

V Vižovljah prestižna prijateljska tekma med Sesljanom in Triestino

VIŽOVLJE Nogometaši Sistani Sosljana so prejšnji teden začeli s pripravami na novo sezono. »Delfini« bodo letos igrali v prvenstvu promocijske lige pod taktirko novega trenerja Fabia Jurincicha, ki je lani vodil mladinske ekipe Triestine. Rumeno-modre čaka danes ob 19. uri že tradicionalna prijateljska tekma proti C-ligašu Triestini, ki je v soboto že igrala prvo uradno tekmo in v pokalnem tekmovanju C-lige izgubila na domačem Roccu proti Trentu z 0:1. Današnja tekma na zelenici v Vižovljah se bo začela ob 19. uri. Sistani Sosljan bo nato pokalno tekmovanje začel v sredo, 28. avgusta, z gostovanjem proti ekipi Bujese. **FOTODAMI@N**

Televizijski spored

21.00 RAI 2 Cocktail

21.10 RAI MOVIE Freaks Out

21.15 LA7 Le regole della casa del sidro

22.55 SLO 2 Pravi pogum

RAI 3 BIS

18.40 Čezmejna TV: Primorska kronika
20.30 Deželni TV dnevnik, sledi Čezmejna TV: Dnevnik SLO 1

20.30 RAI 3 BIS Deželni tv dnevnik

RAI 1

6.30 16.55 Novice, vreme in rubrike
9.00 UnoMattina estate
11.30 Camper in viaggio
12.00 Camper
13.30 20.00 Dnevnik
14.05 Nad.: Un passo dal cielo
16.05 17.05 Estate in diretta
18.45 Igra: Reazione a catena - L'intesa vincente (v. P. Insegno)
20.30 Techetchetè
21.25 Serija: Master Crimes
23.15 Overland

RAI 2

7.00 Serija rom. filmov: La nave dei sogni - Viaggio di nozze alle Hawaii
8.30 20.30 Dnevnik in rubrike
8.45 Serija: Che Todd ci aiuti
10.10 18.15 Novice, vreme, šport in rubrike
11.20 Serija rom. filmov: La nave dei sogni - Antigua
14.00 Serija: Squadra Speciale Cobra 11
15.30 Serija: Squadra Speciale Colonia
16.20 Serija: Hotel Portofino
19.00 Serija: NCIS: Los Angeles
19.40 Serija: S.W.A.T.
21.00 Film: Cocktail (rom., '88, i. T. Cruise, B. Brown)
22.55 Storie di donne al bivio

RAI 5

13.20 20.35 Dok.: Divini devoti
14.00 Dok.: Arabian Inferno
14.45 Dok.: Into the Blue
15.40 Gledališče: Macbeth
17.00 Glasba in koncerti: Festival Musica sull'Acqua 2022
18.00 Rai5 Classic
18.50 Punto Nave: Mappe per l'immaginario
19.40 Novice
19.45 Dok.: Dorian - L'arte non invecchia
21.15 Film: La felicità degli altri (kom., Fr., '20, i. B. Bejo, V. Cassel)
22.55 Dok.: The Doors Live at the Hollywood Bowl '68

RAI 3

8.00 Agorà estate
10.00 Elisir
11.10 Serija: Il commissario Rex
11.55 14.00, 19.00 Dnevnik, vreme in rubrike
12.15 Quante storie
13.15 Dok. serija: Passato e presente
15.05 Il provinciale
16.05 Dok.: Di là dal fiume e tra gli alberi
17.00 Overland
17.55 Geo
20.00 Blob
20.25 Caro Marziano
20.45 Nad.: Un posto al sole
21.20 Filorosso Revolution (v. F. Ruffo)

RAI MOVIE

12.10 Film: La via del West (vestern, '67, i. K. Douglas, R. Mitchum)
14.20 Film: Un principe (quasi) azzurro (kom., Fr., '13)
15.55 Film: Audace colpo dei soliti ignoti (kom., It., '59, i. V. Gassman)
17.45 Film: Scusate se esisto! (kom., It., '14, i. R. Bova, P. Cortellesi)
19.35 Film: La discoteca (glasb./kom., It., '83, i. N. D'Angelo)
21.10 Film: Freaks Out (fant./dram., It., '21, r. G. Mainetti)
23.35 Film: Unico testimone (triler, '01, i. J. Travolta, V. Vaughn)

RETE 4

6.45 20.30 4 di sera
7.45 Nad.: La ragazza e l'ufficiale
8.45 Nad.: Love is in the Air
9.45 Nad.: Everywhere I Go - Coincidenze d'amore
11.55 19.00 Dnevnik, vreme in promet
12.20 Serija: Detective in corsia
14.00 Lo sportello di Forum
15.30 Izredne novice
16.30 Film: Si può fare... amico (vestern/kom., '72, i. B. Spencer, J. Palance)
19.40 Nad.: Terra amara
21.25 Film: Psycho (krim./groz., '60, r. A. Hitchcock, i. A. Perkins, J. Leigh)
23.55 Film: L'ultima eclissi (dram./triler, '95, i. K. Bates, J. J. Leigh)

CANALE 5

6.00 Pregled tiska
7.55 13.00, 20.00 Dnevnik, promet in vreme
8.45 Mattino Cinque
10.55 Forum
13.40 Nad.: Beautiful
14.10 Nad.: The Family
15.10 Nad.: La promessa
16.55 Pomeriggio Cinque
18.45 Igra: The Wall (v. G. Scotti)
20.30 Trofeo Berlusconi 2024: Milan - Monza

ITALIA 1

6.45 Serija: CHiPs
7.40 Serija: Rizzoli & Isles
8.35 0.00 Serija: Law & Order - Unità vittime speciali
10.30 Serija: CSI: NY
12.25 18.20 Dnevnik, rubrike in vreme
13.00 Šport
13.50 Nan.: I Simpson
15.05 Nan.: I Griffin
15.35 Serija: Magnum P.I.
17.30 Serija: The Mentalist
19.30 Serija: FBI: Most Wanted
20.30 Serija: NCIS: Unità anticrimine
21.20 Le Iene: Inside

IRIS

12.20 Film: The Others (groz./dram., '01, i. N. Kidman)
14.25 Film: Ray (glasb./biogr., '04, i. J. Foxx)
17.30 Film: A casa con i miei (rom./kom., '08, i. M. Lawrence, J. Bryant)
19.40 Serija: Kojak
20.30 Serija: Walker, Texas Ranger
21.10 Film: Gli uomini della terra selvaggia (vestern, '58, i. A. Ladd, E. Borgnine)
23.00 Film: Lo sperone insanguinato (vestern, '58, i. R. Taylor, J. London)

LA7

7.40 13.30, 20.00 Dnevnik in vreme
8.00 Omnibus
10.10 20.35 In onda
11.00 L'aria che tira
14.00 Eden: Un pianeta da salvare
17.00 Dok. serija: C'era una volta... il Novecento
18.55 Serija: Padre Brown
21.15 Film: Le regole della casa del sidro (rom./dram., '99, i. T. Maguire, C. Theron, M. Caine)
23.35 Film: City of Lies - L'ora della verità (triler/dram., '18, i. J. Depp, F. Whitaker)

CIELO

10.40 Cuochi d'Italia
11.40 MasterChef Italia
16.25 19.05 Fratelli in affari
17.20 Buying & Selling
18.15 Love It or List It - Prendere o lasciare
20.00 Affari al buio
20.30 Affari di famiglia
21.20 Serija: Gomorra
23.20 Film: Avere vent'anni (erot./dram., It., '78, r. E. Di Leo)

SLOVENIJA 1

6.55 Dobro jutro
9.00 17.10 Otroške in mladinske oddaje
10.45 Dok.: Kdo se boji slovenščine?
11.30 Dok.: Pot do presežnega - 100 let Teološke fakultete Poročila, šport, vreme
12.55 Dok. nan.: (Ne)znana poglavja slovenske zgodovine
15.55 Nad.: V vrtincu ljubezni Slovenski magazin
17.30 Slovenska kronika
20.00 Nad.: Vsa bitja, majhna in velika
20.55 Dok.: Zapeljanje pogleda - Kostja Gatnik
21.15 Dok.: David Attenborough o pevskih čudesih
22.05 Odmevi, nato Kultura in Šport
23.00 Nad.: Trigrad

SLOVENIJA 2

6.00 Napovedujemo
12.20 18.50 Videotrak
13.35 Dobro jutro
16.05 Dok.: Obrabi naših rojakov - Ledinska imena porabja Gala večer slovenske popevke na Ptuj
20.00 Dok.: Kult teorij zarot QAnon
20.50 Dok.: Podjetno naprej - Saša Zuman, lončarstvo
21.20 Film: Strojvodjev dnevnik (dram., Srb., '16, r. M. Radović)
22.55 Film: Pravi pogum (pust./vestern, '69, i. J. Wayne)

KOPER

14.00 Regionalni dnevnik
15.00 Poletno športno območje
15.20 Dok.: Izven meja
15.45 Pozdravljeni
16.20 Slovenski magazin
16.45 Dok.: Andrea Antico da Montona, sin Istre
17.15 Italijanski animirani stripi
17.30 Artevisione magazin
18.00 Dok.: Kraji in običaji
19.00 21.15 Vsdanes: TV dnevnik
20.20 Shaker
21.30 Dok.: Eno življenje, ena zgodba - Ferdi Vidmar
22.20 Vrt sanj
23.05 Dok. film: Mosaico Adriatico - Hribi
23.45 4 opravljjanja: Marco Rò

TELEQUATTRO

7.00 13.50 Sveglia Trieste!
10.00 11.50 Sveglia Trieste!: vede- ne vadbe
10.40 TG Montecitorio
12.10 Robe da pazzi
12.25 17.15 Ricette italiane per tutto l'anno
12.40 L'alpino
13.00 17.30, 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik
18.00 0.00 Trieste in diretta
19.00 23.30 Regionalni dnevnik
21.05 Film: City of Ghosts (krim./triler, '02, r. in i. M. Dillon)

Izpostavljam

Strojvodjev dnevnik

Srbija in Hrvaška, 2016 / Režija Miloš Radović / Igrajo Lazar Ristovski, Petar Korač, Mirjana Karanović in Jasna Djuričić

21.20 SLO 2

Veliki Lazar Ristovski tokrat nastopa v vlogi svojstvenega strojvodje. Statistika namreč trdi, da v času kariere vsak strojvodja do smrti povozil med petnajst in dvajset ljudi. Šestdesetletni Ilija je tik pred upokojitvijo. Med kolegi se ga drži sloves največjega »morilca«, saj je povzročil 28 incidentov s

smrtnim izidom. Njegov posinovljenec Sima bi tudi rad postal strojvodja, a mu Ilija tega ne dovoli. Ko končno popusti sinovi želji in tudi Sima v Beogradu doštudira za strojvodjo, se pravzaprav začne prava drama, saj kljub minevanju mesecev in let Sima še ni doživel železniške nesreče, kar ga zelo bega...

Radijski spored

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Koledar; 7.30 Dobro jutro; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Poletni Jutranji val: v studiu J. Hauschild in R. Grebenšek; 10.00 Poročila; 10.10 Prva izmena: Zagoreti, zelo poletna oddaja (v. J. Gruden in I. Ota); 11.00 Poletni Studio D: Odmevi v družbi, Radijska muzejska vitrina, Trajna prisotnost - Med Gorico in Novo Gorico; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Brežčasni (v. K. Stojnič); 15.00 Morski val: v studiu A. Gruden in M. Zobec; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10, 17.50, 18.45 Music box; 17.30 Odprta knjiga: Alojz Rebula - Nokturno za Primorsko, 20. del; 18.00 Pogovori o glasbi; 19.20 Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

Radio Koper

(italijanski program)
6.00 Dobro jutro; 7.15 Jutranji dnevnik; 8.00 Calle degli orti grandi; 10.35 Note d'estate; 11.00 Dentro i fatti; 11.35, 14.15, 20.30 Glasba; 12.30, 15.30 Dogodki dneva; 13.00 Pairappappà puzzle; 13.35 Ora musica; 15.00 Souvenir d'Italie; 16.00 E... state freschi; 18.00 Sconfiamenti; 19.00 Sign of the times; 19.30 Večerni dnevnik; 20.00 Dentro i fatti; 21.00 Album charts; 22.00 Rock you; 23.00 Picnic électronique.

Radio Koper

(slovenski program)
5.30, 8.45 Kronika; 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 14.30, 16.30 Poročila; 7.00 Jutranjik; 7.30 Radijski kviz; 8.00

Stik na klik Povsod v družbi vašega dnevnika

Za pomoč pokličite na +39 040 7786300 ali pišite na narocnine@primorski.eu

GET IT ON Google Play
Download on the App Store

Primorski dnevnik
NASLEDNIK PARTIZANSKEGA DNEVNIKA IZHAJATI JE ZAČEL V OSVOBJENEM TRSTU 13. MAJA 1945

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmočen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni Dobrodo v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni Slovenija pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužnjeni Evropi.

Na prelomu devetnajstega stoletja je v Trstu izhajala EDINOST, prvi dnevnik primorskih Slovencev. Primorski dnevnik je tudi njen dedič.

www.primorski.eu

Lastnik
Zadruga Primorski dnevnik d. z. - Trst
Predsednik: Igor Kocijančič

Založnik
Družba za založniške pobude DZP doo z enim družabnikom PRAE srl con unico socio
Predsednik: Aleksander Koren
Trst, Ul. Montecchi 6
T +39 040 7786380
F +39 040 7786381

Tisk
Stampa Venezia srl,
Rim, podružnica Mestre (VE)

Odgovorni urednik
Igor Devetak

Uredništvo

34137 Trst
Ul. Montecchi 6
T +39 040 7786300
F +39 040 7786380
E trst@primorski.eu

34170 Gorica
Ul. Garibaldi 9
T +39 0481 356320
F +39 0481 356329
E gorica@primorski.eu

Naročniško - prodajna služba
Trst, Ul. Montecchi 6
T +39 040 7786300
F +39 040 7786339
Gorica, Ul. Garibaldi 9
T +39 0481 356320
F +39 0481 356329

Cena: 1,50 €
Celoletna naročnina za leto 2024 260,00 €
Poštni t. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 1,50 €
Letna naročnina za Slovenijo za leto 2024 260,00 € plačljiva preko Distriest doo,
Partizanska 75, Sezana,
T +386 (0)5 7070260, F +386 (0)5 7300480
E subs@distriest.si
Transakcijski račun pri banki DBS d.d., št. SI56191000010327353

Primorski dnevnik prejema neposredne državne prispevke za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku 70/2017 (prej zakon št. 250/1990), državne prispevke za slovenske dnevnike v tlatiji po zakonu št. 278 z dne 14. avgusta 1991 ter prispevke Dežele Furlanije - Julijske krajine po deželnem zakonu št. 26 z dne 16. novembra 2007.

Mali oglasi, osmrtnice, sožalja,

o glasilast@primorski.eu - oglasigo@primorski.eu
(TS) +39 040 7786391 - (GO) +39 0481 356391
Cene oglasov na povezavi <https://www.primorski.eu/servizi/pagine-statiche/oglaso>

Komercialno oglaševanje
Oglaševalska agencija Tmedia doo
www.tmedia.it
Gorica, Ul. Malta 6

Okvirjeni oglasi
URNIK: od ponedeljka do petka 9.00 - 13.00 / 14.00 - 15.00
Ob sobotah in praznikih zaprto
primorski@tmedia.it
Tel. +39 0481 32879, Faks +39 0481 32844
Cene oglasov: 1 oglasni modul č/b (širina 1 stolpec, višina 29,2 mm) 30,00 €, finančni in legalni 60,00 €, ob sobotah in praznikih povprečno 20 %

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Izdajanje Primorskega dnevnika podpira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Tekstov, fotografij in drugega gradiva, kije bilo v kakršnikoli obliki poslano uredništvu, ne vračamo. Dostavljeno gradivo ne obvezuje uredništva oziroma založnika za objavo ali drugačno uporabo; za objavo člankov, ki jih posredujejo uredništvu, imajo avtorji pravico do morebitnega honorarja samo po predhodnem dogovoru z založnikom.

Interaktivni zvočni monolit

Na razstavi Laibachov iz telesne toplote in gibanja obiskovalcev nastaja zvočna slika

Trboveljsko podjetje Dewesoft je za glasbeno skupino Laibach razvilo interaktivni zvočni monolit *Assimilator*, ki je del velike poletne razstave v galeriji sodobne umetnosti v Zagrebu. Monolit s pomočjo termovizijske kamere zazna obiskovalce, njihovo telesno toploto in gibanje ter na podlagi teh podatkov ustvarja zvočno sliko.

Posebnost monolita je v njegovem zvočnem sistemu, ki vključuje stranice iz iz-

branih materialov in visokofrekvenčne vzbujevalnike, ki celotno konstrukcijo resonirajo kot zvočno membrano, so sporočili iz Dewesofta. V notranjosti je še posebej zasnovan nizkotonski zvočnik za intenzivno vizualno in zvočno izkušnjo. Dewesoftova programska oprema, ki poganja monolit, omogoča obiskovalcem, da osebno doživijo, kako se tehnologija prepleta in dopolnjuje z umetnostjo.

Assimilator v svojem naravnem stanju miruje, zvok pa ustvarja in sproža v stiku z zunanjim svetom interaktivno, v prepletu naključnih postopkov in odzivanja na energijo obiskovalcev.

Seštevek toplotne energije obiskovalcev vpliva na navidezno kaotičnost in nasičenost zvočnega jezika. Vsakemu prejemniku je dodeljen po en motiv, eno geslo Laibachove kolektivne podzavesti, kinetična energija obiskovalca pa nadzoruje hitrost in smer predvajanja tega motiva oziroma gesla.

Obiskovalci s telesi in nji-

Laibach Razstava je v zagrebški hiši umetnosti Lauba VALTER LEBAN/LAUBA

hovim gibanjem poganjajo energetski tok in prispevajo k shizofreničnemu oziroma kvadrofeničnemu mentalnemu ustroju in odzivanju kocke.

Nasa, SpaceX in Laibach

Vodja razvoja programske opreme v Dewesoftu Sašo Piskar je dejal, da običajno razvijajo rešitve za visokotehnoška podjetja, kot so ameriška vesoljska agencija Nasa ter družbi SpaceX in

Tesla, vendar se vedno z veseljem odzovejo na izzive v umetnosti, kar njihovemu delu dodaja posebno razsežnost – še posebej, kadar jih pokličejo lokalci, saj skupina Laibach izvira ravno iz Trbovelj.

Kolektiv Laibach v zagrebški hiši umetnosti Lauba pod naslovom *Ausstellung! Laibach Kunst: Unternehmen Barbarossa + Assimilator* razstavlja še do 20. avgusta.

Seštevek toplotne energije ljudi vpliva na navidezno kaotičnost in nasičenost zvočnega jezika

Katalonija

Bojan Brezigar

Lov na Puigdemonta z Andreottijem

Giulio Andreotti je poznan tudi po reku: »Kdor slabo misli, greši, ampak skoraj vedno ugane«. V politiki je običajno veliko ljudi, ki slabo mislijo, pa tudi med novinarji jih ne manjka: pogosto je celo koristno uporabiti Andreottijevo načelo, ko kdo želi razvozlati kako politično uganko, ki bi bila sicer nerazumljiva.

Poglejmo denimo dogajanje prejšnjega petka v Barceloni. Nekdanji predsednik Katalonije Carles Puigdemont, ki že sedem let živi v izgnanstvu, se je na dan izvolitve predsednika nove katalonske vlade vrnil v Barcelono. Vrnitev je napovedal nekaj dni prej z utemeljitvijo, da želi spregovoriti v parlamentu, katerega član je, in glasovati o kandidatu za predsednika vlade, socialistu Salvadorju Illi. Samoumevno je bilo, da bi glasoval proti, čeprav tega ni povedal. Povedal pa je, da tega aretacijo,

ker sodnik vrhovnega sodišča Pablo Larena kljub amnestiji ni preklical zapornega naloga, češ da amnestija ne krije porabe sredstev, ki jih je katalonska vlada namenila za pripravo osamosvojitvenega referendumu leta 2017.

Puigdemont se je zavedal, da obstaja več možnosti:

1. da spregovori v javnosti in nato odide v parlament, spregovori v parlamentu in nato zapusti Katalonijo;
2. da spregovori v javnosti in nato odide v parlament, spregovori v parlamentu in ga ob izhodu aretirajo;
3. da spregovori v javnosti in ga aretirajo, preden vstopi v parlament;
4. da mu ne dovolijo spregovoriti v javnosti, ampak ga takoj aretirajo.

V vseh primerih bi pozornost javnosti preusmeril nase: zasedel bi mesto, ki bi po vsaki logiki pripadalo Salvadorju Illi, saj je bil to »njegov« dan. Ko razmišljam o tistih do-

gajanjih, si ne morem kaj, da se ne bi navezoval na Andreottijev rek. Namreč, katera koli od štirih variant bi Puigdemonta postavila v ospredje dogajanj, Illo pa zasenčila.

Uresničila se je prva varianta, za Puigdemonta najugodnejša, ker je poleg vsega popolnoma osmešila policijski aparat katalonske vlade, ki jo je do tistega trenutka še vedno sestavljala stranka republikanske levice ERC, izzvala je zo madridskega sodnika, pred katerim se mora zdaj zagovarjati, obenem pa osmešila policijski aparat, ki ni bil sposoben prijeti človeka, ki je nekaj sto metrov od parlamenta na odru spregovoril množici in je nato izginil kot kafr.

Ampak pozor, tu je treba spet pomisliti na Andreottijevo načelo: kaj bi katalonska policija počela s Puigdemontom? Bi ga policisti vklenili in odpeljali v zapor, nato prepekljali v Madrid, da bi ga zaslišal sodnik Lorena, ko je bilo že jasno, da bo slej ko prej tudi zanj neko sodišče priznalo pravico do amnestije. Bolje je bilo treba uprizoriti lov na človeka v slogu Divjega zahoda, popolnoma zablokirati Barcelono in vse velike prometnice, ki vodijo iz mesta, celo cesto na letališče, čeprav je bilo vsem jasno, da Puigdemont prav na letališču, kjer vse potnike legitimirajo in pregledujejo, nima kaj iskati. Skratka, uprizoriti velik cirkus in se nato izgovarjati, da so storili vse, da bi ga izsledili. Ne, vodstvo katalonske policije je prereno, da bi kaj ta-

kega tvegalo.

Moje slabo razmišljanje vodi v smer, da so akcijo iskanja sprožili, ko je bil avto s Puigdemontom že izven Barcelone, na poti v Francijo. Navsezadnje je sam Puigdemont policiji ponudil alibi, ko je na odru napovedal, da odide v parlament, kjer bo spregovoril v razpravi o volitvah predsednika. Nenazadnje je v parlamentu Albert Batet, vodja poslancev Puigdemontove stranke Junts, svoj govor končal z upanjem, da bo Puigdemont lahko pravočasno prišel v parlament pred zaključkom razprave. Batet je izkušne politik, verjetno eden redkih, ki so vedeli, kaj se dogaja s Puigdemontom, pa se je še malo ponorčeval iz svojih kolegov poslancev. No, seveda, tudi to je moje slabo razmišljanje.

In ko smo že pri razpravi: neposredno jo je predvajala katalonska televizija, predvajanje je bilo tudi na spletni strani parlamenta. Ko je Salvador Illa predstavljal program, se je kamera kar nekajkrat obrnila in prikazala poslance: vsi so bili uprti v telefončke, nihče ni gledal Ille. Po spletu so brskali, da bi ugotovili, kaj se dogaja s Puigdemontom. Na spletu te informacije ni bilo. Šele dan kasneje se je Puigdemont javil iz Belgije in povedal, da je nameraval oditi v parlament in poseči v razpravi, ampak tega ni naredil, ker je policija zastražila palačo z namenom, da mu ne dovoli vstopiti vanjo. Pa naj mu kdo dokaže, da to ni res ...

Pisma iz Ljubljane

Igor Škamperle

Sto let po padcu Klementa Juga

Mineva stota obletnica nesreče filozofa in plezalca Klementa Juga, ki je 11. avgusta 1924 padel v zahodnem delu Triglavске stene in se ubil. 15. avgusta so reševalci našli pod steno njegovo telo in ga naslednji dan pokopali na Dovjem pri Mojstrani.

Klement Jug ni bil kdorkoli. Čeprav je bil mlad izobraženec, star 26 let, je zaradi svojega značaja, velike volje, odločnosti, etičnih kriterijev ter izjemnega poguma, močno vplival na svoje vrstnike. Čeprav mu ti niso mogli slediti, so visoki kriteriji človekovega dostojanstva in kvalitete življenja na vse, ki so ga poznali, naredili globok vtis. Ta se je ohranil v naslednjih generacijah.

Klement Jug je bil doma iz Solkana pri Gorici (roj. 19. novembra 1898). Po koncu prve svetovne vojne je študij nadaljeval na Univerzi v Ljubljani. Tu je obiskoval filozofski seminar in bil priljubljeni študent profesorja Franceta Vebr. Pri tem se je rodilo njegovo prijateljstvo z Zorkom Jelinčičem in Vladimирjem Bartolom, ki so se tesno povezali in tudi vplivali drug na drugega.

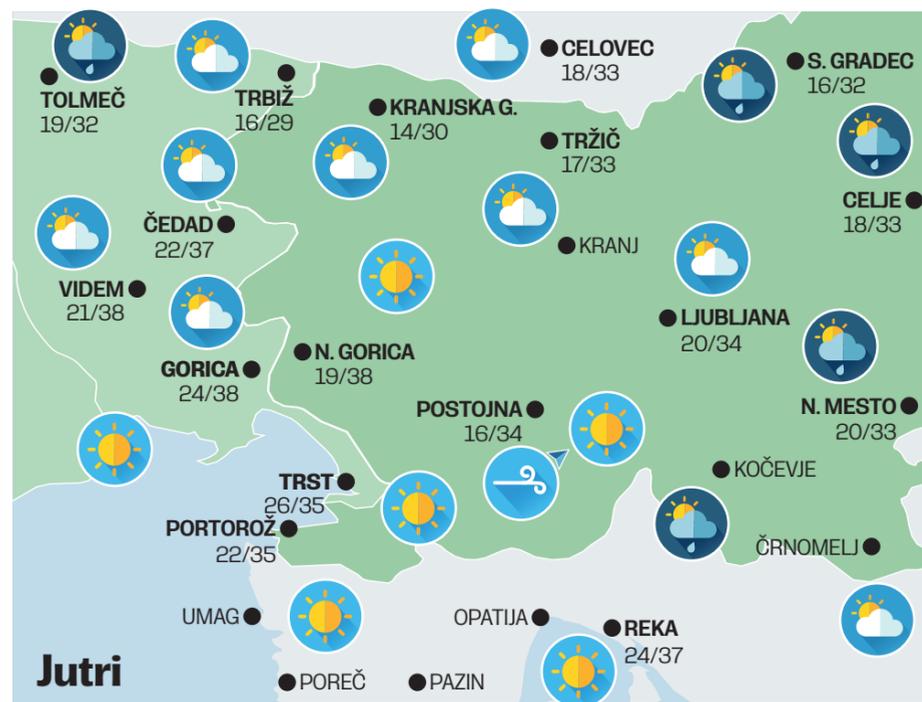
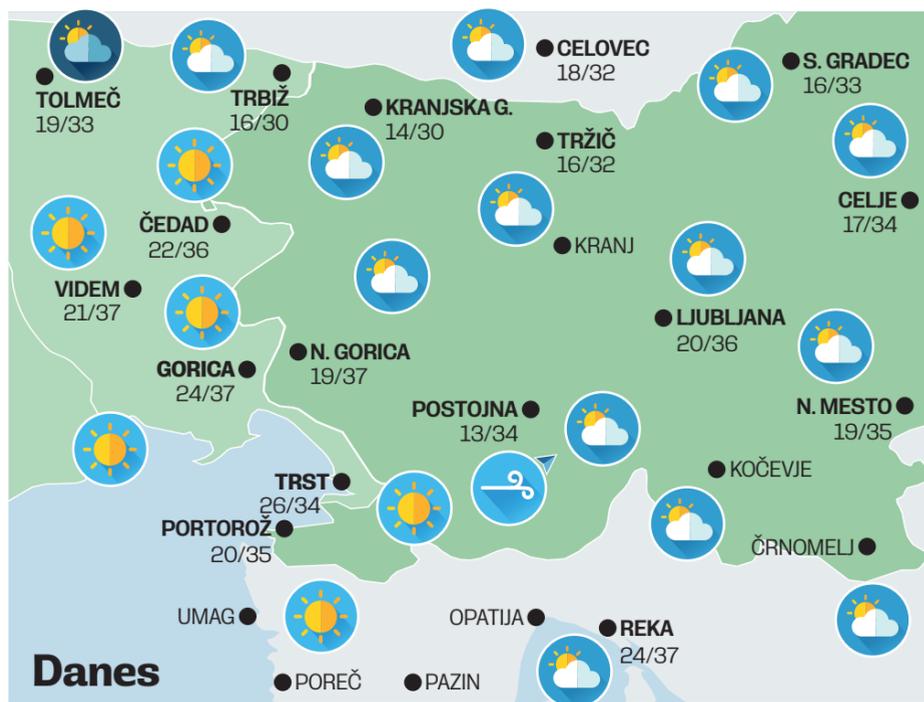
Juga je poleg filozofije zanimala psihologija in zadnje leto je svoj študij nadaljeval na univerzi v Padovi. Samedga sebe je razumel kot spodbujevalca etične prenovе človeka, ki je dolžan skrbeti za moralnost in stremeti h kvaliteti bivanja, ne glede na takšne ali drugačne družbene okoliščine. Gorske stene, ki jih je spoznal kot dvajsetletni študent, so mu dvmenile idealno prizorišče za preizkus življenjske volje in moči. V svojih planinskih spisih piše, medtem ko se razgleduje z vrha Krna, kako težko je ljudem ohraniti voljo do ustvarjalnega bivanja, ko se na svoji lastni zemlji počutiš kot tujec in ti oblasti govori, da tvoja istovetnost ni prava in si poklican, da jo spremeniš.

Ne smemo pozabiti, da gre za čas, ki je bil za Slovence izjemno težak in regresiven v vseh ozirih. Oktobra 1920 je za slovenske ljudi žalostno propadel plebiscit na Koroškem. Naslednji mesec je bila v mestecu Rapallo podpisana pogodba med Italijo in novo državo SHS, s katero je ves poseški in jadranski del ozemlja s slovenskim življem pripadel Italiji. Vzrokov za tako dra- stičen izid je več in so del

zgodovine, od velikih investicij, ki jih je imela Italija v Veliki vojni, tradicionalne navezanosti na Avstrijo med ljudmi na Koroškem, do pomanjkljivega razumevanja, »za kaj gre«, v takratni srbski diplomaciji. Sprejeta krivična meja ni ustrezala narodnostni sestavi ljudi na ozemlju, dušila je, a hkrati tudi spodbujala mlade ljudi, ki so se na različne načine odzivali na novo situacijo. Izrazi takratne mlade generacije, tako v soočenju s tradicionalno nemško prevlado v Alpah, kakor z novo in agresivno italijansko nacionalno ideologijo, ki je vodila v fašizem, so bili ostri in pogumni. Šlo je za dokazovanje, kdo je v gorah, od Kanalske doline in Julijcev do Kvarnerja, zares doma in sposoben soočanja s težavami, ki jih ponuja ta krajevno razgiban in bogat svet, tudi v gorskih stenah.

Osebnost Klementa Juga se je zapisala v narodni spomin iz več razlogov. Poleg konteksta, ki smo ga omenili, v okviru katerega je deloval kot velika motivacijska sila, ki je spodbujala k samozavesti in stremljenju po etičnih idealih, ki dajejo vrednost življenju, spoznavne ambicije, ki naj omogoči preobrazbo družbe v smeri resnice in pravičnosti, športno plezalne vneve po dokazovanju, kako človekova volja premaguje težave, ostaja njegovo sporočilo zaznamovano tudi na osebni čustveni ravni, konkretno do ljubljenskega dekleta iz Solkana, Milke (Ljudmile) Urbančič. Zgodaj poleti leta 1924, ko se je vrnil iz Padove, je Milko obiskal na Otlici, kjer je dobila službo učiteljice. Doživel je globoko krizo, ki je bila posledica njegovih lastnih idealov. V gorah je bil tisto poletje zelo aktiven, lastnih idealov pa ljubljena oseba ni mogla zadovoljiti. Jugovo Poslovilno pismo, ki ga je pisal v zadnjih dneh pred usodnim padcem, je pretresljivo. Ni delal samomora, abstraktni ideali pa so ga privedli v skale, kjer se pokaže, da človek ne more preseči teže lastnega telesa.

Zdi se mi, da je prav to lahko sporočilo za nas danes. Svet tehnike in virtualnosti, ki želi nadomestiti našo telesno stvarnost, nas potiska v oblike bivanja, v katerem tradicionalni človek nastopa kot ovira. Jugov padeč nam je lahko po sto letih v opozorilo, da lastne zemeljske teže ne moremo preseči.

FJK Na obali in v nižinskem pasu bo jasno. V hribovitem svetu bo rahlo oblačno, popoldne se bodo pojavljale krajevne plohe in nevihte. Temperature bodo še zelo visoke, zlasti popoldne v nižinskem pasu. Pihali bodo šibki krajevni vetrovi, ki bodo popoldne nekoliko omilili dvig temperature ob morju.

SLO Danes bo pretežno jasno. Popoldne ni izključena kakšna nevihta. Najnižje jutranje temperature bodo od 14 do 20, na Primorskem do 23, najvišje dnevne od 30 do 37 stopinj C.

FJK Dopoldne bo pretežno jasno. Popoldne se bo oblačnost povečala, možne bodo nevihte predvsem v hribovitem svetu in na Krasu. Še vedno bodo visoke temperature, zlasti po nižinah. Na obali bodo šibki vetrovi delno omilili popoldansko vročino.

SLO Jutri bo sončno in vroče. Popoldne bodo v notranjosti Slovenije možne posamezne nevihte.

Dolžina dneva
Sonce vzide ob 6.03 in zatone ob 20.15.
Dolžina dneva 14.12.

Lunine mene
Luna vzide ob 15.22 in zaide ob 23.48.

Bioproгноza
Danes in jutri bo vpliv vremena na počutje ljudi večinoma ugoden. Sredi dneva in popoldne bo povečana toplotna obremenitev, ki bo najbolj občutna na Primorskem.

Morje
Morje je mirno, temperatura morja 28,8 stopinje C. Danes: ob 3.22 najvišje 50 cm, ob 5.51 najnižje 40 cm, ob 15.01 najvišje 80 cm.

Temperature v gorah °C

500 m	31
1000 m	28
1500 m	24
2000 m	19
2500 m	15
2864 m	10

Vremenska napoved
Hidrometeorološkega zavoda
Republike Slovenije in deželne
meteorološke opazovalnice
ARPA OSMER

svobodno,
pod soncem

Z digitalno izdajo smo vedno z vami!

Poletna 4-mesečna naročnina za samo 39,90 €

**PONUDBA
VELJA DO
30. AVGUSTA**

Kjerkoli boste poleti preživljali svoje proste dni, si privoščite svežo izdajo dnevnika, s sodobno in priročno aplikacijo ali na spletu.

Za vas smo pripravili posebno poletno ponudbo: **4 mesece** branja digitalne izdaje Primorskega dnevnika za samo **39,90 EUR**.

Poletje vam bomo popestrili s posebnimi vsebinami: podlistki, stripi, intervjuji, vsebinami za otroke, olimpijsko prilogo, počitniškimi namigi, fotogalerijami in drugimi poletnimi osvežitvami.

Izkoristite priložnost, čas imate do **30. avgusta 2024!**

Za sklenitev naročnine pokličite naše tajništvo v Trstu **040 7786300** ali v Gorici **0481 356320**. Lahko nam tudi pišete na **narocnine@primorski.eu**

primorski.eu

Primorski dnevnik